

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž
nad Cerknim, razmnožen
na ciklostil. Od 5. do 17.
septembra 1944 se je ti-
skal v tiskarni »Dobrodoša
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra
1944 do 1. maja 1945 v
tiskarni »Slovenija« pod
Vojškim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla za-
dnja številka. Bil je edini
tiskani partizanski DNEV-
NIK v zaslužnjem Evropi.

Polnina plačana v gotovini
Abba, postala 1 grupp

Cena 700 lir - Leto XLII. št. 197 (12.522)

Trst, petek, 22. avgusta 1983

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije)
Tlx 460270
GORICA

OSREDNJA KNJIZNICA
S. VILHARJA
TRG REVOLUCIJE 1 P.P. 132
66001 KOPER

31
5723
0

7096 AA

601

Poročilo posebne komisije, ki proučuje vzroke jedrske katastrofe

Nesreči v jedrski elektrarni v Černobilu je botrovala velika malomarnost osebja

Šest usodnih napak, ki jih konstruktor ni mogel predvideti - Uradni podatki o žrtvah

MOSKVA — Nesreča v jedrski elektrarni v Černobilu je hud udarec za sovjetsko, pa tudi za svetovno jedrsko energetiko. Zakrivil jo je »človeški faktor«: osebje je naredilo kar šest napak pri izvajanju poskusa na četrtim bloku. Vodilni strokovnjaki, ki so že do zdaj vodili akcijo reševanja černobilske elektrarne, so danes na tiskovni konferenci tudi sporočili, da je nesreča do zdaj zahtevala 31 smrtnih žrtev, trije so še resno poškodovani od sevanja, skupaj pa jih zdravi še 203.

Predsednik državnega komiteja za izkoriščanje atomske energije, akademik Andronik Petrosjanc, je uvo doma povedal, da je sovjetska vlada že predložila Mednarodni agenciji za atomsko energijo (IAEA) na Dunaju obsežno poročilo o nesreči in da bo do sovjetski predstavniki 25. avgusta na plenarnem zasedanju IAEA tudi podrobno pojasnili okoliščine te nesreče.

Četrti blok velike jedrske elektrarne v Černobilu je začel obratovati decembra 1983. Po dveh letih obratovanja so načrtovali preverjanje turbogeneratorja. Namen preizkusa, s katerim so začeli 25. aprila, je bil v tem, da bi ugotovili, koliko časa še reaktor deluje po tem, ko mu izključijo gorivo oziroma verižno reakcijo v jedru.

Akademik Valerij Legasov je potem pojasnil, da je splet neverjetnih okoliščin — neverjetne so bile namreč za konstruktorja, ki ni predvidel tega in ni vgradil avtomatizmov, ki bi jih izključili — pripeljal do tega, da je osebje po vrsti zanemarilo kup varnostnih ukrepov. Prvič: reaktor so znižali pod dopustno mejo izogrevanja, zato je, drugič, namesto 700 megavatov imel dosti nižjo moč. Tretjič, na reaktor so priključili prav vse štiri črpalke, čeprav je ena vedno za rezervo, reaktor pa ni več imel pogonske moči zanje. Četrta, izključili, zablokirali so zaščitni signal za turbogenerator in reaktor je še naprej nanj pošiljal paro. Petič, osebje je izključilo avtomatične varovalne naprave za raven vode — bilo je je dosti preveč in ustvarjala se je para pod strašnim pritiskom. In šestič — to naj bi bilo pa sploh usodno — pred začetkom poskusa so izključili hladilni sistem.

Če se to slednje ne bi zgodilo, bi ta sistem bistveno ublažil vse druge napake, je rekel Legasov.

»Samozadovoljstvo, brezskrbnost, neodgovornost, nemarnost in težka nedisciplin« so napake, ki jih je Petrosjanc ponovil po oceni politbiroja

CK KPSZ, ki je 20. julija odobril vladno poročilo. Na temelju tega pa so zdaj izvedenci pripravili strokovno poročilo za dunajsko agencijo IAEA.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Zaradi p
Č
obsec

SANTIAGO — Čilski obrambni minister admiral Patricio Corvajal je včeraj izjavil, da bi vlada lahko odredila obsežno stanje zaradi napetosti in nasilja, ki vladala v državi. Minister je pristavil, da odločitev pripada predsedniku republike in notranjemu ministru in da ni še gotovo, ali jo bosta sprejela.

Vprašanje je, s kakšnim namenom je Corvajal dal to izjavo. Mogoče je hotel samo ustrahovati. Vsekakor pa je dejstvo, da se Pinochetovemu režimu že kar hudo majejo tla pod nogami. Veča se mednarodni pritisk, predvsem pa notranja zahteva po demokratizaciji. Poulčni protesti se praktično vsak dan vrstijo v Santiagu in drugih mestih. Policija je včeraj aretirala 40 udeležencev pohoda, ki so ga priredili sindikati v Santiagu. Drugi demonstranti so postavili barikade le nekaj sto metrov daleč od vladne palače.

Včeraj pa so čilske oblasti naznačile, da so varnostni agenti odkrili dve velikih skladiščih orožja v bližini Santiaga. Pred nekaj dnevi so podobno skladišče odkrili severno od Valparaísa. Vladni predstavniki so povedali, da orožje prihaja iz držav sovjetskega tabora in da ga bodo dali na ogled zahodnim diplomatskim predstavnikom. Po drugi strani pa ni nobenih vesti o polkovniku Haeblerju Rivadeneyri, ki naj bi ga ugrabila »Patriotična fronta Manuel Rodríguez«.

Polemika okrog napovedi o letošnjem davčnem prilivu v državno blagajno Visentini ne izključuje davčnih olajšav podrejeni delovni sili

Cena bencina nespremenjena

RIM — Zaradi podražitve bencina ob izvoru bi morala narasti tudi njegova nadrobna cena, vendar ostane nespremenjena, ker je ministrski svet sklenil znižati ustreznih proizvodnih davek za 22,81 lire pri litru. Po 14. februarju letos, ko se je bencin super pocenil s 1.300 na 1.280 lir, bi se mu morala cena pri črpalci zdaj že 20-krat premakniti (17-krat navzgor), vsakič pa je vlada to preprečila po davčni poti. V državno blagajno to zato letos prišlo 130 milijard manj. Pač pa se jutri podražijo drugi derivati kot npr. plinsko olje za avtomobile (na 606 lir za liter)

RIM — Medtem ko se trgovcem, zdravnikom in drugim samostojnim delavcem, ježijo lasje, ker so bili obtoženi, da plačujejo sorazmerno manj davkov kot odvisni delavci, je finančni minister Visentini rekel, da se slednjim godi bolje: po reformi količnikov IRPEF naj bi bili vsak mesec pod manjšim davčnim pritiskom, ker se iz njihovih žepov steka v državno blagajno manj denarja kot lani. Ko je minister po včerajšnji seji vlade zapuščal Palačo Chigi, je novinarjem dal razumeti, da Reaganov recept pri nas ne bi prodl, vseeno pa ni izključil možnosti novih posegov v korišče podrejenih delavcev. Zahteve nekaterih po večjem obdavčenju družb ni ocenil, češ, to vprašajte zainteresirane, prav tako ni hotel govoriti o davčnih utajah, je pa polemiziral z milanskim »Corriere della sera«, ki je objavil podatke o letošnjem davčnem prilivu v državno blagajno. Ta naj bi znašal po pisanju lista 253.077 milijard lir, kar je Visentini zanikal s trditvijo, da so v tem znesku zaradi decembrskih računovodskih zamud vračunani tudi nekateri lanski dohodki. Letošnji čisti davčni priliv bo po ministrovu izračunu dosegel 190.600 milijard lir.

Vladna davčna politika sploh buri duhove. Odgovorni za gospodarstvo pri PSI Manca hvali Craxija, a svetuje obdavčenje tudi finančnih rent in novih državnih vrednotnic. »Voce repubblicana« kritizira »sumljivo« navduševanje za Reaganov model in tvorce davčne politike obtožuje propagande. Zadolženi za gospodarstvo pri KPI Reichlin v današnjem »l'Unità« navaja: »Ni točno reči, da je Italija država davčnih utajevalcev. To je država, kjer najbolj privilegirani in najmanj proizvodni sloji v skladu z zakonom ne plačujejo davkov, medtem ko tisti, ki delajo in proizvajajo, davke plačujejo za vse.« Kako to preprečiti? Tajnik CGIL Bertinotti: »Da bi davčni sistem postal bolj pravičen, bi bilo treba vsakomur, ki se bavi s svobodnim poklicem, naložiti vsaj toliko davkov kolikor jih plačuje delavec petega nivoja.« (dg)

WASHINGTON, MOSKVA — V ZDA so že skoraj povsem prepričani, da jih bo sovjetski voditelj Mihail Gorbačov obiskal pred koncem tega leta. Časopisje objavlja tudi nekatere podrobnosti, ki naj bi bile iz zanesljivih virov. Drugo vrhunsko srečanje med Reaganom in Gorbačovem naj bi potekalo med 17. novembrom in 5. decembrom. Glavni tajnik CK KPSZ naj bi obiskal več ameriških mest.

Teh vesti ni nihče uradno potrdil. Toda sodeč po izjavah, ki so jih v zadnjih urah dali vidni predstavniki Bele hiše in Kremlja, je mogoče sklepati, da je novi ameriško-sovjetski vrh zelo blizu. Šef ameriškega vladnega kabineta Donald Regan je časnikarjem takole povedal: »Mi smo Gorbačovu izročili vabilo. On ga je sprejel in mislimo, da bo prišel.« Regan je nadalje izrazil željo ameriške administracije, da bi Gorbačov spoznal ZDA tudi kot turist. Pristavil pa je, da bo do obiska prišlo pod pogojem, če bo ob njegovi priložnosti mogoče ukreniti »kaj pomembnega«.

Zelo podobno se je včeraj izrazil predstavnik sovjetskega veleposlaništva v Washingtonu Viktor Izakov.

Na neki tiskovni konferenci je odločno zanikal, da bi bil obisk Gorbačova odvisen od tega, ali bodo ZDA sprejele sovjetsko vabilo k zamrzitvi jedrskih poskusov. Sovjetski diplomat je takole nadaljeval: »Da bo vrh mogoč, mora biti dana možnost neke rešitve, odločitve ali sporazuma na področju vojne in miru, mednarodne varnosti. Itj mora za nekaj solidnega.«

Kaj bi to »solidno« ali »pomembno« lahko bilo, ostaja odprto vprašanje. Po neuradnih ameriških virih, bi lahko šlo za sporazum o evroizstrelkih in mogoče celo za dogovor o sodelovanju SZ pri Reaganovem programu vesoljskega štita. Kljub temu pa ostaja v središču pozornosti tudi vprašanje zamrzitve oziroma sporazumne prepovedi jedrskih poskusov. Moskovska Pravda je včeraj pisala, da je SZ pripravljena sprejeti ameriške zahteve o postopkih preverjanja. Pomembnost sporazuma o prepovedi jedrskih poskusov sta včeraj poudarila tudi sovjetski veleposlanik v Londonu Leonid Zamjatin in sovjetski predstavnik Aleksander Karašin, ki je govoril na zasedanju

V množičnem uspehu slovenskih alpinistov tudi Duško Jelinčič (SPDT) na vrhu osemtisočaka

IGOR ŠKAMPERLE

ISLAMABAD — Iz Pakistana je prišla razveseljujoča novica. Slovenska alpinistična odprava je v polni meri izpolnila zadani cilj. Dvanajst članov odprave je osvojilo 8047 metrov visok vrh Broad Peak, dober teden dni kasneje pa so se štirje povzpeli še na Gašerbrum II (8035 m). Izreden uspeh je dosegel tudi zamejski alpinist in član Slovenskega planinskega društva v Trstu ter novinar Primorskega dnevnika Dušan Jelinčič, ki se je v tretji navezi skupaj s Silvom Karom, Matežem Lenarčičem in Mojmirjem Stajglom 4. avgusta povzpel na vrh Broad Peak. Dušan Jelinčič je prvi Tržčan in verjetno tudi edini v deželi, ki se je uspel povzpeti na »osemtisočak«.

Odprava je odšla na pot 17. junija, 8. julija so postavili bazni tabor na višini 4900 metrov, pod

omenjenimi vrhovi v gorovju Karakorum. Naveza Grošel, Karo, Česen in Kozjek je devet dni kasneje prvič poskusila doseči vrh Broad Peak, vendar so morali zaradi slabega vremena obrniti. Tudi drugi poskus dan kasneje ni uspel, obrniti so morali na višini 7500 metrov. 28. julija sta vrh uspešno dosegla Viki Grošel in Bogdan Biščak. Dan pozneje so se na vrh povzpeli Rado Fabjan, Andrej Štremfelj, Tomaž Jamnik in Marija Štremfelj, ki je tako prva Slovenka ter ena izmed redkih žena, ki so uspele priplezati na »osemtisočak«. V naslednjih dneh sta vrh dosegla še Česen in Kozjek, nato pa kot smo že omenili zadnja naveza, v kateri je bil tudi Jelinčič. Vsi so plezali po Avstrijski smeri, po kateri so prvič prišli na vrh leta 1957. Po krajšem počitku so nekateri odšli še pod sosednji Gašerbrum. 3. avgusta so postavili tabor 1 na višini 5900 metrov, počivali deset ur in nato nadaljevali vzpon ter naslednji dan ob 12. uri dosegli vrh. Ta izjemni podvig, osvojiti dva »osemtisočaka« v dobrem tednu dni je uspel Bog-

danu Biščaku iz Postojne, Vikižu Grošlju, Andreju Štremfelju in Pavletu Kozjeku. Vrh so med drugim dosegli tudi v rekordnem času, vsega skupaj so potrebovali 32 ur! Med sestopom jih je zajelo slabo vreme, vendar so se srečno vrnili. Po tem velikem uspehu, tako za slovenski alpinizem nasploh kot za naše zamejstvo, se je odprava srečno vrnila v bazo in sestopila v dolino. Odhod iz Pakistana bo čez nekaj dni, v torek, 26. avgusta pa bodo ob 18.30 prispeli v Ljubljano.

Vest o še enem izjemnem uspehu slovenskega alpinizma je močno odjeknila tudi v tržaških krogih. Še toliko bolj razveseljujeva pa je bila novica, da se je na »osemtisočak« povzpel tudi član SPDT Dušan Jelinčič, ki je dobro poznan na Tržaškem. V uredništvu našega dnevnika, kjer je zaposlen kot novinar je bilo vzdušje tako živo in veselo, kot že dolgo ne. Tudi v planinskih krogih, v okviru katerih je Dušan Jelinčič že vrsto let močno angažiran, je bilo veselje nad njegovim uspehom zelo veliko.

SP v vaterpolu

»Plavi« in »azzurri«
v velikem finalu

Proces o črnih stavah

Že polemike

Beneco-Kronos
sponsor Cibone

NA 10. STRANI

Dogovorili so se za skupno raziskavo jedrske fuzije Posvet znanstvenikov v Ericeju obnovil pogovore med ZDA in SZ

ERICE — Sovjetska zveza je pripravljena sodelovati z vsemi strokovnjaki na svetu pri raziskavah jedrske fuzije, ZDA pa bodo svoje laboratorije odprle vsem, ki so pripravljeni sodelovati pri strateški obrambi, sistemu, ki naj bi rešil svet pred jedrsko vojno. Končno so se vsi dogovorili o odprtju laboratorija, ki naj vsem znanstvenikom sveta omogoči raziskave v miroljubne namene, kar pomeni, da se bodo lotili projektov za odpravo suše, zajezitev širjenja puščaj, širjenje velikih epidemij v Afriki in aidsa.

To je v skrajnih besedah rezultat šestega posveta znanstvenikov vsega sveta v Ericeju pri Trapaniju, sklicanega z namenom, da bi preučili posledice jedrskega spopada. Prof. Zichichi, ki je bil njegov pobudnik, je zazelel, da bi vse države svoje ogromne, v vojaške namene uporabljena sredstva in sile preusmerile v korist miroljubne znanosti in napredka človeštva.

Morda še najbolj pomemben dosežek tega posveta pa je obnovitev znanstvenega pogovora med ZDA in SZ, ki se je prekinil lani, ko SZ brez poprejšnjega obvestila v Erice ni poslala svojega zastopstva. Na otvo-

ritiv letošnjega posveta je vse kazalo, da bo nesreča v Černobilu postala kamen spotike. Sovjeti so namreč ob prihodu izjavili, da o njej ne želijo govoriti. Potem pa so se odprli in izjavili, da je bila nesreča »nauk za vse človeštvo, ker je pokazala na posledice jedrske vojne.«

Šef ameriške delegacije Robert Budwine je ponovil poziv, naj tudi SZ sodeluje pri izdelavi vesoljskega štita, češ da bi takšna strateška obramba onemogočila sleherno možnost napada, saj bi vse sedanje jedrsko orožje ob takšnem štitu postalo neuporabljivo. Sovjetski delegati se, vsaj na videz, s tem predlogom niso strinjali in so ponovili svojega o »ničelni opciji«, postopni in nadzorovani raketni in jedrski razorožitvi.

Jedrska fuzija bi v 15 letih postala neomejen vir poceni energije. Drag uran, ki ga ima le malo držav, bi v reaktorjih nadomestila devterij, ki je v morski vodi, in silicij, ki je povsod na zemeljski skorji.

S tema elementoma bi tudi države v razvoju postale samostojne v proizvodnji energije, kar bi pomirjevalno vplivalo na odnose v svetu.

Premeščen redar ki je streljal na motociklista

TURIN — Turinskega mestnega redarja Franca Androita, ki je streljal na motociklista, potem ko ga je zasačil brez čelade, so večeraj premestili. Delal bo v notranji upravi in ne bo več nosil pištole.

Do hudega dogodka, ki je odjeknil po vsej državi, je prišlo v sredo popoldne na Korzu Giulio Cesare v središču Turina. Franco Androit je bil skupno s kolegom v obhodnici mestnih redarjev, ko je mimo pripeljal 14-letni motociklist Antonio Mancosu. Bil je brez čelade, na poziv redarja pa se ni ustavil. Začelo se je krajše zasledovanje, ki se je končalo s streljanjem. Kroglja je k sreči samo oplazila glavo fanta, ki bo okrevljal v desetih dneh.

Zadnja instanca v rednem sodnem postopku Priziv Andrije Artukoviča poslali zveznemu sodišču

ZAGREB — Vojni zločinec Andrija Artuković se je pritožil na sodbo vrhovnega sodišča SR Hrvaške z dne 24. julija letos, s katero so zavrnili njegovo pritožbo in potrdili sodbo okrožnega sodišča v Zagrebu z dne 14. maja 1986. Bivši minister tako imenovane Neodvisne države Hrvaške je bil s to sodbo razglašen za krivega za zločine proti narodu in državi in mednarodnemu pravu, obsodili so ga na smrt.

Branilci obtoženega Andrija Artukoviča Silvijske Degen, Željko Olujić in Srdža Popović so podali ločene pritožbe, v katerih v glavnem ponavljajo svoje teze iz prvostopenjske razprave in prve pritožbe, poslani vrhovnemu sodišču SR Hrvaške. V pritožbah po-

skušajo izpodbiti sodbo okrožnega sodišča s trditvijo, da štiri kazniva dejanja iz obtožnice menda niso dokazana, oziroma da Artuković domnevno ni bil sposoben sodelovati v razpravi.

Ker se je okrožna javna tožilka v Zagrebu izrekla o pritožbi branilcev obsojenega Andrije Artukoviča, so vso sodno zadevo in pritožbo Andrije Artukoviča poslali zveznemu sodišču. Po jugoslovanskem pravu bo zvezno sodišče zadevo izročilo zveznemu javnemu tožilstvu, da bi ta dal svoje mnenje in predlog, zatem pa bo sklicalo sejo, na kateri bodo sprejeli odločitev o pritožbi. Po jugoslovanskem pravem pravem sistemu je zvezno sodišče zadnja instanca v rednem sodnem postopku. (dd)

Njegov posnematelj v Knoxville ubil dvanajstletnika Pokol v Oklahomi je zakrivil vietnamski povratnik - psihopat

OKLAHOMA CITY — Patrick Sherril, ki je v sredo postrelil 14 ljudi in jih 6 ranil ter si potem vzel življenje, naj bi bil tipičen primer psihopata z nagnjenostjo do množičnega ubijanja. Tako meni ameriški psihiater Harley Stock iz Michigana.

Mož, ki mu je bilo 44 let, se je kot mornariški strelec boril v Vietnamu in po povratku domov se ni več mogel vključiti v skupnost, kar je doletelo pravzaprav tisoče drugih mladih Američanov po umazani vojni. »Bil je čisto sam in brez vsake notranje samokontrole, zato je verjetno, da si je hotel pridobiti nadzorstvo nad samim seboj s tem, da je odločil o usodi drugih,« dodaja prof. Stock. Pokojnik je bival sam z materjo, v družbo skorajda ni zahajal in maloštevilni prijatelji so mu nadelili naziv »Crazy Pat« - »Norri Pat«. Sherrilu ni in ni šlo niti na delovnem mestu: marsičesa se je lotil, nikjer pa ni obstal. Lani je prišel do poldnevne službe v poštarni uradu v Edmondu, 34.000 duš, 25 kilometrov daleč od glavnega mesta Oklahome, pa mu niti tu ni šlo od rok, tako da je pred nekaj dnevi prejel odpovedno pismo zaradi premajhne storilnosti. To naj bi tudi bila vzmet, ki mu je sprožila

ubijalsko-samomorilski nagon. V torek zjutraj je stopil v poštni urad in s pištolama začel streljati v skupino 80 strank. Ko je v urad vdrla policija, je pištolo uperil še vase. Dodatno delo pa je psihiatrom večeraj preskrbel 28-letni Sušejl Obejd, po rodu Libanonec, ki se je pri psihiatru sicer tudi zdravil zaradi večkratne grožnje o pokolu. Z revolverjem v roki je vstopil v tujo hišo v Knoxville, ustrelil 12-letnega Matthewa Holberta in naposled sebe. Bil je pod vtisom oklahomske tragedije.

V OZN z zanimanjem pričakujejo sestaneke nevrščenih v Harareju

NEW YORK — V združenih narodih z velikim zanimanjem pričakujejo sestaneke nevrščenih v Harareju. Čeprav je svetovna organizacija tudi prej s posebno pozornostjo spremljala podobna srečanja, ima tokrat za to posebne razloge.

Na dnevnem redu letošnje generalne skupščine ZN, ki se bo začela neposredno po vrhunski konferenci nevrščenih, bodo praktično vse teme, ki jih bodo obravnavali tudi v Harareju. Če upoštevamo, da je od 159 članic svetovne organizacije več kot sto nevrščenih, to praktično pomeni, da bodo na jesenskem zasedanju v New Yorku prevladovala ne le teme, temveč tudi ozračje in duh sestanka v glavnem mestu Zimbabveja.

Dvojnost seveda ni le časovna in tematska, temveč tudi vsebinska kajti obe srečanja bosta potekali v času skoraj vseobsegajoče politične in ekonomske krize na svetu. Ta kriza se posebej kaže v grobih napadih na načelo multilateralizma.

Od tega, kakšen odgovor na takšne poskuse bo dal Harare, bo v ve-

liki meri odvisen tudi potek jesenske razprave v generalni skupščini OZN. Na omenjeno razpravo bodo vsekakor vplivala tudi stališča konference nevrščenih, o mednarodni varnosti, razorožitvi, popuščanju napetosti, regionalnih krizah, še vedno odvisnih ozemljih, kakršno je Namibija, stanju v Južni Afriki in mednarodnih ekonomskih odnosih ter dolgovih.

Ker bodo o vsem tem razpravljali tudi v generalni skupščini, je razumljivo, da bo na ton in izid takšne razprave neizogibno vplivala konferenca nevrščenih. Več kot sto članic ZN, kolikor jih je v družini nevrščenih, zato upa, da bodo iz zimbabvejskega glavnega mesta prišle dobre novice. Za osmi vrh nevrščenih niso nič manj zainteresirani tudi tisti, ki ne želijo uspeha v Harareju, kajti zanjima jih, ali se bodo morda na tem srečanju pojavile razpoke oziroma celo težko ozdravljive raztrgline. Za ene in druge bo torej Harare izhodišče, katerega bodo v času razprave o istih temah v generalni skupščini gradili svoje pozicije. (dd)

• Malomarnost v jedrski centrali

NADALJEVANJE S 1. STRANI

In kaj so sovjetski energetiki pognili iz izkušnje ter spoznanj po tej nesreči? Petrosjanc je rekel, da bodo vnaprej še bolj ostro preverjali varnostne vidike, posvečali se več pozornosti izbiri in pripravi kadrov za jedrske centrale, prav tako pa bodo na vsedrjavni ravni temeljito razmislili o sedanjih načrtih za gradnjo novih elektrarn, tako glede geografske razmestitve kot zastran velikosti oziroma zmogljivosti le-teh. (Znano je, da srednjeročni načrti predvidevajo gradnjo velikanskih jedrskih elektrarn v najbolj naseljenih območjih evropskega dela ZSSR).

Ali je bilo tudi konstruktorskih, torej tehničnih napak? Na taka vprašanja odgovarjajo sovjetski predstavniki vedno z načelnim »ne«, pač pa je Legasov tokrat posredno povedal, da konstrukcija ni računala na tolikšno človeško malomarnost.

Akademik Leonid Iljin, ki odgovarja za zdravstveno plat černobilske akcije, je na tiskovni konferenci poudaril, da strogo nadzirajo vsa živila ter da so maja uničevali mleko, maslo in sir, ki so prihajali od krav, ki so se pasle na okuženih območjih.

Od 135 tisoč evakuiranih ljudi (med njim je bilo 45 tisoč otrok) se jih bo precej lahko kmalu vrnilo na svoje domove, precej pa se jih je že. Za tiste, ki še ne bodo ali sploh ne bodo mogli več na domove, gradijo posebna naselja. Vsi so bili zdravniško preiskani in vse bodo vse življenje spremljali: vsaj enkrat na leto bo vsak prišel na pregled. V te namene je sovjetska vlada ustanovila pri akademiji znanosti center za radiacijsko medicino, ki bo imel svoj sedež v Kijevu.

Predsednik državnega komiteja za varstvo okolja akademik Jurij Izrael pa je povedal, da na območju okoli Černobila opazujejo prodiranje radioaktivnih snovi v zemljo (zda se še v zgornjih plasteh). Z letali so dolgo umetno preprečevali dež na tem območju, ko pa je le prišel, so opazili v reki Pripjat in v kijevskem vodnem zajemališču na reki Dnjeper rahlo povečanje sevanja. Vsa velika mesta so s tega vidika zdrava, sploh pa je popolnoma čista Moskva, kar zadeva okuženost z radioaktivnostjo, je poudaril Izrael. Neznatne količine prahu bodo še lahko uhajale v zrak iz eksplozivnega bloka (ki so ga spodaj zabetonirali in na površini ob-

dalj z visoko železobetonsko ograjo), toda to ni več nevarno, kajti verizna reakcija je v celoti prekinjena in veliko večino radioaktivnega jedra pokrivajo plasti, ki so jih nanje vrgli iz zraka.

ANTON RUPNIK

□ BEOGRAD — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Janez Zemljarič je večeraj sprejel ministra za promet Zvezne republike Nemčije dr. Wernerja Dolligerja. V daljšem prijateljskem pogovoru, v katerem sta sodelovala tudi predsednik zveznega komiteja za promet in zveze Mustafa Pljakić in odpravnik poslov veleposlaništva ZRN v SFRJ dr. H. Gocher, so proučili nekatera pereča vprašanja, ki zanimajo obe državi s področja prometnega gospodarstva.

□ BEOGRAD — Podpredsednik zveznega izvršnega sveta Janez Zemljarič se je večeraj pogovarjal z generalnim sekretarjem združenja Efta Perom Klepejem. Pozitivno sta ocenila dosedanj razvoj medsebojnega sodelovanja in možnost za poglobitev na vseh področjih, za katere sta zainteresirani obe strani.

25 let gibanja nevrščenih - »vesti človeštva« (3)

Srebrni jubilej beograjske konference

Med prvimi govorniki je bil tudi indijski predsednik Nehru, ki je udeleženi, ker je bil kratek in jasen. Seveda je bil Nehru tudi predstavnik največje dežele v gibanju. V svojem govoru, ki ga je improviziral — pred sabo je imel papir z nekimi čačkami — je preprosto priporočil, naj se udeleženci ne spuščajo preveč v posamezne probleme, ki da jih je na svetit itak veliko, in naj se raje lotijo poglavitnega, to je miru in mirnega razvoja. Novinarji, ki smo bili na beograjski konferenci, se Nehruja pristržno spominjamo tudi zategadelj, ker je vsak dan prihajal na konferenčno dvorano z novo vrtico, pripeto na oblačilu.

Na zadnjem pripravljalnem sestanku pred uradnim začetkom konference je bilo dogovorjeno, kot smo zvedeli pozneje, naj posamezni govorniki v svojih izjavah ne napadajo imenoma dežel in osebnosti. Vsi so se tega držali, razen kubanskega predsednika Dorticosa, ki pa je s kaj hudimi izrazi ome-

njal tako Združene države kot Kennedyja. »Charmans, ki je bil v tem primeru predsednik Kameruna, je parkrat skušal opozoriti ognjevitga Kubanca, potem pa se je odnehal.

Med nevrščenimi je bila tedaj zlasti Kuba deležna posebnih simpatij, saj so se njeni državniki, ne glede na poznejšo neposredno sovjetsko pomoč, javno mnogo bolj opredeljevali za gibanje, kot pa na primer za Moskvo. Vedelo pa se je, že tedaj, kako v javnosti ognjevito nastopa Fidel Castro in kako preprosto njegov govor ne more biti krajši od kakih 5 ur!

Zanimiva okoliščina konference je bila tudi, da so zadnji udeleženci

prispeji v Beograd prek Rima, seveda z letalom. Poslednjo skupino pa so sestavljali maroški kralj Hasan drugi, somalski predsednik in etiopski cesar Haile Selasie. Za maroškega kralja so pričakovali, da bo na konferenci aktiven v zvezi z razmerami v Severni Afriki, kjer se je Francija krčevito držala Alžirije in je par mesecev pred konferenco vdrila tudi v Tunizijo, da bi tam domnevno uničila oporišča alžirskih osvobodilnega gibanja. Maroški suveren je svojo nalogo opravil kar uspešno. Presenetil pa je prihod etiopskega cesarja in somalskega predsednika z istim letalom, saj so bile mejne praske med tema dvema deželama že te-

daj včasih globoko krvave. Nekateri so to kajpak tolmačili kot dober znak.

Konferenca se je torej pričela v času, ko je bil svetovni položaj tako rekoč slab, mestoma pa nevarno napet. Vzlic temu pa je svoje delo opravila mirno, premišljeno pa vendar prodorno dolgoročno in dostojanstveno. Z nje je seval ugled tistega, ki pač ravna pošteno in pravilno ter predlaga rešitve, ki so vsestransko sprejemljive v korist napredka velikih in malih, bogatih in revnih. Konferenca je potrdila tako rekoč kontinuiteto gibanja, njegove postavke je spremenila v djetrino. Jugoslovane pa je zlasti veselila ugotovitev, da so misli in

napotke, ki jih je dal Tito v svojem pozdravnem govoru, ter pozneje, v svojem »rednem« nastopu kot udeležene konference, brez dvoma predstavljali jedro sklepov, ki so jih strnili v Deklaracijo.

Kateri so bili glavni poudarki jugoslovanskega predsednika? Da je to prva resnično »univerzalna« konference gibanja nevrščenih, da nevrščenim pomenijo večino človeštva, za to pa da je tudi moč reči, da so naravnost »vesti« človeštva. Tito je dejal, da se je aktivna in miroljubna koeksistenca »razširila in okreplila«, obsodil pa je tiste, ki so tedaj menili, da koeksistenca in »pozicija sile« navsezadnje lahko živita skupaj. Poročevallec je kajpak zavrgel tako teorijo, ki je imela svoje podpihvalce v blokih, in prabil, da se ta dva pojma a priori izključujeta. Rekel pa je tudi, da »koeksistenca ni samo ena od osnov za sodelovanje med državami in narodi, pač pa edina«.

MIRO KOČJAN
(SE NADALJUJE)

Pogovor s predsednikom občinske skupščine Ivanom Vodopivcem

Sežana gradi svoj razvoj z odpiranjem »prostora«

Med slovenskimi občinami sežanska s 700 kvadratnimi kilometri površine sodi po velikosti na tretje mesto. Med obmejnimi občinami (42 km meje z Italijo, kjer meji na pet občin z večnoma slovenskim prebivalstvom) pa je edina, v kateri beležijo rast prebivalstva ob meji. Resda malenkostno a po 1971. letu v občini, ki je po osvoboditvi 1946. leta štela kar 36 tisoč prebivalcev, je bilo 1971. leta 23 tisoč prebivalcev, danes pa v njej živi 24 tisoč prebivalcev.

Prebivalci sežanske občine 28. avgusta v spomin na dogodka iz narodnoosvobodilne borbe, ko je v sežanski občini prišla prva četa partizanov, proslavljajo občinski praznik. Ob tej priložnosti smo se pogovarjali s predsednikom občinske skupščine Ivanom Vodopivcem.

»Obmejna lega je ena izmed prednosti občine. Kako se to kaže v praksi?«

»Mislim, da smo v zadnjih letih veliko storili na področju krepitve prijateljskih odnosov s sosednimi občinami in seveda nas pri tem čaka še veliko nalog, dela, da prijateljskim stikom dodamo še nove vsebine na področju gospodarskega sodelovanja. To je seveda le ena plat našega življenja ob meji. Druga je, da smo objektivno na taki prometni točki, kjer se pretaka vsaj 5 milijonov ton blaga po železnici in cesti in tu so naše velike možnosti, ambicije. Tu bi v prvi vrsti opozoril na suhozemni terminal in prosto carinsko cono. V terminalu, ki je - kljub temu da se vztrajno širi - še vedno pretesen za vse blago. Če mislimo velik promet

po železnici, je tu vsak dan 300 do 600 velikih tovornjakov, ki potujejo skozi terminal ali pa se tod ustavijo z blagom.«

»V terminalu imajo velike razvojne načrte, seveda ne sami. Tu je bržčas veliko poudarka še na prosti carinski coni, ki bo privlačnost tega prostora še povečala.«

»Eden od imperativov našega razvoja je in mora biti odprtost prostora. Ustanovitve proste carinske cone je nedvomno povezana s tem. V poslovni skupnosti suhozemni terminal in drugih organizacijah se skrbno pripravljajo za ustanovitve proste carinske cone. Interes med jugoslovanskimi organizacijami združenega dela pa tudi poslovnosti v tujini je za prosto carinsko cono zelo velik. Imamo pa tudi konkretne ponudbe, na osnovi katerih smo pri zveznem izvršnem svetu tudi vložili vlogo za ustanovitve proste carinske cone. Res je še marsikaj nedorečenega, ko gre za praktično izvedbo, a z naše strani imamo rezerviran prostor trenutno okrog 18 hektarov površine in vse možnosti za ustanovitve te cone. Gre za to, kot sem že omenil, da že obstoji poslovni interes, vse to pa bo pripravljeno z vidika infrastrukture. Na "robu" cone imamo vodo, cesto, železnico, treba je le še začeti graditi. Pri tem je nujno povedati še, da je naš prostor letos doživel še dvojne pomembnih valorizacij. Železniška proga Sežana-Ljubljana je postala del jugoslovanskega magistralnega železniškega omrežja. Drugo pa je odločitev, da se začne z gradnjo dveh krakov t. i.

osimskih cest v Sloveniji, ki bodo omogočile uresničevanje naših načrtov, kateri slonijo zlasti na odprtosti našega prostora. Mislim, da je za kakovostni razvoj nujno, da v našem prostoru živi in gradi čimveč subjektov tako iz Jugoslavije kot iz tujine.«

»To so možnosti, načrti. Kako živite danes?«

»Hvaliti se s samimi uspehi in načrti se ne moremo. Tudi težave imamo. V nekaterih organizacijah združenega dela - denimo Krasmetalu in Iskri, pa Kras opremi in morda še kje - se soočajo s trdimi orehi, to je izgubami ter iskanjem kakovostnih razvojnih programov. Ob polletju smo imeli v gospodarstvu v naši občini nekaj več kot 900 milijonov dinarjev izgub. Nekatere so resda sezone, druge pa ne. V že omenjenih kolektivih pa tudi v turističnih organizacijah združenega dela bo treba še veliko storiti, da bomo težave presegli.«

»Bržčas ne samo s posojili za premagovanje trenutnih težav ali pa z novimi naložbami?«

»Razumljivo. V občini v zadnjih letih veliko investiramo v gospodarstvo pa tudi v družbeno sfero. Kar zadeva gospodarstvo, je moč reči, da smo proizvodne dvorane naredili, tudi sodobnejšo tehnologijo ne bo težko uvesti oziroma kupiti. Toda s sodobnimi stroji in sodobno tehnologijo je treba znati delati, zato je trenutno naša najpomembnejša naloga kadrovska okrepitev občine. Ta seveda ne pride sama od sebe. Če pred dobrim desetletjem so v občini razmišljali o tem. V občini smo oblikovali srednješolski center, iz

katerega naj bi črpali kvalificirane kadre. To danes že občutimo. Srednješolci ostajajo doma, tisti, ki so nadaljevali študij pa se tudi že vračajo. Mladi torej ne zapuščajo več svojega kraja. Ob možnostih za delo, ki jih moramo nenehno ustvarjati torej uvajati sodobno tehnologijo, moramo mladim nuditi tudi drugo ugodje, če smem tako reči. Ne smejo biti soočeni s pomanjkanjem zadovoljevanja kulturnih potreb, ne smejo se bati, da bodo živeli v kraju, kjer ni vode, možnosti za uresničitev potreb po dvigu osebnega standarda in podobnega. Te možnosti se odpirajo. Denimo stanovanje za strokovnjaka v naši občini ni več problem.«

»Omenili ste vodo. Pomanjkanje le te je bilo vrsto let velik problem in celo ovira v razvoju. Zdaj pa je drugače?«

»Vrsto let smo se trudili in zmagali. Zdaj imamo v Brestovici izdaten vodni vir, s pomočjo samoprispevka občanov ter višjih prispevnih stopenj za vodno oskrbo in pomočjo iz drugih virov, smo zgradili osnovni vodovod do Sežane, letos pa ga bomo »povlekli« do Rodika in prihodnje leto do Kozine. Samo letos bomo za vodovodne objekte tudi z razdelilnim omrežjem namenili kar 3 milijarde dinarjev. Kraševci smo znali in še znamo živeti z malo vode. Zavedamo pa se, da brez nje razvoj ni mogoč. Od tod tudi tolikšna vnema in napor ter uspehi pri gradnji vodovodnega omrežja v občini.«

Dušan Grča

Kakšen bo zakon o socialnih storitvah

TRST — Kot smo že pred časom poročali, se na Deželi nadaljujejo posveti o ureditvi zakona o socialnih storitvah. Deželni odbornik Brancati je v svojem večerajšnjem poročilu ponovno poudaril potrebo po čimprejšnji ureditvi tega družbenega sektorja na vsedržavni ravni, šele potem bo mogoča smotnejša ureditev v posameznih krajevnih upravah.

»Kljub večkratnim negativnim ocenam,« je dejal Brancati »še vedno nalletimo na številne ustanove, ki povzročajo zmedo s številnimi zakoni in zakonskimi osnutki in ki ovirajo normalen potek politike socialnih storitev.« Deželna uprava je že leta 81 postavila zakonski osnutek, ki prevideva ukinitvev omenjenih ustanov in uradov, vendar doslej ni bilo storjenega ničesar. V deželnem zakonskem osnutku so predvidene številne izboljšave, zanimivo pa je tudi dejstvo, da je v njem predvideno koordinirano sodelovanje prostovoljnega kadra. Socialne usluge naj bi torej krile potrebe predvsem emarginiranega sloja prebivalstva kot so zasvojenosti z mamili, ostareli in osamljeni ljudje, končno pa bo treba temeljiteje poskrbeti za zaščito materinstva in otroštva ter vključiti v družbo prizadete.

Ribiški praznik v Izoli

IZOLA — Po Portoroški noči bo konec tega tedna v Izoli 20. ribiški praznik. Gre za prireditve, ki zaradi svoje dolge tradicije, privabi na tisoče obiskovalcev. Praznik pripravljajo različne organizacije, predvideva pa dokaj bogat program, ki bo obsegal tekmovalna in srečanja.

Seveda bodo delovali tudi z ribami obloženi kioski, za ples pa bo poskrbel ansambel Ottavia Brajka.

Spominsko leto J. Mraka, očeta idrijskih klavž

Ni dvoma, da ob mogočni Trubarjevi obletnici ostajajo v letu 1986 malone povsem v ozadju drugi pomembni kulturni jubileji (bližnje slovesnosti ob Gregorčičevem spominskem letu na Primorskem, so bržkone izjema, ki potrjuje pravilo), ob njih pa tudi nekatere častitljive obletnice iz bogate slovenske tehnične zgodovine, ki bi zaslužile večjo pozornost tudi v naših dnevnikih in revijah ob vselej aktualnem povezovanju preteklosti s sedanjostjo.

Tako v tem času mineva brez večjega javnega obeležja, 200-letnica smrti Jožefa Mraka; podpisoval se je Joseph Mrakh, prvega graditelja znamenitih idrijskih klavž, »slovenskih piramid«, kot jih je označil pokojni univerzitetni profesor, dekan strojne fakultete v Ljubljani in rektor prve slovenske univerze, Albert Struna, klavže pa upravlja eno kuje v zvezde tudi ugledni slovenski časnikan Sandi Sitar, raziskovalec in življenjepisec slovenskih izumiteljev s trditvijo, da so »po razsežnosti in učinkovitosti delovanju brez primere med tovrstnimi tehničnimi spomeniki v svetu.«

In kdo je bil pravzaprav Jožef Mrak, izumitelj, prvi graditelj idrijskih klavž, ki si jih je zamislil in svoje zamisli pred več kot dvesto leti na Idriji tudi uresničil? Rodil se je 25. februarja 1709 v Idriji; o njegovi mladosti ne vemo veliko. Le toliko, da se je sedemindvajsetleten zaposlil v idrijskem rudniku kot praktikant in že čez leto dni postal namestnik jamomerca. Pozneje je kot mojster opravljal številna jamarska dela tudi v drugih rudnikih na Kranjskem in v nekdanji Avstriji. Po zapisih dipl. ing. strojništva, Tadeja Brateta, samostojnega svetovalca za tehnične spomenike pri Zavodu SR Slovenije za varstvo kulturne in naravne dediščine v Ljubljani in avtorja vodnika po idrijskih klavžah (zbirka Kulturni in naravni spomeniki Slovenije, 136. zvezek, Ljubljana 1985), je Mrak že leta 1745 izdelal načrte za

žgalnico, poleg tega pa je kartografski delo ob reki Belci. Leta 1750 je izdelal nove risbe želežarskih obratov v Eisenneru, nato pa je leta 1754 trasiral novo cesto Eisenner-Trofajach. Idrijske gozdove je kartografski del leta 1761. Poleg kartografskih del, se je Mrak ukvarjal še z drugimi dejavnostmi, tako je, denimo, poslikal notranjost župne cerkve Marije Vnebovzete v Spodnji Idriji, da omenimo le eno njegovih največjih del, kajpak poleg gradnje prvih klavž.

Pomembno je tudi Mrakovo delo na področju šolstva. Ko je bila leta 1752 v Idriji ustanovljena strokovna šola za geodeite, da na njej poučeval osnove jamarskih predmetov, to je geodezijo, geometrijo in risanje. Ko je čez nekaj let šola prenehala z delovanjem, je Mrak na novoustanovljeni mineralno-metalurško-kemijski šoli, poučeval jamarstvo do leta 1769, ko so po komaj sedemnajstih letih obstoja tedaj osrednjih strokovnih šol v Idriji, ukini-li tudi to šolo. Potemtakem je bil Mrak eden prvih strokovnih učiteljev na Primorskem. Tako kot o mladosti, viri skopo poročajo tudi o zadnjih letih njegovega življenja. Umril je v starosti 78 let, 13. ali 14. avgusta 1786, kot tako imenovani »jubilarini« jamomerec idrijskega rudnika.

Življenjsko delo nekdanj slavnega, danes, žal, povsem pozabljenega slovenskega izumitelja, Jožefa Mraka, so nedvomno znamenite klavže. »Z njimi in njihovo problematiko, se je prvič srečal že leta 1744, ko so ga postavili za člana komisije za graditev klavž na Belci. Prve klavže, ki jih je načrtoval Mrak, so bile klavže na Idriji. Izmed vseh klavž, so bile po kapaciteti največje.« (T. Brate)

Toda, kaj so sploh klavže? Preprosto povedano, gre za velike zidane jezove, ki so jih pred več stoletji uporabljali za zajemanje hudourniških voda. Z ubrano vodno količino, so drvarji plavili les v Idrijo, kjer so ga »lovili« s

posebnim jezom, izdelanim iz kolov. To so bile tako imenovane grablje. »Tako so klavže ena prvih transportnih naprav za les na Slovenskem.« (T. Brate) V svojem delu »Klavže nad Idrijo«, ki je leta 1955 izšlo v zbirki vodnikov Tehniškega muzeja v Ljubljani, pa jih, sedaj že pokojni znani slovenski gozdarski strokovnjak, dipl. ing. Stanislav Mazi, predstavlja kot »enega najpomembnejših spomenikov pri nas«. Kdaj in kje na evropskih tleh, so bile zgrajene prve klavže, ni znano; danes hranijo enega prvih dokumentov, ki omenjajo klavže in plavljenje lesa z njihovo pomočjo, v dunajskem Dvornem arhivu. Listina je bila izdana v Gradcu z datumom 11. septembra 1334. Na tej osnovi lahko sklepamo - tako inž. T. Brate v svojem uvodniku - da so klavže starejšega porekla, kot smo domnevali do sedaj in da je ideja o njihovi zasnovi in gradnji prišla k nam (kajpak med prvimi v Idrijo - op. p.) od drugod.

Sodeč po zapisih inž. Brateta, je cesar Ferdinand I. že leta 1536 zapovedal, naj se pripravi vse potrebno za plavljenje drv po Soči od Bovca do Gorice. »Tirolec Volbenk Patrona je na Soči pod Solkanom do jeseni 1544 zgradil grablje in vso drugo opremo za plavljenje drv... Klavžarski mojster iz Weisskirchna je pripravljaj gradnjo velikih klavž na Soči leta 1585, vendar kljub pripravam načrt ni bil izpeljan. Kasneje je zgradil klavže na Savinji. Iz povedanega ni težko ugotoviti, odkod in kako so prišle v Idrijo ideje o plavljenju lesa in o kasnejših gradnjah klavž.«

Domnevajo, da so prve klavže na Idriji zgradili že leta 1595, na Zali pa 1627. »Vendar so bile iz lesa. Jez so postavili iz lesenih tramov v obliki velikih škafatnih tvorb. Vanje so nasuli skal, peska in zemlje ter jih kolikor mogoče utrdili. Za take klavže so porabili najmanj 115 kubičnih metrov lesa in 250 kubičnih metrov kamenja. Vrata na Idriji so bila dvojna, na Zali

in Belci pa verjetno samo enojna... Visoke vode so jih pogosto podirale, nekajkrat jih je uničil požar, zato je bilo treba klavže nenehno popravljati. Kontinuirano obratovanje ni bilo zagotovljeno, zato se je uprava idrijskega rudnika odločila, da zgradi zidane klavže.« (T. Brate)

Leta 1767 so jih najprej začeli zidati na Idriji, z njihovimi prvimi koraki v svet naše in svetovne tehnične zgodovine, pa je neločljivo povezano ime njihovega prvega graditelja, Jožefa Mraka. Prvim klavžam so sledile zgodovinske Mrakove mojstrovine, klavže, ki jih strokovnjaki danes uvrščajo v sam vrh tovrstnih tehničnih spomenikov na svetu. Pa vendar ob letošnjem spominskem letu, 200-letnici Mrakove smrti, ostaja med častilci največjih dosežkov slovenske tehnične zgodovine trpko spoznanje, da še nismo poravnali dolga do slovitih id-

rijskih spomenikov svetovnega pomena.

Že pred več kot tremi desetletji je pokojni inž. Mazi opozoril na idrijske klavže in njihov izjemen pomen za našo tehnično zgodovino. Toda, kot v marsičem, kjer ostajamo dolžniki, je po prvem opozorilnem klicu leta 1953, minilo še četrto stoletje, preden so se na klavžah lotili obnovenih del, da bi jih ohranili tudi jutrišnjim rodovom. Kajti prezreti ne kaže dejstva, da so idrijske klavže eden naših najpomembnejših in hkrati najznačilnejših tehničnih spomenikov, vredni ogleda, obhodovalja in pozornosti (seveda tudi ustrezne skrbi) širše javnosti. Da bi jih ohranili znancem, moramo poskrbeti že danes, jutri bo morda prepozno. Tudi v primeru znamenitih idrijskih klavž, ni in ne more biti drugače.

Ivan Virnik

Prodajal je »sladko življenje«

POREČ — Ljudje si izbirajo vse mogoče načine, da bi prišli do denarja. Nedavno razkrinkani dogodki v hotelu »Parentium« v bližini Poreča pa nam poleg velike iznajdljivosti, s katero si človek skuša priboriti denar, jasno ponazarja, da v tem oziru prednjačijo devise. Kaj se je pravzaprav zgodilo? V omenjenem hotelu si je 26-letni moški, albanske narodnosti, poročen, nabavil apartma, v katerega je namestil dve svoji kolegici, pripadnici romske etnične skupnosti, od katerih je ena stara 21, druga pa samo 17 let. Obljubil jima je, da bo poskrbel za njuno slavo in bogato življenje, dekleti sta mu naivno verjeli in postal je njun zvodnik. Preko noči je v baru iskal moške, toda samo tujce, in jim za 600 mark (!), pol milijona lir ali 1000 dolarjev ponujal noč polno spolnih perverzij.

Kajpak kandidatov ni manjkalo, Ciganki sta se pridno prodajali poslu in zvodnik je pobiral visoke vsote denarja. Ker ga je pričel tudi razkošno trošiti, je kmalu postal sumljiv, dokler ga niso uslužbenci Uprave za javno varnost iz Poreča odkrili. Trenutno se zvodnik nahaja v priporu, starejše dekletke so zaprli za 15 dni, mlajšo pa izročili socialnemu zavodu za mladinsko prestopništvo, saj še ni polnoletna. Pomočnik načelnika poreške UJV nam je dejal, da so »gosti« bili pretežno starejši moške, tujci, očitno z globokimi žepi.

Zoran Vlajić

Philipp Vandenberg

Hetera

Pri tem pa je bila potrebna samo spretna reakcija, in hetera je popolnoma obvladala vihravega ljubimca. Počasi, ne da bi Files to opazil, je Dafne zdrsnila na telo Spartanca, ljubkovala je njegov mišičasti vrat, njegovo ozko mladeniško brado, in mu potisnila jezik med suhe ustnice. To se je zgodilo tako nepričakovano, tako hitro in spretno, da je Files mislil, da prodira vanj meč. Ta hip med presečenjem in najvišjo naslodo je zadoščal, da je prišel na cilj. Še enkrat se je usločil, vendar samo za trenutek, potem pa je uplahnil vase kakor ognjena meduza.

Dolgo je ležal tako, pokrit z osrečujočim telesom hetere, nesposoben za kakršenkoli gib. Šele ko se je Dafne ločila od njegovih ust, se naslonila na komolce in mladeniču vprašujoče pogledala v obraz, je spoznal, da je hetera zmagala, da je bil ta največji doživljaj v njegovem življenju za lepotico zgolj epizoda — nekaj čisto vsakdanjega.

Hlatal je za zrakom, dihal je globoko in poskušal vsrkati vase čimveč omamnega vonja te ženske in ga ohraniti. Prav gotovo ga bo že v naslednjem hipu potisnila stran, ga spomnila na uslugo, ki jo je naredila za zlato, ter hladno in samoumevno rekla: »To je torej opravljeno, Spartanec!« On pa bi dal za to žensko vse na svetu, svojo olimpijsko zmago in vse lakonsko bogastvo, ki je bilo s tem povezano!

Počasi, ne da bi rekla besedo, je Dafne vstala, odšla, gola, kot je bila, iz sobe in se vrnila z zeleno škodelico iz brona, iz katere je prihajal vonj po meti in osvežujočih zeliščih. Namečila je krpo v zeleni zvarek in umila mladeniča od nog do glave, ponižno kot dekla. In šele zdaj je spregovorila: »Upam, da nisi razočaran...«

Razočaran? Files je potreboval nekaj časa, preden je mogel odgovoriti, preden je iz njenega resnega pogleda pogleda razbral, da se hetera ne norčuje iz njega. »Razočaran?« je ponovil z globokim vzdihom. »Sploh nisem vedel, da je čutna naslada lahko tako vznemirljiva.«

»Torej sem te naučila naslade?«

»Res,« je rekel Files, »hčerka Afrodite si, prava boginja.«

Dafne se je zvonko zasmejala, in kakor da bi hotela Spartanca vrniti z olimpijskih višav v atensko resničnost, je ponudila mladeniču njegovo obleko, ki je ležala vržena na tleh.

Files se je vzravnal in si nespretno oblekel hiton čez glavo. »Ljubim te!« je rekel nenadoma. Zvenelo je nemočno in jecljajoče kot govor osvobojenega meteka, in hetera se je morala premagovati, da ni planila v glasen kroh. Namesto tega je položila Spartanca prst na usta in rekla: »Ne govori takšnih visokih besed, moj Files, naslada čutov je zameglila tvojega duha; ne ljubiš mene, marveč si zgolj želiš moje telo, moje prsi, moje noge...«

»Ne, tebe ljubim,« je vzkliknil Spartanec ogorčeno, »tebe, kakršna si. Najraje bi legel k tvojim nogam.«

»Ne stori tega!« je odgovorila Dafne in prijela mladeniča za lakete. »Zdaj živiš v omami občutkov; občutov, ki si jih kupil z zlatom — nič drugega.«

To je zadelo Spartanca kot udarec v obraz. Prosil je, da bi uslišala njegovo ljubezen, prvo ljubezen do ženske, njej se je zaupal, samo njej.

Dafne se je poskušala braniti pred rotnjem mladega atleta: »O, moj Files, ti neizkušeni Spartanec, mar nisi prišel k meni, da bi dobil čutno zadovoljstvo? In ali ga nisi dobil? Mar nisem izpolnila tvojih želja?«

»Veliko več kot to!« je odgovoril Files, »v meni nisi samo razvnela strasti, da je vzplamtela svetlo kot gostosevci iz Plejade, iz tebe izžareva toliko toplote in zaupanja, da kaj takega nisem še nikoli srečal.«

»V Sparti vendar lahko zaupaš vsakomur, ki te gleda v obraz.«

Nekaj dni pred sestankom petstrankarskega zaveznitva V pomanjkanju sporazuma med sedmimi se že nakazujejo manjšinske rešitve

V ponedeljek se bodo ponovno sestali predstavniki pokrajinskih tajništev strank petstrankarskega zaveznitva, da bi nadaljevali pogajanja o vprašanju upravljanja tržaških krajevnih ustanov. Dan pozneje pa je sklican pokrajinski svet, ki ima na dnevnem redu izvolitev novega odbora. Kako naj bi bil sestavljen ta odbor, je zaenkrat nemogoče predvideti, saj je v sedanjem trenutku še najbolj verjetno, da bo ob pomanjkanju vsake rešitve torkova seja pokrajinskega sveta odložena na poznejši datum. Za sredo, 10. septembra, je namreč sklicana seja občinskega sveta, pred katero bo po vsej verjetnosti padla odločitev. Vse se torej suče okrog županskega mesta in večine, ki naj bi upravljala občino; številni znaki pa kažejo, da je prav to vprašanje brez rešitve in da je torej razpust občinskega (in nato tudi pokrajinskega) sveta skoraj neizbežen.

Tem skrajno nejasnim političnim odnosom se je v teh dneh pridružila še ena neznanka. Zadeva namreč odstop župana Agnelli in pismo, s katerim ga je najavil glavnemu občinskemu tajniku. Pri tem se je treba povrniti nazaj za nekaj dni. Po rimskem sestanku med predstavniki petstrankarskega zaveznitva, ki je sledil Agnellijevi izvolitvi, je namreč prišlo do sporazuma, da bo župan odstopil in sklical sejo občinskega sveta na sredo, 10. septembra, na kateri naj bi skupščina sprejela njegov odstop. Župan Agnelli je zato dan kasneje, to je 8. avgusta, odposlal pismo pokrajinskemu tajništvu petstrankarske koalicije, Slovenske skupnosti in Liste za Trst, v katerem je med drugim potrdil, da daje na razpolago svoj mandat, da bi se pač odpravile vse zapreke, ki onemogočajo oblikovanje trdnih večin, ki naj bi upravljale mesto do prihodnjih občinskih in pokrajinskih volitev, predvidenih za leto 1988.

Tako je pisal župan Agnelli predstavnikom političnih tajništev omenjenih strank. Istega dne je obenem izročil glavnemu občinskemu tajniku dr. Desideriu De Petrisu pismo, s katerim napoveduje svoj odstop. Točna vsebina tega pisma je bila do teh dni neznana, ker je nista ne glavni

tajnik in niti župan hotela posredovati širši javnosti. Po številnih pritiskih drugih strank pa je sedaj javna, pri čemer gre takoj ugotoviti, da v primerjavi s pismom strankam vsebuje novost, ki zadeva samega župana Agnelli. V njem sicer uvodoma potrjuje, da daje na razpolago svoj odstop, da ne bi predstavljal ovire za oblikovanje večinske uprave, ki naj vodi mesto do prihodnjih volitev. Pravo novost pa predstavlja zadnji odstavek tega pisma: v njem je dobesedno rečeno, da je namen njegovega odstopa samo v tem, da bi pač prišlo do oblikovanja večinskega odbora, ki naj ga sestavljajo stranke petstrankarske koalicije, Lista za Trst in Slovenska skupnost.

Župan Agnelli je torej v pismu napovedal svoj odstop z edinim ciljem, da bi prišlo do sestave večinskega odbora: kaj pa v nasprotnem primeru? Kaj se bo na primer zgodilo, če bi stranke ne dosegle takega sporazuma, za katerega se zavzema Agnelli? Bo tudi v tem primeru odstopil, ali pa bo tudi še naprej ostal na svojem mestu?

Ta vprašanja imajo določeno osnovo tudi zaradi nekaterih glasov iz ponavadi dobro obveščenih krogov. Po teh glasovih naj bi namreč v primeru, da bi ne prišlo do oblikovanja trdne večine, bila že pripravljena alternativna rešitev sicer manjšinskega odbora. Govori se, da naj bi prišlo do sestave tristrankarske koalicije LpT-PSI-PLI, ki v občinskem svetu šteje 25 svetovalcev. Pripravljena naj bi tudi bila porazdelitev raznih funkcij: v tej kombinaciji bi seveda na županskem mestu ostal socialist Agnelli, njegova stranka pa naj bi v taki upravi imela še štiri odbornišтва; deset odborništev bi pripadlo Listi za Trst, podžupansko mesto pa predstavniku liberalne stranke Traunerju, ki je v teh dneh zelo aktiven in si na vse načine prizadeva, da bi se povzpela na najvišji stolček v občinski palači. To je seveda le ena hipoteza, ki pa ima dokaj trdne osnove tudi sprčo križnih vetov med KD, PSI in LpT glede županskega mesta, okrog katerega se bje pravi zakulisni boj tudi z nizkotnimi udarci.

(A. S.)

Dr. Mattera se je srečal z novinarji

Tržaški kvestor obljublja večjo učinkovitost policije

Policijski agent ne sme sedeti v kvesturi, pač pa mora na ulico. Tam je njegovo pravo mesto. Za pisarniškim pultom lahko sedi birokrat, ne pa policaj. To je trdno prepričanje novega tržaškega kvestorja dr. Vito Mattere, ki se je včeraj dopoldne srečal z novinarji na krajšem razgovoru.

Zelo zgovoren, dr. Mattera s svojim južnjaškim naglasom rad pripoveduje anekdote in zanimivosti iz svojega profesionalnega življenja, predvsem pa ima rad, kot kaže, dobre stike z novinarji. "Za vas ne bo tajnosti," je zagotovil med včerajšnjim razgovorom "in kvestura bo novinarjem povsem odprta."

Dr. Vito Mattera, ki se vrača v Trst po skoraj desetih letih ima, kot kaže,

zelo jasne ideje. Organik, s katerim razpolaga (okoli 400 agentov in nekaj nad sto civilnih uslužbencev) ni izdaten, vendar po njegovih besedah niti ne preskromen. S temi ljudmi je po njegovi oceni mogoče narediti marsikaj več, da bosta zajamčena večja varnost in javni red.

Bo torej reorganiziral kvesturo?

Ni to njegov namen, je takoj zavrnil novinarji, saj je bil njegov predhodnik dober organizator. Tu pa tam bo kaj spremenil, kaj izpilil, izpopolnil, da bo lahko več policistov na ulici. "Odslej bo več cestnih blokov, poostri bomo nadzorstvo na Krasu, kjer je bila prisotnost policije pomankljiva, poostri bomo nadzorstvo nad javnimi lokali in, če bo dovolj ljudi, tudi pred šolami zlasti ob prihodu in odhodu dijakov, da bi omejili možnost razpečevanja mamil. Ne vem sicer, ali je v Trstu problem tako pereč kot drugje, vendar zdi se mi, da je prav nadzorstvo bistvenega pomena, da se omejuje maneverski prostor razpečevalcem."

Splošna ocena o delovanju tržaške policije je dobra, vendar kvestor bi rad še okreplil stik z ljudmi in obenem dal policiji pečat večje dinamčnosti. Kolikor mu je znano (vendar pri tem takoj pripominja, da je v mestu šele 24 ur), Trst nima hudih problemov z javnim redom, če se izvzame kopico razgretih navijačev. Vendar tudi v odnosu do njih kvestor nima namena biti prestrog, seveda če ne bodo kršili zakonov.

Kaj pa fašistični mazači, gospod kvestor?

"Vidite, odkriti tiste, ki pišejo po zidovih ni lahko. Skušali pa bomo vsekakor ukrepati in tudi iti zadevi do dna, če se bo pojavil problem."

Učinkovitost je novemu kvestorju zelo pri srcu. Obljubil je, da bo okreplil urad za izdajanje potnih listov, tako da ne bo treba čakati na potni list več kot 15 dni razen seveda v izrednih primerih, naglasil je, da bo prisotnost policije občutiti v večji meri (seveda pa v pozitivnem smislu), da bodo pospešene zlasti preventivne akcije.

Vse to v slabi uri razgovora, med katerim je napolnil pepelnik z na pol pokajenimi cigaretami. Koliko obljub mu bo uspelo izpolniti? Na to bo odgovorila praksa prihodnjih mesecev, če pa naj človek sodi po odnosu, ki ga je skušal že takoj na začetku dr. Mattera vzpostaviti z novinarji, je vtis pozitiven.

Drevi v sesljanski Vili Diana exploit skupine »Karst Brothers«

Priprava poletnega osvežilno-humorističnega koktajla terja tudi nekaj znoj, kot je lahko ugotovila kaberatna skupina Karst Brothers, ki je v preteklih dneh vztrajno pripravljala v slivenski šoli (kot je razvidno s posnetka) nocojšnji exploit v Sesljanu. Poleg nastopajočih Mirana Košute, Igorja Malalana, Borisa Devetaka, Marka Ferija, Marinke Počkajave in Vlada Miljača, sodelujejo pri predstavi še Franko Korošec in Pavel Sardoč, pri lučeh Niki Filipovič in Marko Civiardi, medtem ko je sceno oskrbel Rajko Pertot, pri postavitvi pa je pomagal Marko Sosič.

Če pokroviteljstvo občine Devin-Nabrežina ne bo uspelo nuditi lepega vremenja, bo predstava, ki je predvidena ob 20.30 v parku Vile Diana, preložena na nedeljo zvečer seveda na istem kraju in ob isti uri.

Drevi na Opčinah v okviru festivala komunističnega tiska Okrogla miza o teritoriju, krajevni skupnosti in gospodarskem razvoju

Teritorij, krajevna skupnost in gospodarski razvoj — to je naslov okrogle mize, ki jo openska sekcija KPI prireja drevi v Prosvetnem domu na Opčinah v okviru tridnevnega festivala komunističnega tiska. O dilemah, ki jih argument odpira, bodo razmišljali deželni odborniki za proračun in načrtovanje Giancarlo Carbone, predsednik Kraške gorske skupnosti Miloš Budin, sociolog Emidij Susič ter profesor zgodovine in filozofije Stelio Spadaro, razpravo pa bo vodil pokrajinski svetovalec Dolfi Wilhelm.

Drevisne srečanje, ki naj bi po zamisli prirediteljev služilo tudi kot prispevek k razpravi na predvideni deželni konferenci o teritoriju, bo prav gotovo pritegnilo pozornost vseh, ki so posredno ali neposredno povezani s problematiko kraškega ozemlja, ki jim Kras predstavlja ne le naravoslovno, temveč tudi kulturno vrednoto in vseh, ki se kritično soočajo z veliko dilemo sodobnega časa: kako vzkladi potrebe družbenogospodarskega razvoja s potrebnimi zaščitami naravnega okolja in predvsem človeka, ki v tem okolju živi, ki ga nanj veže starodavna tradicija in ki je poleg vsega tudi nosilec določenih specifičnih etničnih vrednot. Žal je vsa povojna zgodovina odnosov mesto - Kras oziroma italijan-

ski mestni upravitelji - slovenski kraški občani en sam dokaz tipičnega kolonialnega pristopa, pri čemer je Kras v izključni funkciji mesta. Prav tako so raznarodovalne težnje vedno prevladoval nad razsodnim gledanjem nekaterih, ki bi radi zavarovali "pljuča Trsta" pred uničenjem. Po vsem Krasu so posejali najrazličnejše objekte, svojčas begunske taborišča, da so narodnostno pomelali prebivalstvo, pozneje razne naftovode, plinovode, elektrovođe in hitre ceste, ker je pač tako zahteval gospodarski razvoj in je šlo za tako imenovane obče koristi. Takšnih obče koristi je bilo veliko, čeprav se v gospodarskem smislu niso vselej izkazale za najbolj koristne in donosne, toda najhuje je pri tem bilo, da niso bile nikoli zagotovljene kraškemu prebivalstvu nobene usluge za davek, ki ga je moralo tako imenovanemu gospodarskemu napredku plačati. Tudi v urbanističnem pogledu ni bilo nikoli pravega, smotrnega načrtovanja, kot nam dokazuje divji gradbeni razvoj v nekaterih krajih, da o črnih gradnjah sploh ne govorimo, in kot dokazujejo dejstva, da niso bile nasprotno dane možnosti ustreznega urbanističnega razvoja starim vaškim jedrom. Če je bilo kaj storjenega, je bilo z nenadoknadljivo zamudo.

Prošnje za redarstvo pred šolskimi poslopji

Tudi v šolskem letu 1986/87 bo tržaška občina poverila upokojujencem in starejšim osebam varnostno redarsko službo pred šolskimi poslopji.

Prošnje je treba odposlati pred 25. avgustom, formularji pa so na razpolago pri vseh rajonskih svetih. Za to službo se lahko prijavijo tisti občani, ki so pred 25. avgustom dopolnili 55 let, izjema so le tisti, ki so v delovnem odnosu, ali pa so se predčasno upokojili na podlagi zakona 336.

Krajevna zdravstvena enota bo seveda predhodno preverila psihofizične značilnosti kandidatov, vsekakor pa bo služba odvisna od odobritve ustrezne občinske odredbe.

Vse informacije so na razpolago od 10. do 13. ure na V. oddelku prve sekcije (soba št. 20) v drugem nadstropju Palače Costanzi.

Vpisi v šolo za bolničarje

Rok za vpisovanje v triletni tečaj za bolničarje na šoli "G. Ascoli" so podaljšali do 30. avgusta. Vpišejo se lahko vsi študenti, ki so uspešno dokončali drugi razred višjih srednjih šol in ki bodo dopolnili 16. leto do 31. dec. letos.

Tečaj se bo pričel septembra. Po dokončanem študiju se lahko bolničarji z diplomom zaposlijo v zdravstvenih strukturah tako v Italiji, kot v državah EGS.

Diploma obenem omogoča vpis na višje tečaje tako upravne, kot zdravstvene smeri in na dveletni univerzitetni tečaj.

Vse informacije so na razpolago v tajništvu šole v Ul. Stuparich 1 od 8. do 13. ure (tel. 7762441/2).

Pismeni izpiti deželnega natečaja

Ministrstvo za finance obvešča, da bodo pismeni izpiti posebnega deželnega natečaja za 977 novih mest v pomožni mehanografski službi (kot objavljeno v Uradnem listu št. 185, z dne 11. avgusta 1986) v sredo, 10. septembra.

Kandidate bodo v Trstu razvrstili v tri skupine:

1. Vsi kandidati, ki ne stanujejo v deželi Furlaniji-Juljski krajini, bodo pisali naloge na sedežu Filozofske fakultete, Ul. dell' Università 1, 3 in 7.
2. Za vse kandidate z bivališčem v Trstu in v tržaški pokrajini ter s priimkom, ki se začneja s črkami A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, U, V, W, X, Y, bo sedež pismene naloge na Tržaški univerzi, Trg Europa 1.
3. Vsi kandidati z bivališčem v Trstu in tržaški pokrajini ter s priimkom, ki se začneja s črko Z, bodo pisali naloge na sedežu Filozofske fakultete, Ul. dell' Università 1, 3 in 7.

In danes se še vedno žal soočamo z istimi problemi. Najvidnejši je problem lokacije sinhrotrona, toda našli bi lahko še marsikaj, kajti še vedno smo zelo daleč od tega, da bi lahko z zaupanjem prisluhnili javnim upraviteljem, ki niso doslej pokazali nobene volje, da bi prisluhnili prizadetemu prebivalstvu.

Drevisne srečanje, ki bo opremljeno tudi s prikazom fotografske dokumentacije, bo prav gotovo dobra priložnost za poglobitev tega vprašanja. Upati je, da bo tudi priložnost za začetek ustvarjanja dejanskega drugačnega, bolj odprtega, lojalnega in poštenih odnosov do teritorija.

Praznik KPI na Lovcu

Pod geslom "Okolje in kakovost življenja" se je včeraj pričel na Lovcu praznik Dela in Unita, ki ga prireja sekcija KPI za Sv. Ivan, Sv. Alojzij in Rocol. Medtem ko je bil včerajšnji večer posvečen vprašanju termoelektrične centrale na premog, bodo drevi ob 19. uri razpravljali o stanovanjskih uslugah. Kot vzorec bodo obravnavali naselje Melaro. Govorila bosta občinska svetovalka Jole Burlo in rajonski svetovalec Sergio Ermetici. Sledila bo kabaretna predstava z Maro Sardi in ansamblom Neva.

Zadnje slovo od Ferda Rukina

Številni prijatelji in tovariši so včeraj v Nabrežini pospremili na zadnji poti domačina, znanega antifašista in revolucionarja Ferda Rukina. Ob odprtem grobu so spregovorili tovariši Albin Škerk, Jurij Canciani, Alojz Markovic in Rino Caldi.

Ferdo Rukin se je rodil 22. 1. 1905 v Nabrežini. Družina je prišla iz Beneške Slovenije. Ferdov oče je bil po poklicu kovač, po prepričanju pa socialist. Ker je bil italijanski državljan, so ga avstrijske oblasti ob izbruhu prve svetovne vojne internirale; družino pa izgnale v Beneško Slovenijo, od koder so jo vojni dogodki pripeljali v Ligurijo.

Mladi Ferdo se je po vojni učil mizarске obrti v Trzinu. Leta 1921 se je zaposlil pri tržiški ladjedelnici. V tem času mu je nabrežinski kamnosek Josip Burger posredoval prve nauke o delavskem gibanju. Ferdo se je kmalu vpisal v FGC (Federazione della Gioventù comunista) in v sindikat FIOM. Leta 1924 so ga odpustili z dela zaradi politične dejavnosti in komunistične agitacije, kljub temu da mu je malo pred tem žerjav hudo poškodoval nogo. Čeprav so ga fašistične oblasti še naprej preganjale, je Ferdo še naprej vztrajal v politični agitaciji in bil dejaven tudi v organizaciji Rdeče pomoči. Da bi dobil delo, se je preselil v Turin. Leta 1926 se je vrnil v Nabrežino, kjer pa ni našel dela. Zaradi tega se je skupaj z bratom Leopoldom odpravil v Argentino. Denar za vožnjo si je težko izposodila njuna mati - Legiševa iz Šempolaja. V mestu Rosario (Santa Fe) se je Rukin takoj vpisal v komunistično stranko in v Antifašistično ter antiimperialistično federacijo. Leta 1931 je KPI pozvala svoje čla-

ne, naj se vrnejo domov, da bi okrepili partijske vrste. Rukin se je takoj vrnil in že leta 1934 so ga zaprli, pretepli in mučili zaradi stiske nabrežinskih kamnarjev. Posebno sodišče ga je obsodilo na pet let ječe. Kazen je prebil v zaporih Coroneo, Regina Coeli in Fossano. Leta 1937 so ga pomilostili. Svojo revolucionarno pot je nadaljeval skupaj s Tomažičem in Budinom. Leta 1940 so ga ponovno aretirali, zasliliševali in mučili. Fašistični sodniki so mu na drugem tržaškem procesu dosodili sedem let ječe. Rukin se je tako spet znašel v Fossanu skupaj s sotrpini Bolčićem, dr. Danevom, Vremcem, Vukom in drugimi. Ob zlomu Italije 8. 9. 1943 mu je uspel pobeg iz kaznilnice, ki ga je organiziral Stanko Vuk, toda nekatere so takoj ujeli. Aprila 1944 so Rukina spet zaprli v Coroneu. Na Hitlerjev rojstni dan pa so ga nacistične oblasti pomilostile. Po kratkem počitku jo je ubral v Pliskovico, kjer so ga imenovali za podpredsednika okrožne volilne komisije za srednjo Primorsko. Novembra 1944 je bil v Cerknem pri XI. korpusu.

Po osvoboditvi je bil Rukin dvakrat zapored izvoljen za predsednika okrajnega Ljudskega odbora v Nabrežini. Rukinovo politično delovanje je bilo trn v peti tudi novi "Zavezniški upravi". "Zavezniki" so Ferda ponovno spravili v Coroneo, kjer je naletel na paznike še iz starih časov. Leta 1949 je bil izvoljen v občinski svet.

Ferdo Rukin je bil vse življenje zvest svojim idealom. Odlikovale so ga vrline kot so upornost, žilavost in poštenost. Naj mu bo rahla domača zemlja.

Predvidevanja o sezonskem gibanju cen življenjskih potrebščin

Največ bomo jeseni odšteli za obleko

Prehrana baje brez večjih podražitev

S koncem avgusta začne poletje kazati prve znake utrujenosti in se počasi, skoraj neopazno, posvajati od nas. Dnevi se hitro krčijo, sončni žarki izgubljajo svojo moč, prvi vdor hladnega zraka pa navadno dokončno pomete z neznosno vročo soparo. Bliza se september in z njim zlata jesen, ki nam ne postrže le z zrelim sadjem, temveč tudi z marsikatero preglavico življenjskega vsakdana.

Nekoliko poetični uvod nam služi prav za prvi, bežni pogled v prihajajočo jesen oziroma na predvidevanja o gibanju cen v glavnih sektorjih, ki vplivajo na gibanje življenjskih stroškov. Podatki so iz komaj objavljenega poročila Carain, Kampanje za ohlajitev inflacije v okviru vsedravnega združenja Confcommercio, in inštituta Sigma.

Žitarice in iz njih predelano blago kažejo znake omejenega naraščanja cen, zlasti moka in testenine, medtem ko bodo ostale nespremenjene nadzorovane cene kruha in riža. Cene mesa in mesnih izdelkov beležijo splošno stagnacijo, z izjemo pršuta, za katerega je predvidena 12-odstotna podražitev zaradi nesorazmerja med ponudbo in povpraševanjem. Pri ribah je predvidena 2-odstotna podražitev le pri cenah globoko zamrznjenih rib, medtem ko sveže ribe ne bi smele utrpeti večjih nihanj. Nekoliko bolj zapleteno se nam predstavlja sektor mleka in mlečnih izdelkov. 2 do 3-odstotna podražitev je — zaradi večjih proizvodnih stroškov — predvidena pri cenah konzerviranega mleka, medtem ko bi se morale cene sira zvišati za poldrugi odstotek, čeprav dozoreli sir beleži za 11 do 12 prav dozorili sir beleži za 11 do 12 odstotkov nižje kotacije od lanskih. Težave so še naprej na tržišču z jajci, ki bi utegnili doživeti le rahel dvig cen po padcu v preteklih mesecih. Stabilne cene se obetajo tako za oljivo (katerega poraba spet narašča), kot za semensko olje, čeprav nekatere vrste slednjega utegnijo doživeti tudi rahlo pocenitev. Kava, to priljubljeno vsakdanje poživilo, doživlja zmeren padec cen, saj se je z začetkom leta občutno podražila. Predvidevanja govori o ustaljenih cenah na drobno, isto pa velja tudi za čaj, medtem ko se podražitev za odstotek obeta pri cenah kakava. Po običajnih poletnih podražitvah (za približno poldrugi odstotek), se za mineralno vodo in osvežilne pijače napoveduje jesenska stagnacija cen, medtem ko je podražitev za 2 do 3 odstotke že z naslednjim mesecem predvidena za sadne sokove in kaše. Razlog je v velikem naraščanju povpraševanja, ki je letos za 12 odstotkov večje od lanskega. Alkoholne pijače ne kažejo znakov večjega spreminjanja cen. Po spomladanskih podražitvah so se cene navadnih in zaščitnih vin ustalile.

Običajni sektor je tisti, ki nam bo jeseni z običajnimi sezonskimi podražitvami nedvomno najgloblje segel v

žepe. Za jesensko-zimska oblačila trgovci predvidevajo povprečne podražitve za 8 odstotkov glede na iztekajočo se sezono. Še nekoliko več bodo poskočile cene pletenin, medtem ko se bo tekstil podražil rahlo manj. Vse do pozne jeseni pa bi morale ostati nespremenjene cene osebne in stanovanjskega perila. Skorajšnjih podražitev ni pričakovati niti pri obutvi, če se omejimo na cene pri proizvajalcu, medtem ko bo v trgovini na drobno nedvomno občutiti vpliv naraščajočega povpraševanja. Stabilne naj bi na kratki rok ostale tudi cene pohištva in gospodinskih aparatov, z edino izjemo barvnih televizijskih sprejemnikov. Rahle podražit-

ve so predvidene za pralne praške (za odstotek do dva), in sicer zaradi vse večje uporabe žlahtnejših in torej ekološko čistih surovin namesto fosfatov, nobenih sprememb pa po spomladanskih podražitvah ne predvidevajo za cene higienskih in toaletnih izdelkov, katerih poraba neprenehoma narašča.

V tem bežnem pregledu žal ne najdemo predvidevanj o gibanju cen šolskih pripomočkov, opreme in knjig, ki nas vsako zgodnjo jesen »preseneti« s svojimi podražitvami. Le-ti bodo tudi v letošnjem septembrskem družinskem proračunu — poleg oblačil in obutve — pomenili nedvomno največji izdatek.

RAJONSKI SVETI SPET NA DELU

Tudi za rajonske svete se počasi končujejo poletne počitnice. Za prihodnje dni so namreč napovedane prve seje teh upravnih-posvetovalnih organov. V ponedeljek, 25. avgusta, ob 20.30 se bo na sežu v Ul. Battisti 14 sestal rajonski svet za Novo mesto - Novo mitnico; v petek, 29. avgusta, pa se na sežu v Ul. Roncheto 77 sestane rajonski svet za območje Škedenj in Čarbole. Rajonski sveti se bodo morali med drugim izreči o reorganizaciji občinske pogrebne službe, o kriterijih za sprejemanje otrok v jasli, o uporabi šolskih telovadnic ter o pravilniku zelenjadne tržnice.

Predstavljamo »najmlajšo« skupino razstave Minimi intenti

Fotografski krožek Photoimago naj bo osredinjen med Milanom, Trstom, Ljubljano in Grazom

Naši razgovori s prireditelji miljske razstave Minimi intenti se nadaljujejo z ustanoviteljem in do danes najvidnejšim predstavnikom tržaškega fotografskega društva Photoimago. Od vseh skupin, ki so se pod pokroviteljstvom miljske občine združile ob skupnem imenovanju Minimi intenti, je Perinijeva Photoimago najmlajša. Ustanovili so jo namreč šele leta 1982.

»Ustanovili smo jo, ker smo odkrili, da je bilo v Trstu vse premalo fotografskih razstav. Sam sem sicer pripravljen, da sedem na vlak in se peljem do Milana, ker me določena fotografska razstava zanima,« pravi Perini, »vendar mi je bilo v Trstu res težko pri srcu, ko nisem imel niti ene same razstave na voljo. Sicer pa ima svoj delež pri ustanovitvi Photoimago tudi tržaška pokrajina, čeprav se to kar čudno sliši. Odkrili smo namreč, da je Pokrajina nudila novoustanovljenim društvom bienij brezplačne uporabe njene razstavne galerije. Galerija je seveda skromna, vendar le nekaj pomeni, če ti ni treba plačevati razstavne prostora. V Trstu zadobi to še večji pomen zaradi kronične stiske s prostori, ki pesti od najmanjše do največje organizacije. Mi smo seveda še pred rojstvom »uradnega« Photoimago sodelovali s Cappello Underground, ki je imela veliko zaslug v prednosti pred vsemi ostalimi lokalnimi večnamenskimi ustanovami, da je ponujala mestu avantgardno kulturo na vseh področjih. Tudi na področju fotografije. Zaprtje njenega sedeža na Ul. Franca je tudi za nas pomenilo izgubo idealnega razstavne prostora.«

Kaj pa galerija Tržaške pokrajine? »Po prvem bieniju, v katerem smo med drugim priredili po 9 fotografskih razstav na leto, bi nam morala Pokrajina na-

kazati deželno subvencijo, ki pritiče vsem ustanovam, ki »producirajo« kulturo. Ko smo bili godni za deželno podporo, so dveletno dobo »razširili« na tri leta. Ostali smo brez denarja. Pokrajina pa je od nas terjala najemnino za galerijo. Zato smo pobrali šila in kopita in ostali brez strehe na glavi. Ko smo slišali za miljsko željo po večnamenski razstavi, smo se seveda priključili in tako so se Minimi intenti porodili iz nič.«

V kakšni meri je za Photoimago pomemben razstavni prostor? »Brez razstavnega prostora je vsaka aktivnost nemogoča. Nas sicer nekoliko rešuje ideja, iz katere smo nastali. Predstavljamo se namreč kot koordinator fotografske ponudbe, ki prihaja iz Slovenije, predvsem Ljubljane, Italije, Milana in deloma Rima ter Avstrije, Graza in Salzburga. Slovenske fotografije posredujemo Milanu, Italijanom pomagamo, d. razstavljajo v Cankarjevem domu ali v galeriji Arst, Trst pa naj bi bilo idejno središče, mimo katerega ne bi smele te prilžnosti bežati. Resnici na ljubo smo se morali marsičemu odreči, ker nam javne ustanove niso pomagale veliko in bojim se, da bomo še marsikaj izgubili. Lahko navedem tudi konkreten primer, ki mi je v tem trenutku najbolj pri srcu. Letos se je Photoimago prvič udeležil (bili smo uradni predstavniki Furlanije - Julijske krajine) Mednarodnega Fotoforumu v Grazu. Naslednje leto bo Fotoforum v Sloveniji, po vsej verjetnosti v Piranu. Leta 1988 bo na vrsti naša dežela. To pomeni, da se nam nudi priložnost, da sprejmemo kakih 70 svetovnih fotografov in kritikov, priredimo mednarodni simpozij in postavimo vrsto enkratnih fotografskih razstav. Bojim se, da tega Photoimago v Trstu ne bo doživel. Morda se bomo selili v Gradež.« (e.f.)

Stanje v dolinski občini se postopno normalizira

V Gročani še nekaj težav v zvezi s preskrbo z vodo

Uprava dolinske občine je včeraj sporočila, da je na osnovi sporočila Krajevne zdravstvene enote od včerajšnjega dne dalje pitna voda na področju Gročane uporabljiva le po predhodnem zavretju.

Zgodilo se je namreč to-le: ko je vode dovolj, je pritisk v ceveh zelo visok, tako da voda zaradi morebitnih okvar uhaja iz cevi; v sedanjem sušnem obdobju pa se dogaja prav nasprotno: pritisk v ceveh je dokaj nizek, zaradi česar lahko prihaja v cevi zaradi morebitnih okvar tudi druga voda, ki je lahko umazana in onesnažena. To se je tokrat zgodilo v Gročani, zaradi česar je treba vodo zavreti, predno se jo uporablja.

Sicer pa se v dolinski občini stanje v zvezi z dobavo vode postopno normalizira; nekaj težav je še v višjih predelih, kot sedaj v Gročani, sicer pa je preskrba z vodo povsem normalna. Občinska uprava vsekakor posveča stalno pozornost temu vprašanju, ki se v nekaterih predelih zaostri prav v sušnih konicah; predvideva pa se, da bo tudi ta problem rešen v najkrajšem obdobju.

● Tržaška višja šola za socialne delavke obvešča, da bo vpisovanje na triletni tečaj za diplomsko socialne delavke od 8. septembra do 8. oktobra. Vse informacije so na razpolago v taj-

ništvu šole v Ul. Carnaro 43 (tel. 829444 ali 829445) od 1. septembra dalje, vsak dan, razen ob sobotah, od 9. do 12. ure.

Sporočilo ACI

Tržaški pokrajinski urad ACI sporoča, da finančni ministrski odlok z dne 27. 6. 1986 določa nove zapadlosti za objavo seznamov vozil, ki so izključena iz prometa po uradnem postopku. Zato bodo v pokrajinskih uradih ACI, v Ulici Cumano 2 (pritličje - davčni urad), do 30. septembra 1986 na razpolago seznam s številkami evidenčnih tablic vozil, ki bodo morala iz prometa. Rok za predstavitev morebitnih prizivov na posebnih obrazcih, ki jih brezplačno nudi avtomobilski registrski urad, zapade 30. oktobra 1986.

Obvestilo kmečkim zavarovancem

Zaradi velike zakasnitve pri tiskanju in odpošiljanju položnic za obravnavo dodatnih prispevkov kmečkih zavarovancev, je bila po zakonu določena zapadnost prvega od dveh obrokov posticipirana od 10. julija na 10. avgust. Ker pa nekaterim kmetom in tržaški pokrajini niso dostavili položnice, je pokrajinski urad SCAU v Trstu sporočil, da je bil spričo nastalega položaja rok še dodatno posticipiran na 10. september. Kmečkim zavarovancem se tako ni treba bati, da bo SCAU apliciral visoke globe zaradi zakasnitve. Patronat Kmečke zveze INAC daje svojim varovancem naslednji napotek: kdor ni dobil položnice, naj počaka do konca tega meseca in tedaj naj se javi v naših uradih, da izpolnimo duplikate, ki jih bo SCAU dal na razpolago.

Pasji dnevi prihodnjo nedeljo na Opčinah

Ob glasbeni spremljavi skupine Evening Noise (večerni ropot) se bodo na Opčinah (v nedeljo, 31. avgusta), zbrali vsi tržaški psi. Naslov srečanja dopolnjuje pripis »z lastnikom na vrvi« in v imenu spreobrnjenega odnosa med psom in lastnikom so prireditelji openske manifestacije organizirali tudi nedeljske »pasje igre«.

Tržaška sekcija LEAL, združenja proti vivisekciji za Lombardijo, obvešča vse udeležence srečanja, da bo »pasji dan« potekal v območju zavoda Villaggio del fanciullo, Ul. di Concello 16. Tekmovalci (v tem primeru psi) morajo biti cepljeni proti pasji steklini. V primeru slabega vremena bo srečanje vseh tržaških psov preloženo na nedeljo, 7. septembra.

Nalezljive bolezni v tržaški pokrajini

Krajevna zdravstvena enota je objavila seznam prijavljenih nalezljivih bolezni v tržaški pokrajini za letošnji julij. Tako so zabeležili kar 16 primerov nalezljivega vnetja jeter, med katerimi 9 z virusom A in 5 z virosum B. Poleg tega sta bila tudi dva primera okužbe s salmonelami. Med nalezljivimi boleznimi, ki niso značilne za visoko razvite družbe je treba omeniti še dva primera garij.

Največ je bilo seveda otroških nalezljivih bolezni, in sicer 63 primerov noric, 33 primerov ošpic in 9 primerov mumps (vnetje priušesne slinavke). Kot vedno je bilo precej primerov tudi mononukleoze, in sicer 5.

Še največ pa je bilo primerov, ko so se ljudje zatekli po zdravniško nego zaradi ugrizov živali, ki so jih sumili, da so stekle. Teh primerov je bilo kar 70. Pri tem je zanimivo, da je večina takih primerov v tržaški občini, in sicer 65, le pet oseb je zaradi sumljivih ugrizov zaprosilo za zdravniško nego v devinsko-nabrežinski občini.

Minula so tri leta, odkar naju je zapustil najin predragi

Gero

V najinih domovih si pustil praznino, v srcih pa neizmerno žalost.

Nepozabljenu možu in sinu Marica in Štefanija

Medja vas, Nabrežina, 22. avgusta 1986

Devinsko-nabrežinska občina izraža globoko sožalje ženi, sinu in sorodnikom ob izgubi bivšega občinskega svetovaleca FERDINANDA RUKINA

Konec tedna v znamenju spremenljivega vremena

Tokrat smo se po vsem sodeč še poceni izmazali. Kljub verjetnosti, da bi lahko v zadnjih dveh dneh tržaško pokrajino prizadele nevihte s točo, se to ni zgodilo. Celo dež je bil kratkotrajnejši od napovedanega, da ni ušel pošteno razmočiti izsušene zemlje.

Tegobe za naše kmetovalce zaradi letošnje suše se bodo torej nadaljevale. Po dežju je namreč začel pihati burin, včeraj pa je prešel v pravo burjo s sunki do 40 kilometrov na uro. Če k temu dodamo, da je bila vlaga le 49-odstotna, nam je lahko jasno, da je zemlja sedaj še bolj suha kot prej.

Škode v kmetijstvu trenutno še ni mogoče kvantificirati, že sedaj pa je jasno, da je precejšnja.

Nič čudnega torej, da postajajo v teh dneh televizijske vremenske napovedi najbolj poslušana rubrika za vse tiste, ki si želijo dežja. Turisti so se tako ali drugače naužili že dovolj sonca in morja, da jih ne bi smelo poslabšanje bistveno motiti.

Včerajšnje sioptične karte so zgovorno dokazale, da se je greben visokega zračnega pritiska razširil iz zahodnih območij srednje Evrope nad naše kraje. Danes se bo ta greben še okrepil, da bo prevladovalo sončno in suho vreme. Po vsej verjetnosti bodo še vedno pihali vetrovi severnega kvadranta, temperatura bo padla v nočnih in zgodnjih jutranjih urah, medtem ko se ne bo podnevi bistveno spremenila.

Že v noči iz petka na soboto pa bo prišlo do postopnega preokreta. Greben visokega zračnega pritiska v srednji Evropi bodo načele frontalne motnje s severnega Atlantika. V takem položaju so napovedi za severno Italijo in za naše kraje skrajno problematične.

Hidrometeorološki zavod vojnega letalstva in mornarice napoveduje za soboto pooblačitve s padcem temperature in z nevihtami, ki naj bi bile izrazitejšje na obronkih in v notranjosti. V takem položaju je napoved za tržaško pokrajino skrajno težavna. V glavnem lahko trdimo, da ne bi smeli pričakovati hujšega, če se bo danes nadaljevalo sveže in vetrovno vreme. Ob izrazitejši današnji otoplitvi bi vdor relativno hladnejšega atlantskega zraka lahko povzročil kako nevšečnost. Statistično gledano, nam navsezadnje avgust »dolguje« še tri močne nevihte. V zadnjih treh letih pa nam je bilo nekako prizanešeno.

Vsekakor pravih trajnejših in izrazitejših padavin ne moremo pričakovati dokler vztraja azorski anticiklon. Za nedeljo in ponedeljek meteorologi pričakujejo predvsem skrajno nestanovitno vreme s toplotnimi nevihtami v osrednjih urah dneva. Dolgoročno napoved za ves teden bo znana šele v nedeljo. Glede načelnih teženj za vreme v drugi polovici letošnjega avgusta pa lahko navedemo, da so napovedali nekoliko bolj sveže vreme, ne pa izrazitejših padavin.

Kongresni center: priprave na jesenski začetek sezone

Na tržaški Pomorski postaji te dni hitijo z deli, da bi pripravljeni dočakali septembrski začetek kongresne sezone. Dve milijardi lir, kolikor sta za nadaljevanje preureditve prostorov novega Kongresnega centra namenila Sklad za Trst in Dežela s svojim izrednim prispevkom — vsak po milijardo lir — bosta zadostovali za popolno ureditev prezračevalnih naprav, za okrepitev nosilnih struktur stavbe in za dokončno ureditev dvorane Oceania.

Začetek nove kongresne sezone, sredi prihodnjega meseca, bi morala Pomorska postaja oziroma njen Kongresni center dočakati z izpopolnjenimi in funkcionalnimi prostori in službami. Njegova zmogljivost naj bi omogočila potek šestih do sedmih prireditelj hkrati, v najbližji prihodnosti pa računajo, da bo na 4 tisoč kvadratnih metrov površine moč zbrati kar tisoč kongresistov. Trst naj bi se tako enakopravno uvrstil med članice Evropske federacije kongresnih mest, kateri se je pred kratkim priključil.

V letošnjem delu kongresne sezone, od septembra do konca decembra, je že programiranih 38 kongresnih dni, ki se jih bo udeležilo skoraj štiri tisoč kongresistov. Od 16. do 20. septembra bodo na Pomorski postaji tečaji o problemih medicinske anestezije, 25. in 26. in 27. septembra bo Mednarodni zdravniški kongres, od 28. septembra do 1. oktobra pa svetovni

simpozij UIPI. Od 14. do 19. oktobra so v programu jubilejni 40. tržaški zdravniški dnevi, od 22. do 24. oktobra vsedravnji simpozij s področja elektronike in od 28. do 30. oktobra vsedravnji kongres ANIPLA. Decembra je za sedaj v programu ena sama prireditev, in sicer 3. vsedravnji kongres z naslovom »Tehnološke aplikacije v kirurgiji«, ki bo 12. in 13. decembra. Seveda bo program verjetno dopoljen še z nekaterimi drugimi manifestacijami, predvsem krajevnega značaja, ki ne zahtevajo dolgih pripravljalnih rokov. Lahko pa se tudi primeri, da se v Trst preseli kak že načrtovan večji kongres, če se prireditelji v zadnjem času odločijo za spremembo kraja.

Kakorkoli že, upati je, da bodo prihodnje tržaške kongresne sezone vse bolj natrpne in zanimive. Za to pa ne bo dovolj le prizadevanje konzorcija Promotrieste, ki sedaj upravlja Kongresni center Pomorske postaje, temveč vsega mesta in njegove ponudbe, za katero lahko mirno trdimo, da je še daleč od tega, čemur navadno pravimo »kongresno mesto«.

● Podjetje ACEGA sporoča, da bosta zaradi popravil zaprti Ul. Toti (med Ul. Oriani in Ul. Molino a Vapore) in Ul. Molino a Vapore (med Ul. del Bosco in Ul. Madonnina). Promet bo ustavljen ob delavnikih, med 8. in 17. uro.

Obisk pri Italijanskem združenju za kulturne stike s SZ

Kulturni stiki omogočajo medsebojno spoznavanje in odpirajo nove poti gospodarskemu sodelovanju

Z Megi Pepeu, tajnico krajevne in deželne sekcije Italijanskega združenja za kulturne stike s Sovjetsko zvezo in članico vsedravnega glavnega odbora združenja, smo govorili o nastanku, vlogi, pomenu in dejavnosti te organizacije, ki so jo v Trstu ustanovili v letih 1955/56, drugod v Italiji pa že prej. Ustanovila jo je skupina komunistov, ki so se zavzeli za globlje in vsestransko spoznavanje sovjetskega življenja in obenem za posredovanje poznavanja italijanske stvarnosti vsem narodnostim ZSSR, pa tudi zato, da bi odpravili še vedno obstoječe predsodke in gledanje na dve različni realnosti. V isti namen je bila ustanovljena sorodna organizacija ZSSR-Italija, ki s podobnimi smernicami deluje na sovjetskih tleh. Izmenjava je torej obojestranska, čeprav prilagojena državnemu sistemu, v katerem ena ali druga organizacija deluje.

Italijansko združenje za kulturne stike v ZSSR ima glavni sedež v Rimu in je razdeljeno v 72 krajevnih sekcij, ki so razpršene po vsej Italiji, je apolitično in nadstrankarsko. Člani ohranjajo popolno svobodo mišljenja in političnega prepričanja. V predsedstvu, glavnem in nadzornem odboru, tako na vsedravnih kot deželnih ali krajevnih ravni, so predstavniki različnih političnih strank, kulturnih in umetniških skupin in drugih delovnih krogov. Najvišji organ je vsedravnih kongres, ki redno poteka vsako četrto leto, odobri statut in predloge za možne spremembe v posameznih členih. Legalni predstavnik združenja, ki v imenu de-tega lahko opravlja finančne in upravne posle, je na vsedravnih ravni generalni tajnik. Isto pooblastilo in odgovornost pa imajo tudi tajniki krajevnih enot.

V prvem členu statuta beremo, da je Italijansko združenje za kulturne stike z ZSSR organizacija ita-

lijanskih državljanov, ki se zavedajo važnosti in potrebe po vsestranskem spoznavanju stvarnosti v ZSSR. Zavzema se za neposredne stike in kulturne izmenjave. V ta namen lahko objavlja in širi sovjetsko literaturo in časopise, spodbuja raznovrstna srečanja za spoznavanje sovjetske znanosti, kulture, folklora, umetnosti, tehnologije in organizira potovanja v ZSSR. Ne nazadnje pa se zavzema za širjenje ruskega jezika. Tržaška sekcija prireja tečaje rusčine od leta svoje ustanovitve in je bila do pred kratkim v našem mestu v tem tudi edina, dokler niso poučevanja ruskega jezika in literature uvedli na tržaški univerzi. Čeprav so na sedežu v Ulici Torrebiana 13 prostori pretesni, so tečaji za vse stopnje dojemanja in zanimanja vedno dobro obiskani. Poleg intenzivnih in poglobljenih so še izpopolnjevalni in specifični tečaji za delovno osebje tržaškega arsenala. V šolskem letu, ki je za nami, je združenje Italija-ZSSR prvič priredilo začetniške tečaje na znanstvenem liceju France Prešeren in na klasičnem liceju Francesco Petrarca. Letos pa naj bi uvedli še posebne tečaje rusčine za pristaniške delavce, gospodinje in otroke. Jezikovni pouk pa se razlikuje od pouka v ostalih privatnih zavodih za tuje jezike, ker uvaža že v drugem letniku neposreden stik z rusko govorečimi ljudmi, da postane občutek za nov jezik še bolj poln in živ.

Združenje se ukvarja tudi z drugimi pobudami: poleg glasbenih, folklornih in plesnih prireditev prireja še filmske predstave, razstave, predavanja, simpozije, kongrese, okrogle mize in, zakaj ne, tudi športna srečanja. Najvažnejša manifestacija so prav gotovo t.i. Dnevi sovjetske kulture v Italiji, ki jim seveda odgovarjajo Dnevi Italijanske kulture v ZSSR in ki v bistvu združujejo vse prej naštete oblike kulturnega sodelovanja in izmenjave.

Združenje ima predvsem vlogo posrednika, ker sovjetskim, predvsem kulturno umetniškim skupinam omogoča nastop v Italiji in, podobno, ponuja italijanske skupine sovjetskim kulturnim organizacijam. Zaradi finančnih težav se mora vedno opirati na sodelovanje z drugimi ustanovami, v glavnem s Tržaško avtonomno turistično in letovišgarsko ustanovo, s Pristaniško ustanovo ter z bančnimi zavodi. Kljub temu da je sedaj v Združenje Italija-ZSSR vpisanih približno 850 članov in da število stalno narašča, je članarina še vedno prenizka za uresničitev vseh prizadevanj in načrtov, tudi če prištejemo podpore in čisti dobiček raznih pobud. V kratkem, enkrat jeseni, bo serija treh koncertov in treh predavanj na temo ruske glasbe. V načrtu so tudi seminar za profesorje klavirja o didaktičnih metodah v sovjetskih glasbenih šolah in razstava grafikov iz naše dežele, verjetno v Moskvi, Leningradu in Rigi. Stroške pa zahteva tudi vzdrževanje in bogatenje knjižnice, ki obsega sedaj približno 2.500 knjig in izdajanje literarnega glasila Rassegna sovietica ter splošno aktualnega glasila Realtà sovietica. Delovanje v tej organizaciji torej ni lahko, treba je veliko dobre volje in požrtvovalnosti, saj je vloženo delo vedno sad prostovoljne podjetnosti. Vsak član sodeluje po svoji zmogljivosti na področju, ki mu je najbližje. Le na tak način je združenje lahko kos vsem zastavljenim ciljem, dosega vidne rezultate v vseh svojih pobudah in se zavzema za to, da bi postala naša dežela res most med vzhodnim in zahodnim svetom, v imenu srpnosti, prijateljstva, miroljubnega sožitja, pravega medsebojnega spoznavanja ter kulturnega, gospodarskega in političnega sodelovanja. (dam)

poletne prireditve

MIRAMARSKI PARK
LUČI IN ZVOKI
Jutri, 23. t. m., ob 21. uri v nemščini in ob 22.15 v italijanski.

SESLJAN (Vila Diana) (vhod na poti od Sesljana do morja nasproti cerkvice)
Danes, 22. t. m., ob 20.30: Kabaretni večer s skupino **Karst Brothers**. Predprodaja vstopnic na sedežu ZSKD ali v Tržaški knjigarni (Ul. sv. Frančiška) in na Opčinah v baru pri Valeriji.

V soboto, 23. t. m., ob 20.30: Koncert Salezijanske godbe na pihala.

SV. IVAN
(v parku bivše umobolnice)
Danes, 22. t. m., in jutri, 23. t. m.: ZEM-LJA BREZ LASTNIKA - srečanje pesnikov in pisateljev s tržaškimi mladinci.

PROSVETNI DOM OPČINE
Danes, 22. t. m., ob 20. uri okrogla miza "TERITORIJI, KRAJEVNE SKUPNOSTI IN GOSPODARSKI RAZVOJ"

CANKARJEV DOM
Poletna violinska šola

V nedeljo, 31. t. m., ob 20. uri v paviljonu vile Bled na Bledu in v ponedeljek, 1. septembra, ob 20. uri v Glasbeni šoli Titovo Velenje: Zaključna koncerta gojenecv poletne violinske šole, ki jo vodi prof. Igor Ozim in asistentka Christine Hutcap (Köln).

Avdicija bo danes, 22. t. m., ob 16. uri v Glasbeni šoli Titovo Velenje.

Kongresni center
Od 24. do 29. avgusta: Četrty mednarodni simpozij mikrobne ekologije.

OBČINA TRST
XIII. ODDELEK
URBANISTIKA IN PROMET

OBVESTILO

Občinski svet je s sklepom št. 563 z dne 15. julija 1985 (sklep je pokrajinski nadzorni odbor spoznal za zakonit na seji dne 14. avgusta 1985 — št. 8474/9281 n. o. ter je bil v izveliču objavljen v Uradnem vestniku avtonomne dežele Furlanije - Julijske krajine št. 101 z dne 15. oktobra 1985) odobril podrobni načrt v zvezi z objekti javne koristi na področju Nove mitnice, ki je bil sprejet s sklepom občinskega sveta št. 357 z dne 23. oktobra 1984.

Kopije omenjenih ukrepov bodo skupno s priloženimi načrti deponirane v občinskih uradih (soba št. 607 občinske palače, Costanzijev prehod št. 2, od 12. do 13. ure) ter na prost ogled vsakomur.

To obvestilo je še objavljeno v tržaških dnevnikih »Il Piccolo« in »Primorski dnevnik«, v Uradnem listu in v Spisku uradnih sporočil tržaške pokrajine; razobešeno je nadalje na oglasni deski tržaškega sodišča.

Zgoraj omenjena izvajanja je, po 150. členu zakonika civilnega postopka o objavah javnih razglasov, pooblastil predsednik tržaškega sodišča za lastnih ukrepov iz meseca aprila 1986 ter veljajo v skladu z zakonskimi predpisi kot obvestilo lastnikom nepremičnin, na katere se odobritev podrobnega načrta nanaša.

OBČINSKI PODTAJNIK
dr. Aldo Gerin

ZA ŽUPANA
odv. Sergio Pacor

mali oglasi

PRODAM visoko brejo mlado kravo. Tel. od 12. do 14. ure ter od 19. do 21. ure na št. 040/226596.

DIPLOMIAN ORGANIZATOR DELA, smer računalništvo išče zaposlitev v računalniški stroki. Pismene ponudbe na Oglasni oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro »Računalništvo«.

OSMICO je odprl v Sovodnjah Marko Kovic (Mihelčovi). Toči belo in črno vino, na razpolago ima domač prigrizek.

KUPIM knjige za 1. letnik znanstvenega liceja. Tel. 040/228658 ali 228803.

PRODAM rulotko, staro 7 let, v dobrem stanju, trenutno v kampingu Stelamaris v Umagu. Tel. 228390.

PRODAM stanovanje pri Sv. Jakobu, prenovljeno. Tel. 228390.

PRODAM hišo v Boljuncu; prostorna, z avtonomnim gretjem in dvoriščem. Tel. 228390.

300.000 lir nagrade dobi najditelj 4 mesecev stare pisce rodovnika nemškega ovčarja, temnega kožuha. Na levem uhlju ima tetovirano številko 69034. Znajdič so jo videli na poti Sovodnje-Peč. Tel. 0481/882317.

OSMICO ima Romano Purič v Repnu št. 13.

PRODAM knjige za trgovski tehnični zvezek za 3., 4. in 5. letnik po polovični ceni. Tel. 824389.

Tržaški glasbeni september

V Trstu od 1. septembra do 2. oktobra 1986

9. **Lorenzo Baldini** - klavir (*Schubert, Chopin, Liszt, Schumann*)
9. **Črtomir Šiško** - violina in **Igor Lazko** - klavir (*Schubert, Brahms, Čajkovski, Grieg*)
9. **La Cappella Civica di San Giusto** (Zbor sv. Justa) dirigent Marco Sofianopulo, organist Mauro Macri, kontralt Marta Valetič, bas Paolo Albertelli, deklamator Mario Pardini (*Liszt*)
9. **Giuseppe Massaglia** - klavir (*Schubert, Liszt*)
9. **Mauro Macri** - orgle (*Bach, Liszt, Widor, Franck, Sofianopulo, Viozzi*)
9. **Salzburški trio: Lavard Skou Larsen** - violina, **Ramon Jaffé** - violončelo, **Nicola Frisardi** - klavir (*Mozart, Beethoven, Saint-Saens*)
9. **Lucienne Antonini** - orgle (*Nikolai-Liszt, Liszt, Rheinberger, Franck, Duruflé, Messiaen*)
9. **Pihalni kvintet RTV Ljubljana** **Jože Pogačnik** - flavta, **Božo Rogelja** - oboa, **Alojz Zupan** - klarinet, **Jože Falout** - rog, **Jože Banič** - fagot (*Mozart, Klughardt, Milhaud, Barber, Rota*)
9. **Michael Schneider** - orgle (*Froberger, Sweelinck, Bach, Mozart, Schumann, Brahms, Pepping, Kopfreiter*)
10. **Polifonski zbor Claudio Monteverdi** dirigent Orlando Dipiazza, violončelo Federico Riccardi di Netro, orgle Roberto Jaiza (*Mendelssohn Bartholdy, Liszt*)

Koncerti brez oznake bodo v Evangeličansko-luteranski cerkvi (Largo Panfilij), tisti z zvezdico pa v Katedrali sv. Justa. Začetek koncertov je predviden ob 20.30, vstop je prost, čeprav omejen na razpoložljiva mesta.

darovi in prispevki

V spomin na Pepija Husuja daruje Marica (od Slovenca) 10.000 lir za FC Primorje.

V spomin na Pepko Milič darujeta Milko in Valeria 20.000 lir za FC Primorje.

V počastitev spomina dr. Draga Martelanca daruje skupina Svetoivančanov 50.000 lir za Center za rakasta obolenja Lovenati.

V spomin na Rikarda Štoko darujeta Livio in Laura 20.000 lir za ŠD Kontovel.

V spomin na Josipa Husuja darujeta Darko in Anica Starc 20.000 lir za ŠD Kontovel.

V spomin na Marijo Bukavec-Terčič in Lučkota Sardoča darujejo Susi, Anči in Agostino 50.000 lir za cerkev na Proseku.

V spomin na Marijo Bukavec-Terčič darujejo Susi, Anči in Agostino 50.000 lir za pevski zbor V. Mirk.

V spomin na Pepko Grilanc daruje družina Perčič 10.000 lir za KD Rdeča zvezda.

Nomesto cvetja na grob Guida Caloutija daruje Ferdinando Možina 10.000 lir za cerkev sv. Andreja v Trebčah, 10.000 lir za Sklad M. Čuk.10.000 lir za ŠD Primorec, 10.000 lir za Skupnost družina Opčine in 10.000 lir za Godbo V. Parma iz Trebč.

V spomin na Pepko Milič daruje družina Marije in Milana Ukmarja 50.000 lir za Godbno društvo Prosek.

V spomin na Pepko Milič daruje Ema Pertot z družino 30.000 lir za Godbno društvo Prosek.

Malemu Matiji se je pridružila sestrice

KATARINA

Srečnima staršema čestita

ŠZ Gaja

Pod pokroviteljstvom Občine Devin - Nabrežina

Karst Brothers

vabijo na

nov kabaretni večer ZAMEJSKO TELE

v parku Vile Diana (na poti v Sesljanski zaliv nasproti cerkvice) danes, 22. 8., ob 20.30.

V primeru slabega vremena bo predstava v nedeljo ob isti uri.

kino

ARISTON - 21.00 *Speriamo che sia femmina*, dram., lt. 1985; r. Mario Monicelli; i. Liv Ullman, Catherine Deneuve.
LETNI KINO V LJUDSKEM VRTU - 21.15 *Doctor Detroit*, kom., ZDA 1983; r. Michael Pressman; i. Dan Aykroyd, George Furth.

NAZIONALE II - 16.30, 22.00 Mesec srhljivke: *Nightmare 2, la rivincita*, ZDA 1984, 91'; r. Wes Craven; i. Heather Langenkamp, Ronee Blakley, □

NAZIONALE III - 17.00, 22.00 *Fandango 2 (Notte assassina)*, srh., ZDA 1985, 100'; r. John Mark Robinson; i. Willem Dafoe, Judge Reinold.

NAZIONALE I - 16.00, 22.00 *Incontri molto particolari*, porn., □□

EDEN - 16.00, 22.00 *Questo fantastico mondo erotico*, porn., □□

GRATTACIELO - 18.00, 22.00 *Indiana Jones e il tempio maledetto*, pust., ZDA 1984, 117'; r. Steven Spielberg; i. Harrison Ford, Kate Capshaw.

CAPITOL - 16.30, 22.00 *Il gioiello del Nilo*, pust., ZDA 1985; r. Lewis Teague; i. Michael Douglas, Kathleen Turner.

EXCELSIOR I - 17.00, 22.15 *Rocky III*, ZDA 1982; r. S. Stallone; i. Sylvester Stallone, Thalia Shire.

EXCELSIOR II - 17.30, 22.15 *Scuola di sesso*, porn., □□

FENICE - 17.30, 22.15 *Cobra - Mission*, akc., ZDA 1986; r. George Pan Cosmatos; i. Sylvester Stallone, Brigitte Nielsen.

MIGNON - 17.00, 22.00 *I vicini di casa*, kom., ZDA 1981, 94'; r. John G. Avildsen; i. John Belushi, Dan Aykroyd.

ALCIONE - Zaprtlo.

LUMIERE FICE - Zaprtlo do 29. avgusta.

VITTORIO VENETO - Zaprtlo.

RADIO - 15.30, 21.30 *Prendimi, toccami, strapazzami, rompimi...*, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razstave

V Sesljanu na sedežu Turistične ustanove: Kamnarska umetniška obrt v Nabrežini - ob 2000-letnici kamnomolov. Razstavljajo: Ivan Ballarini iz Šempolaja, Nino Bon iz Križa, Antonio Mosetti in Milan Pernarčič iz Nabrežine, Albert in Miloš Zidarič iz Šempolaja.

V Palači Costanzi (Trg Unità) je do konca meseca na ogled zgodovinska razstava SANJE O VALČKU - dunajska opereta v Italiji.

Na Gradu sv. Justa so do 31. t. m. razstavljene STARINSKE MUČILNE NAPRAVE.

včeraj-danes

Danes, PETEK, 22. avgusta
MARIJA

Sonce vzide ob 6.13 in zatone ob 20.02 - Dolžina dneva 13.49 - Luna vzide ob 21.24 in zatone ob 9.09.

Jutri, SOBOTA, 23. avgusta
ROZA

PLIMOVANJE DANES: Ob 4.34 najnižje -57 cm, ob 11.05 najvišje 48 cm, ob 17.05 najnižje -29 cm, ob 22.44 najvišje 34 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 25 stopinj, zračni tlak 1016,5 mb narašča, veter 27 km na uro severovzhodnik s sunki burja do 47 km na uro, vlaga 49-odstotna, nebo skoraj jasno, morje močno razgibano, temperatura morja 24,6 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Manuele Angheloni, Martina Bisiachi, Maja Milkovich, Gioel Michelazzi, Michele Leone, Alessandro Pollicardi.

UMRLI SO: 92-letna Adelia Fassinelli vd. Gallimberti, 85-letna Libera Radolovich vd. Loporchio, 42-letni Giuliano Veglia, 50-letna Rosalia Micciclotta, 89-letni Francesco Dilena, 73-letni Florido Zaratini, 85-letna Bozena Soucek.

DNEVNA IN NOČNA SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 18., do sobote, 23. avgusta 1986

Dnevna služba - 8.30 do 19.30

Ul. Dante 7, Ul. dell'Istria 18, Ul. Alpi Giulie (Altura), Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan), Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Mazzini-jev dvored 1 (Milje).
OPČINE (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 19.30 do 8.30

Ul. Ginnastica 6, Ul. Cavana 11, Mazzini-jev dvored 1 (Milje).
OPČINE (tel. 213718) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

razne prireditve

Lovska družina Žavljje - Trst prireja 3. LOVSKI PRAZNIK, ki bo potekal 23., 24. in 25. t. m., od 17. ure dalje na športnem igrišču pri Domju (vhod s parkirišča Grandi Motori). Delovali bodo kioski z raznimi specialitetami (lovski golaž itd.), ki jih boste zalili z domačim belim in črnim vinom. Za veselo razpoloženje bo poskrbel ansambel Pomlad.

menjalnica

Ameriški dolar	1.395.—
Nemška marka	686.—
Francoski frank	209.—
Holandski florint	608.—
Belgijski frank	32.—
Funt sterling	2.090.—
Irski sterling	1.880.—
Danska krona	181.—
Grška drachma	10.—
Kanadski dolar	1.000.—

NAKUPNI TEČAJI 21. 8. 1986

Japonski jen	8.—
Švicarski frank	851.—
Avstrijski šiling	97.—
Norveška krona	189.—
Švedska krona	201.—
Portugalski eskudo	9.—
Španska peseta	10.—
Avstralski dolar	809.—
Debeli dinar	3,10
Drobni dinar	3,10

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE Tel.: Sedež 61446 - 68881
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA Agencija Domjo 831-131

Vprašanje, ki se večkrat pojavi

Dedovanje tujcev v Jugoslaviji

Med Slovenci v Italiji se večkrat po-
javi vprašanje, ali lahko podedujejo
kot zakoniti ali testamentarni dediči v
Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji, nepre-
mičnine, to je zemljišča, stanovanjske
hiše ali stanovanja.

V Jugoslaviji ureja dedovanje vsaka
republika in pokrajina s svojim zakono-
m o dedovanju. V SR Sloveniji je
tak republiški zakon o dedovanju
stopil v veljavo 1. januarja 1977, na
Hrvatskem so pa v glavnem prevzeli
bivši zakon in velja, kot republiški za-
kon od 6. decembra 1978.

Glede dedovanja tujcev, torej dedi-
čev, ki niso jugoslovanski državljani,
navajata oba zakona, da imajo v SR
Sloveniji in Hrvatski tuji državljani
enake dedne pravice kot državljani
SR Slovenije ali Hrvatske, toda le pod
pogojem, da se uporablja načelo vzajem-
nosti. Načelo vzajemnosti ali re-
ciprocitete pomeni, da imajo tuji pri
nas pravico dedovati, če lahko jugoslo-
vanski državljani dedujejo v njiho-
vi državi.

Znano je, da lahko jugoslovanski dr-
žavljani dedujejo v Italiji, zaradi česar
lahko italijanski državljani dedujejo
tudi v Jugoslaviji odn. v SR Sloveniji
in SR Hrvatski.

Dedovanje se nanaša na zakonito in
testamentarno dedovanje. Zakonito
dedovanje obsega zakonca, otroke,
njihove potomce kakor tudi moškega
ali ženskega, ki je s pokojnikom do smrti
živel v dalj časa trajajoči življenjski
skupnosti, pa z njimi ni sklenil zakonske
zveze, ki bi jo sicer smel skleniti.
To so, na kratko povedano, zakoniti
dediči.

Poleg teh poznajo v Jugoslaviji tudi
testamentarne dediče. Pokojnik lahko
v testamentu odloči, da podeduje del
njegovega premoženja ali posamezen
predmet nekdo, ki ni njegov potomec.
Tako določbo mora pokojnik (ko je bil
še živ) jasno izraziti v testamentu. Ta-
kemu testamentarnemu dediču lahko
zapustimo n. pr. posamezno njivo, sta-
novanje, stanovanjsko družinsko hišo,
pač toliko, kolikor bi smel podedovati
tudi jugoslovanski državljan. Taki pri-
meri bodo verjetno redki, izjemni,
toda vendar jih omenjamo. Gre za pri-
mere, ko je nekoč tak testamentarni
dedič izkazal zapustniku večjo uslugo,
morda mu rešil celo življenje ali ga
drugače rešil v veliki nevarnosti (na
morju, v gorah itd.).

Opozarjamo, da lahko tujec le na ta
način pridobi lastniško pravico na ne-
premičinah v Jugoslaviji. Nepremič-

nin ne more sicer kupiti, jih dobiti
podarjene itd.

V Jugoslaviji velja, da je premože-
nje, ki ga mož in žena pridobita v času
trajanja zakonske zveze, njuno skupno
premoženje. To velja le za primer, če
sta oba jugoslovanska državljana, ne
velja pa, če je eden le tuj državljan. V
tem primeru tuj državljan ne postane
skupni lastnik nepremičnine, ki sta jo
pridobila v času trajanja zakonske
zveze s svojim delom. Pač pa lahko
tak tuj državljan seveda podeduje po
zakoncu, kakor smo zgoraj navedli.

Navedli smo, da velja to dedovanje
le v primeru vzajemnosti. Jugoslavija
je sklenila z več državami posebne
dogovore in sporazume, po katerih je
tako dedovanje urejeno, vendar z Ita-
lijo takega dogovora ni. Izvaja se pač
na podlagi dejanske vzajemnosti. Če
ne bi bili na jasnem, ali gre za vzajem-
nost, bi dal obvezno pojasnilo zvezni
sekretariat za pravosodje. No, za dr-
žavljane Italije tako pojasnilo ne bo
potrebno.

Mag. LOJZE CAFUTA

Spomin na Rodolfa Valentina še živi

Pred 60 leti je svetovni ženski živelj zapadel v turobno depresijo
zaradi smrti najbolj ljubljenega, zavidanega, obrekovanega in dvorezne-
ga filmskega igralca, razvpitega Rodolfa Valentina. Natanko 28. avgusta
je izdihnil in s tem nehote in nevede spravil v nepopisen obup cele
trume občudovalk. Nekatere so si zaradi tega celo vzele življenje.

Rodolfo Valentino, katerega pravo ime je Rodolfo Guglielmini in je
bil italijanskega porekla, je širum po svetu zaslovel zaradi svojega nedo-
povedljivo zapeljivega pogleda, pred katerim bi se še tako zdržna žen-
ska zgrudila. Vendar, če stvar pogledamo iz nekoliko resnejše strani,
moramo pripisati, da je pravzaprav začetnik danes žel bolj redkega poja-
va, ko se je množica občudovalcev dobesedno trla v vrstah pred kinema-
tografii, da bi lahko prišla do vstopnice. Ob obletnici njegove smrti so si
v Riccioneju zamislili celotredensko revijo filmov in vrsto predavanj.
Predstave bodo začele že prihodnjo nedeljo.

filmi na tv zaslonu

kinoatleje

IL BUCO - Le trou - Luknja, 1960.

Režija: Jacques Becker.

Igrajo: Michel Constantin, Jean Keraudy, Raymond Meunier.

RETE 4, ob 00.30

Le trou je zadnji in gotovo najboljši film Jacquesa Beckerja. Evropska kine-
matografija se lahko s tem delom ponaša, da je dala poučno lekcijo o žanru
velikim ameriškim producentom. Jetniška tematika se prepleta z napetimi prizori
dobre grozljivke. Poleg tega je v zdušje v le Trou tipično za črne filme, kar je
bil inovacijski korak za grozljivko. Po njem je leta 1978 povzel tematiko Alan
Parker v svojem Midnigh Express. Da bi film izpadel bolj realistično, pa je
Becker po izkušnjah italijanskega neorealizma izbral neprofesionalne igralce.
Večkrat so morali snemanje filma prekiniti, ker je Becker bolehal, kmalu po
končani montaži pa je avtor umrl.

MULI ZA SESTRO SARO - Two Mules for Sister Sara, 1969.

Režija: Don Siegel.

Igrajo: Clint Eastwood, Shirley Maclaine, Manolo Fabregas.

TV Ljubljana, nočjo ob 23.05

Siegel je predvsem avtor dobrih kriminalk Baby Face in The Kill-
ers. Njegovi vesterni sicer dobro obrtniško izdelani nimajo nobenih
posebnih vrlin. V Two Mules for Sister Sara se avtor drži žanrskih
klišejev. Izstopa Eastwoodova ironična vloga in odnos s sestro Saro, ki
še zdaleč ni svetnica...

Pripravlja:
Iztok Jelačin

nedelja ob 11. uri

Vročih 10

Lestvica Radia Koper — Capodistria, Primorskega
dnevnik in Primorskih novic

Predzadnjič v avgustu diši po žrebanju, lestvica tedna, desetih najbolj
popularnih komadov našega konca... Brez navlake kar takoj k lestvici.

Štev. tednov na lestvici	Lestvica pretekli teden	
7	1	1. Martin Krpan - Od višine se zvrti
5	2	2. Gu Gu - Mango Banana
3	3	3. R. Brajko S. Ivančič - Vječnost jedne ljubavi
4	7	4. Brian Ferry - Is your love strong enough
2	—	5. Madonna - Papa don't preach
6	—	6. Bazar - Sabina
16	4	7. David Bowie - Absolute beginners
—	—	8. Julian Lennon - Time will (teach us all)
3	10	9. A—ha - Train of thought
5	5	10. Gu Gu - Ljubil bi se

Na samem vrhu brez sprememb, nov rekord, šest tednov zapored prvo
mesto na lestvici po vašem okusu Martina Krpana, drugo mesto še vedno za
Gu Gu in zmagovalno popevko letošnjega festivala Melodij morja in sonca -
Mango Banana; tretji teden, tretje mesto, prejšnji in ta teden dueta Rosana
Brajko Slavko Ivančič, skok za tri mesta Briana Ferryja, ponovna uvrstitev
Madonne in Bazarja, »vztrajnostni« rekord Davida Bowia, edina prava no-
vost pa na osmem mestu. Julian Lennon s komadom Time will teach us all...
A—ha in Gu Gu zaključujeta lestvico. To bi bilo okrog lestvice tega tedna
vse, drugi teden pa žrebanje... Še enkrat si preberite nagrade v okvirčku
zraven tega teksta, ko se boste odločili, katera vam najbolj odgovarja (gre
za barvo oči, pašajoče trepalnice ali kaka druga stvar vesoljne pomembnos-
ti) izpolnite glasovnico, priloženo tu nekje, pošljite in dobite... (v glavnem tu
nekje).

Z nagradami sodelujejo še:

Glasovnica za Vročih 10

Ime in priimek:

Naslov:

Glasujem za:

Moj predlog:

Bralci Primorskega dnevnika ali Primorskih novic na Tržaškem in Goriškem naj
pošljejo glasovnice na naslov: Primorski dnevnik, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst;
bralci obeh časopisov v Sloveniji pa na naslov: Primorske novice, OF 12, 66000
Koper. Vsi naj pripišejo oznako »Vročih 10«.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1	RAI 2	RAI 3	RTV Ljubljana	TV Koper
13.00 Balet: Maratona d'estate - La Pa- vana del moro 13.30 Dnevnik 13.45 Film: Totò e Carolina (kom., It. 1954, r. Mario Monicelli; i. Totò, Anna Maria Ferrero) 15.10 Risanka: Muppet Show 15.40 Nanizanka: Storie di ieri, di oggi, di sempre 16.05 Risanka: Trollkins 17.00 Nanizanka: Sette spose per sette fratelli 17.50 Risanka: Dinky Dog 18.05 Nadaljevanka: Guerra e pace (9. del) 19.40 Almanah jutrišnjega dne 19.50 Vremenske razmere 20.00 Dnevnik 20.30 Zabavni spored: Colosseum: I gi- ochi dell'esploratore 21.25 Film: I 39 scalini (dram., VB 1978, r. Don Sharp; i. Robert Po- well, David Warner, Eric Porter) 22.15 Dnevnik 22.20 Film: I 39 scalini (2. del) 23.15 Knjižne novosti 23.50 Dnevnik - zadnje vesti	13.00 Dnevnik 13.15 Nanizanka: Saranno famosi 14.10 Mladinska oddaja: L'avventura, vmes risanka Meatballs & Spag- hetti in nanizanka Il mistero della Settima strada 16.55 Film: Bucci di banana (kom., Fr. 1963, r. Marcel Ophüls; i. Je- anne Moreau, Jean-Paul Bel- mondo, Claude Brasseur) 18.30 Športne vesti 18.40 Nanizanka: C'era una volta un samurai - Il sicario 19.40 Vremenska napoved 19.45 Dnevnik 20.20 Športne vesti 20.30 Nanizanka: Il commissario Kö- ster - Il bell'Alex 21.35 Nanizanka: Squadriglia Top Secret - Padri e figli 22.25 Dnevnik - večerne vesti 22.35 Dokumentarec: Il diario ameri- cano (2. del) 23.30 Dnevnik - zadnje vesti 23.40 Film: La rosa di Washington (kom., ZDA 1939, r. Gregory Ra- toffi; i. Tyrone Power)	11.15 Televideo 18.00 Šport: plavanje 19.00 Dnevnik 19.10 Vsedržavne in deželne vesti 19.25 Dokumentarec: Sardegna fermo posta 20.00 Informativna oddaja: L'Artico - Guerra fredda nel freddo 20.30 Gledališka predstava: Metamor- fosi veneziane 22.05 Dnevnik 22.30 Glasbena oddaja: Concertone 23.20 Dokumentarec: Storie nella sto- ria - Chapultepec	18.25 Poročila 18.30 Spored za otroke - Ustvarjalne igre 18.45 Nanizanka: Flipper (16. del) 19.10 Risanka 19.24 TV noč 19.26 Zrno do zrna 19.30 Dnevnik in Vremenska napoved 19.50 Poučnozabavna oddaja: Zeleli ste, pogledajte 20.15 Ne prezrite 20.25 Angleška dokumentarna serija: Kondorjev let: Led, veter in ogjenj (1. del). Tam, kjer se ob- stenah mogočnih Andov dviguje zahodni veter, živi veliko število orjaških kondorjev. 21.20 Risanka 21.30 Dnevnik 21.55 Vremenska napoved 21.58 TV noč jutri 22.05 Nanizanka: Bergerac (18. del) 23.00 Kultura bivanja 23.05 Film: Muli za sestro Saro (ves- tern, ZDA 1969, r. Don Siegel; i. Clint Eastwood, Shirley Maclai- ne, Manolo Fabregas).	17.00 Otroški program, vmes risanka Lamu in nanizanka L'amico Gip- sy 18.00 Nadaljevanka: Tra l'amore e il potere 18.55 TV novice 19.00 Odprta meja V današnji Odprti meji bodo na sporedu tudi naslednji prispevki: TRST — Srečanje z novim kvestor- jem TRST — Ob začetku poletnega cen- tra za prizadevanje otrok. Razgovor s Sonjo Sirk (Pripravlila Neva Lu- keš) TRST — Novosti v ekipi Jadran GRADEŽ — O urejanju starega mestnega središča 19.30 TVD Stičišče 19.45 Glasbena oddaja: Koncert skupi- ne Big Band 20.30 Film: La ladra (dram., r. M. Bon- nard; i. F. Tozzi, L. Bourdin) 22.00 TVD Vsedanes 22.10 Dokumentarec: Dimensione oce- ano 23.00 Madrid: svetovno prvenstvo v plavanju
CANALE 5	ITALIA 1	TELEFRIULI	RADIO TRST A	RADIO KOPER (slovenski program)
8.25 Nanizanke: Mary Ty- ler Moore, 8.45 Maude, 9.15 Dalle nove alle cinque, 9.40 Alice, 10.00 Una famiglia americana 11.00 Nadaljevanka: Navy Nanizanka: Love Boat, 12.40 Lou Grant 13.30 Nadaljevanka: Navy Film: La stella dell'In- dia (pust., It. 1954, r. A. Eduardo, i. Y. Sanson, C. Wilde, J. Wallace) 14.30 Nanizanke: Hazzard, 17.30 Il mio amico Ric- ky, 18.00 L'albero delle mele, 18.30 Dalle nove alle cinque, 19.00 Arci- baldo, 19.30 Kojak 20.30 Nadaljevanka: Il se- gno del Toro (9. del) 22.30 Nanizanke: Lottery, 23.30 Sceriffo a New York, 1.00 Ironside	Speedy Buggy, Space Goth and Dino Boy, Banana Splits, Alpen- rose 14.15 Nanizanke: Bravo Dick, 14.45 Con affetto Sidney, 15.15 Charles- ton 15.50 Film: Il segreto della vecchia signora (kom., ZDA 1973, r. F. Cook, i. I. Bergman, M. Kahn, S. Prager) 17.50 Nanizanke: Mary Be- njamin, 18.40 Mai dire si, 19.30 Westgate 20.30 Zabavni program: Le follie di W le donne 22.40 Nanizanke: Casablan- ca, 23.30 Vicini troppo vicini, 24.00 I Ropers 0.30 Film: Il buco (dram., Fr. 1960, r. J. Becker, i. M. Costantin, J. Kéra- udy, P. Leroy)	14.15 Glasbena oddaja 15.00 Nanizanka: Fantasi- landia 16.00 Otroška oddaja: Bim, Bum, Bam, vmes risan- ke Tarzan, Thunder- birds, Il clan di Char- ley Chan, Lo specchio magico 17.55 Nanizanke: La fami- glia Addams, 18.15 Star Trek, 19.15 I ra- gazzi del computer 20.00 Risanka: Memole dol- ce Memole 20.30 Nanizanka: Master Film: Un esercizio di 5 uomini (pust., i. P. Gra- ves, B. Spencer, N. Castellnuovo) 23.05 Športna oddaja: Sport spettacolo 0.25 Nanizanke: Le sorelle Snoop, 1.15 Kazinsky EUREKA TELEPADOVA 14.00 Nadaljevanki: Anche i ricchi piangono, 15.00 Andrea Celeste 15.30 Nanizanka: Missione impossibile 16.30 Nanizanka: Viaggio in fondo al mare 17.30 Risanka: Kimba, 18.00 I predatori del tempo, 18.30 Uomo tigre, 19.00 Charlotte 19.30 Nanizanke: Mork e Mindy, 20.00 Quattro in amore	7.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20- 8.00 Dobro jutro po naše: koledarček, narodnozabavna glasba; 8.10 Stoji učilna zidana; 9.00—10.00 Glasbeni al- manah (1. del); 10.10 Koncert v Krožku za kulturo in umetnost; 10.55 Oktet Gallus; 11.30—13.00 Glasbeni almanah (2. del); Sestanek ob 12.00 - izleti v likovno umetnost; 13.20 Zborovsko tekmovalje Seghizzi; Madžarski žen- ski zbor Béla Vikár; 13.40 Glasbeni al- manah (zadnji del) 14.10—17.00 Poletni mozaik (1. del); plesna ura sede, iz filmskega sveta, beležka; 17.10 Klasič- ni album; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Poletni mozaik LJUBLJANA 5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00 Poročila; 5.00—8.00 Jutranji spored; 8.05 Za soljarje; 8.35 Počitniški pozdravi; 9.05 Z glasbo v dober dan; 10.05 Rezervirano za...; 11.05 Znano in priljubljeno; 11.35 S pesmijo po Jugoslaviji; 12.10 Vedri zvoki; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Iz glasbene tradicije; 13.30 Od melodije do melodije; 14.05 Odlomki iz baleta Ohridska legenda; 14.40—15.25 Popol- danski mozaik; 15.55 Glasba; 16.00 Vr- tiljak želja; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Glasba starih mojstrov; 18.15 Gremo v kino; 19.00 Radijski dnevnik; 19.35 Lahko noč, otroci; 19.45 Pojemo in go- demo; 20.00 To imamo radi; 21.05 Od- daja o morju in pomorščakih; 22.00 Našim po svetu; 22.30—24.00 Iz glasbe-	ne skrinje; 22.50 Literarni nokturno; 00.05-4.30 Nočni program. RADIO KOPER (slovenski program) 10.30, 12.30, 14.30, Poročila; 6.05 Da- nes se spominjamo; 6.10 Vreme; 6.30 Jutranjik; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.20 Tržnice; 7.30 Jutranji servis; 8.00 Val 202; 13.00 - 15.00 Mladi val radia Koper; 14.40 Pesem tedna; 15.30 Do- godki in odmevi; 16.00 Glasba po že- ljah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.00 Pogovor o...; 17.35 Piranski glasbeni večeri: Tomaž Lorenz, Dunja Spruk in Maks Strmčnik RADIO KOPER (italijanski program) 8.30, 10.30, 13.30, 17.30, Poročila; 7.15, 15.30, 19.30 Radijski dnevnik; 6.00 Glasba; 7.00 Dobro jutro v glasbi; 7.00—12.00 Prirčno vaši; 8.15 Flash- back; 9.00 Po vaši izbiri; 9.15 Edig Gal- letti; 9.32 Dragi Luciano; 10.00 Popev- ka tedna; 10.35 Vstop prost; 11.00 Pet- kov kviz; 11.40 V petek z ...; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Popoldanski glasbeni program; 15.00 Tednik o kul- turi in umetnosti; 15.45—19.30 Glasbe- ni program: Splash; 18.00—18.30 Pulj kličje Koper; 18.45 V petek z ...; 20.00—06.00 Nočni program. RADIO OPČINE 10.00 Glasbena matineja - v studiu Majda; 19.00 V svetu fantazije (otroška oddaja); 20.00 Mix time; 21.30 Nočni val - vodi Igor.
RETEQUATTRO	TELEQUATTRO	(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Fatti e commenti		
8.30 Nanizanke: I giorni di Brian, 9.20 Mary Be- njamin 10.10 Film: Storia di una madre (dram., ZDA 1982, r. D. Lowry, i. M. Winningham, P. Holi- day, J. Anderson) 11.50 Nanizanka: Switch 12.45 Otroški spored: Ciao ciao, vmes risanke	8.25 Nanizanke: Sanford & Son, 8.50 Daniel Boone 9.40 Film: Stella di fuoco (vestern, ZDA 1960, r. D. Siegel, i. E. Presley, B. Eden, S. Forrest) 11.00 Nanizanke: Sanford & Son, 11.30 Lobo, 12.30 Due onesti fuorilegge in ob 13.30 T. J. Hoo- ker			

TO SKGZ o zadnjih mazaških akcijah

Nevarni znaki stopnjevanja protislovenskega pritiska

Teritorialni odbor SKGZ za Goriško se je sestal predsinočnjim, da bi razpravljal o političnem stanju in vzdušju, ki se je ustvarilo v Gorici po najnovejših protislovenskih dejanjih — pomazanju pročelja Kulturnega doma in poškodovanju zasebne lastnine prof. Alda Rupla. Ob ponovnem zaostrovanju protislovenske kampanje, ki je prišlo do izraza tudi v nekaterih stališčih in pismih objavljenih v krajevnem italijanskem tisku, je zato TO predčasno obnovil svojo dejavnost po avgustovski prekinitvi politične dejavnosti na vseh ravneh mestnega življenja.

Predsednik Mirko Primožič je v daljšem uvodnem posegu obnovil številne etape v stopnjevanju protislovenske gonje na Goriškem, ki jo v zadnjem dveletju določeni krogi vodijo z vse bolj žolčnim zanosom. Sem sodijo stališča, ki jih zagovarja samozvani Odbor za zaščito italijanske identitete Gorice in ki so bila v še posebej napadalni in za Slovence žaljivi obliki izražena na lepakih, ki jih je Odbor dal javno nalepiti lansko jesen. Sem sodijo tudi nekateri posegi župana Scarana v polemiko ob odkritju spomenika deportirancem v spominskem parku.

Žaljiv napis na Kulturnem domu in celo poškodovanje zasebne lastnine vidnega predstavnika SKGZ in celotne manjšinske skupnosti pa pomenita, po mnenju SKGZ, kvaliteten skok v stopnjevanju protislovenskega pritiska. Temu je v zadnjih tednih sledila še napoved, da bo Lega Nazionale s svojim priveskom, že prej omenjenim odborom za italijanstvo Gorice, prijavila sodstvu Teritorialni odbor SKGZ zaradi "žaljive vsebine" izjave, s katero je TO ob zadnjem protislovenskem izgredu obsodil netilce narodnostne mrznje v našem mestu.

Predsednikovi analizi so v razpravi sledili še drugi posegi, ki so prispevali k osvetlitvi nastalega političnega stanja. Mimo vprašanja morebitne — znatenkrat samo napovedane — prijave sodstvu, se je pozornost osredotočila na širše politične posledice najnovejših dogodkov. Čeprav, morda tudi zaradi dopustniškega vzdušja, doslej niso izzvali večjih javnih reakcij, ne gre prezreti nevarnosti tovrstnega stopnjevanja protislovenskega pritiska. V raznih posegih so bili zato izrečeni nekateri predlogi glede političnih smernic in pobud za preprečevanje nadaljnjega nemotnega stopnjevanja tega pritiska.

Na prvo obletnico smrti dr. Iva Juvančiča

Pred letom dni, 22. avgusta 1985, je v Ljubljani umrl dr. Ivo Juvančič. Zelo običajno je v človekovem življenju prav smrt tisti dogodek, ki nam daje priložnost, da se podrobneje seznanimo s pokojnikovo osebnostjo. Takrat si tudi zagotavljamo, da bomo večno ohranili spomin na rajnega. Tako zagotovilo pa se običajno s časom oddaljuje iz našega spomina. Vendar si takega očitka Juvančičevi znanamci ne moremo naprtiti. Preveč je bil izjemen, da bi njegova osebnost in čas utočila v pozabi. Dogodki današnjosti nas kar nenehoma silijo k temu, da se ga spominjamo, da nam služi kot zgled in tipičen primer in da nam pomaga k razlagi vsega tistega, kar nas neprestano zanima in vznemirja. Biti moraš v resnici pomembnik in živet moraš tudi v prelomnih obdobjih, da te bodočnost ne more izbrisati iz svojega miselnega dojema.

V goriški stvarnosti je Juvančič osebnost, ki ne vznemirja le Slovence, k njemu se vračajo tudi goriški Italijani. Zato je nenehno med nami takrat, ko razpravljamo na primer o življenjskem primeru pesnika Stanka Vuka, ali pa ko z druge strani osvetljujemo dejanja goriškega nadškofa Margottija.

Juvančiča se tako po letu dni od smrti spominjamo kot soustvarjalca

preteklosti pa tudi kot zgodovinarja, zlasti dogodkov v katerih je živel. Njegova osebnost nas more potrjevati v prepričanju, da nam bo tudi ob sledečih življenjskih obletnicah tako blizu, kot nam je danes ali pa nam je bil za življenja.

(Branko Marušič)

Natečaj za mesta v otroških vrtcih

Na oglasni deski Šolskega skrbništva v Gorici so te dni objavili razpis rednega natečaja za habilitacijo in sprejem v pokrajinski stalež za poučevanje v državnih otroških vrtcih. Natečaj zadeva sprejem učnega osebja tako v vrtcih z italijanskih kot slovenskim učnim jezikom.

Rok za predstavitev prošenj zapade 19. septembra. Podrobnejše informacije in pojasnila dobijo na Šolskem skrbništvu.

● Še vedno je za tovrstne avtobuse zaprt most čez Sočo pri Zagraju. Zaradi tega morajo ti čez most pod Štandrežem in dalje proti Tržiču skozi Sovodnje. Z osebnimi avtomobili pa je čez most pri Zagraju možen enosmerni promet.

Jutri in v nedeljo

Cesarjev praznik v Jasihu in Krminu

Dve razstavi, maša zadušnica za vse padle vojake v prvi svetovni vojni in za spravo v Evropi, promenadni koncerti, predvajanje starih filmov, ples ter dobra kapljica in hrana. Letošnji 138. cesarjev praznik (mišljen je seveda predzadnji avstrijski cesar Franc Jožef) se bo odvijal jutri in v nedeljo, deloma v Krminu, deloma pa v Jasihu pri Krminu, ob nekdanji meji med Avstro-Ogrsko in kraljevino Italijo.

Prireditve se bodo pričele jutri ob 18. uri v Krminu, s koncertom godbe iz Dellacha, zatem bodo v občinskem gledališču odprli razstavi. Prva je posvečena 120-letnici pomorske bitke pri Visu, druga pa avstrijski žandarmeriji na Goriškem, do konca I. svet. vojne.

Program se bo nato odvijal na prireditvenem prostoru v Jasihu, kjer bodo tudi vrteli filme o "stari" Avstriji. V nedeljo dopoldne napovedujejo množičen pohod, koncert pihalnih ansamblov, mašo zadušnico itd. Praznik se bo nadaljeval tudi popoldne, prav tako ob zvokih pihalnih godb. Podelili bodo tudi priznanja bivšim cesarskokraljevim vojakom in mornarjem...

V Gradežu

Dvajseti mednarodni simpozij zdravnikov

V Gradežu se bo v nedeljo, 24. t. m., pričel tradicionalni mednarodni kongres zdravnikov. Otvoritvena slovesnost bo ob 17. uri v Kongresni dvorani. Letošnje zasedanje, ki se ga udeležujejo v glavnem zdravniki iz Zvezne republike Nemčije in Avstrije, saj poteka manifestacija pod pokroviteljstvom zdravniških zbornic iz omenjenih dveh držav, bo že dvajseto po vrsti. Okrogli jubilej nameravajo prireditelji in turistični delavci v Gradežu primerno obeležiti.

izleti

Doberdobska sekcija VZPI-ANPI priredi 13. in 14. septembra izlet v Zagreb (ogled velesejma), Jasenovac in na Kozaro. Prijave in podrobna pojasnila pri Mili, do 31. avgusta.

KD Briški grič iz Števerjana priredi v nedeljo, 7. sep., izlet na Brione. Vpisujeta Silvan Pittoli in Romano Juretič.

Slovensko planinsko društvo priredi v nedeljo, 31. avgusta, izlet v Karnijo z vzponom na Coglians. Uro odhoda in druge podrobnosti bodo sporočili.

Društvo nadalje obvešča, da bo 5. in 6. septembra delovna akcija za dograditev petega objekta Doma pri Krnskih jezerih. Informacije pri predsedniku društva.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško priredi v torek, 9. septembra, enodnevni izlet v San Marino. Vpisovanje 1. in 2. septembra od 10. do 12. ure na sedežu v Ul. Croce 3. Istočasno bodo sprejemali prijave tudi za piknik ob Soči, ki ga v nedeljo, 7. septembra, prireja pobrateno društvo upokojencev iz Solkana.

kino

Gorica

VERDI 17.30-22.00 »Christiane F.: noi, i ragazzi dello zoo di Berlino«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

CORSO 17.30-22.00 »The blues brothers«. **VITTORIA** 17.30-22.00 »Lorna una bocca in calore«. Prepovedan pod 18. letom.

Nova Gorica in okolica

SOČA 19.00-21.00 »Groza v brestovi ulici«. **DESKLE** 19.30 »Molj«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Pontoni e Bassi, Raštel 52, tel. 83349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
S. Nicolò, Ul. 1. maja 94, tel. 73328.

POGREBI

Danes v Gorici ob 9.30 Ermis Chiangetti iz glavne bolnišnice v cerkev sv. Jožefa in na glavno pokopališče.

Za obnovo zakona o prosti coni

Pismo poslanca Rebulle

Poslanec Luciano Rebulle je te dni ministru za industrijo Zanoneju in podtajniku Santuzu poslal pismo v katerem opozarja na potrebo, da se čimprej prične razprava za obnovo zakona o goriški prosti coni, ki zapade, kakor znano, 31. decembra letos. Rebulle v pismu opozarja na dejstvo, da je bilo glede pomena in obsega novega zakona med predstavniki družbenih sil na Goriškem doseženo enotno stališče, kar bi vsekakor morali upoštevati v razpravi o obnovitvi zakona.

Novi zakon naj bi veljal za daljše obdobje, saj je le tako mogoče zagotoviti pričakovane pozitivne učinke na splošni gospodarski razvoj.

Kakor znano, je zakon o goriški prosti coni zapadel že konec lanskega leta in so ga potem, v zadnjem trenutku, z dekretom, podaljšali še za eno leto. Zgrešeno bi bilo, če bi se take rešitve morali poslužiti ponovno čez nekaj mesecev.

Gobe letos izginile z goriške tržnice

Potem ko nas je v pomladnih mesecih prikrajšala za sadje in zelenjavo, bo jedrska katastrofa v Černobilu pogojala naše prehrabene navade kot vse kaže tudi v poznih poletnih in jesenskih mesecih. Prizadeti bodo tokrat vsi ljubitelji gob. V prejšnjih dneh so vse Občine na Goriškem prejele preko Krajevnih zdravstvenih enot navodila z Deželnega zdravstvenega odborništv, naj prebivalstvu odločno odsvetujejo uživanje svežih gob. Razlog za tak ukrep dobre štiri mesece po jedrski kontaminaciji je rezultat analiz v laboratorijih za zdravstveno fiziko, kjer so v svežih gobah ugotovili prisotnost radioaktivnega cezija v količinah, ki bi od rednem uživanju gob lahko bile za človeka škodljive.

Na goriški pokriti tržnici, kjer je v prejšnjih letih lepo uspevala prodaja jurčkov, storovk ter drugih užitnih gob, so navodila zdravstvene oblasti zadale še dodaten udarec letošnji že prej dokaj skromni gobarski sezoni.

»Gobarjev že nekaj dni ni na spregled,« nam je povedal ravnatelj tržnice Alessandro Medeot. »Izginili so prodajalci, saj svežih gob nihče ne kupuje, pa tudi zasebniki, ki so navadno prinašali sem na pregled gobe, ki so jih sami nabrali. Prejšnja leta se je pri nas prvi del gobarske sezone pričel v juliju, avgusta smo nato beležili določen premor pred viškom sezone, ki se je istovetil z mesecem septembrom. No, letos je bilo julija videti izredno malo gob, av-

gusta pa sploh nobene. Po teh najnovejših vesteh pa so tudi izgledi za september dokaj slabi.«

Ravnatelj Medeot je s tem v zvezi izrazil obžalovanje, ker je letos goriška tržnica skupaj s prodajo gob izgubila eno svojih najizrazitejših značilnosti. Po njegovem mnenju pa padca zanimanja za gobe ne gre razlagati izključno s posledicami jedrskega onesaženja.

»Černobil nosi gotovo svojo krivdo, saj so se sedaj ljudje, ki se izogibajo sveže zelenjave. Vesti o sledovih okuženja v nekaterih analiziranih gobah bodo zato gotovo imele svoj učinek. Osebnost pa ne bi tega problema dramtiziral: če je bilo na nekaterih območjih okuženje izrazitejše, je tudi res, da drugi predeli niso bili tako prizadeti. Za primer naj povem, da so pred časom pripeljali k nam 80 kilogramov jurčkov iz Slovenije, ki smo jih potem dali analizirati v laboratorij za jedrsko fiziko v Trstu in prejeli odgovor, da v njih ni sledu o radioaktivnih delcih.«

Kateri so potemtakem drugi razlogi za tako skromno gobarsko sezono?

»Dotok gob iz Slovenije se je nekoliko zmanjšal zaradi zaostrovanja carinskega nadzorstva,« nam je še povedal Medeot, »po drugi strani pa je marsikateri gobar pri nas imel težave z lastniki zemljišč, ki neradi prenašajo prisotnost gobarjev na svoji lastnini. Vse to je, skupaj s Černobilom, prispevalo k zmanjšanju zanimanja okrog nabiranja in prodaje gob. Upati je le, da gre za začasno krizo in ne za trajno izgubo dolgoletne tradicije.«

Drago Mirošič včeraj na obisku v Kmečki banki

V okviru programa obiskov in stikov s predstavniki slovenskih društev in ustanov ter gospodarskih organizacij, je generalni konzul SFRJ v Trstu, Drago Mirošič, včeraj dopoldne obiskal Kmečko banko. Tu sta ga pozdravila predsednik upravnega sveta, Ksaverij Leban in ravnatelj Borut Leban. Generalni konzul je izrekel priznanje za odlično uveljavljanje slovenskega

kreditnega zavoda in izrekel prepričanje, da bo banka, ki je pred kratkim pridobila nova pooblastila v kreditnem poslovanju s tujino, še bolj utrdila svoj položaj.

V sredo zvečer pa se je generalni konzul srečal z odborniki SZ Dom ter ZSSDI. Srečanje je bilo v Kulturnem domu.

Pripravljen okvirni načrt preureditve namakalnega sistema

V obdobju ko zaradi dolgotrajne suše primanjkuje vode za namakanje, je dobrodošla vest, da je vendarle pripravljen okvirni načrt rekonstrukcije namakalnega omrežja na Tržiškem in da bo v zelo kratkem na razpolago tudi izvršilni načrt za prvo skupino del. Okvirni načrt bodo predstavili v nedeljo, 24. t. m., dopoldne v Ronkah, na skupščini uporabnikov vode. Skupščina bo v prostorih Tržiškega kmetijskega konzorcija, udeležili pa se je bodo predvidoma tudi predstavniki občin na Tržiškem, predsednik pokrajine in deželni odbornik za kmetijstvo Silvano Antonini Canterin.

Uresničitev načrta bodo financirali s sredstvi, ki jih zagotavlja zakon 828, samo izdelavo načrta pa so omogočili s prispevkom iz Goriškega sklada. Ob upoštevanju tekočih stroškov in cen bo celotna investicija vredna okrog 20 milijard lir, ker pa bodo dela izvajali postopoma, saj ne morejo obstoječega namakalnega sistema enostavno odstraniti in istočasno nadomestiti z novim, se bo strošek verjetno z leti povečal.

Kaj predvideva novi načrt? Predvsem prehod od sedanjega načina na-

makanja z odkritimi kanali, na sodobnejši in bolj gospodaren način orošavanja. Od obstoječega sistema bodo, kot je slišati, ohranili glavni kanal (De Dottori), ki ima zajetje v Zagraju in glavne stranske kanale, medtem ko bodo odstranili zadnja dva člena obstoječega omrežja ter ju zamenjali s postajami za dviganje vode in vkopanimi cevmi do posameznih parcel. Tako bodo odstranili okrog 250 kilometrov odkritih kanalov. Prehod na nov sistem namakanja bo pomenil tudi smotrnejšo porabo vode, na približno pet tisoč hektarjih kmetijskih površin.

Na gradu predavanje o mladem Canalettu

V okviru kulturnih srečanj na rob slikarski razstavi Canaletta in Visentinija bo nocoj s pričetkom ob 18. uri v grofovski dvorani na goriškem gradu predavanje o mladih letih slikarja Canaletta. Govoril bo dr. Filippo Pedracco iz Beneških mestnih muzejev, ki bo svoje izvajanje dopolnil s predvajanjem diapozitivov.

Marko Waltritsch

18.

partizansko gospodarstvo na sovodenjskem območju

Poročil o sejah v zadnjih dveh mesecih pred osvoboditvijo je manj kot v prejšnjih časih, kar je tudi dokaz, da je bilo v teh krajih vedno več okupatorskih sil in da je bilo sestajanje oteženo. Okupatorske in kvizlinške edinice so se umikale tako z Balkana kot z Apeninskega polotoka pred napredovanjem jugoslovanske in anglo-ameriške vojske. Krajevni narodnoosvobodilni odbor v Sovodnjah je na seji 10. aprila 1945 razpravljal predvsem, kako bodo sprejeli osvoboditelje. Ker so bili prepričani, da bodo prišli v naše kraje tudi Angleži in Amerikanci, so sklenili pripraviti veliko slovensko zastavo, poleg te pa še veliko drugih slovenskih in jugoslovanskih, pa še zastave zaveznikov. Na vsaki hiši bi morali biti napisani v čast osvoboditeljem. Na tej seji niso govorili o gospodarski problematiki.

V zadnjem ohranjenem zapisniku iz okupatorskega obdobja, seja se je vršila 26. aprila 1945, torej komaj nekaj dni pred osvoboditvijo, pa so spet govorili o gospodarskih problemih. Sklenili so poravnati stroške za blago, ki so ga razdelili revežem za Veliko noč. V ta namen so izdali 1.220 lir. Nadaljnih 1.435 lir pa je šlo za plačilo maščob tovarišem, ki so bili bolni, in enemu, ki je bil v Sovodnjah kot obveščevalec IX. korpusa v štirimesečnem obdobju.

Krajevni narodnoosvobodilni odbor je nadaljeval z delom tudi po osvoboditvi. Na prvo sejo se je sestal 3. maja 1945. Tokrat so v zapisniku napisana polna imena odbornikov. Predsednik je bil Alojz Tomšič, ki je bil tudi referent za gospodarstvo. Tajnik je bil Andrej Tomšič. Drugi referenti so bili: Ivan Cotič (za vojaške zadeve), Peter Tomšič (za socialno skrbstvo), Karol Batistič (za prevoze), Marijana Pelicon (za prosveto), Franc Cijan (za obnovo). Odbor se je sestajal tudi pozneje. Imel je veliko opravka z gospodarsko problematiko, kajti vprašanja so postajala kasneje še bolj zapletena in težja kot med vojno. Ni pa namen tega spisa, da bi razpravljali o delu Krajevnega narodnoosvobodilnega odbora v povojnem času. Prav pa bi bilo, da bi to delo posebej obdelali, upoštevajoč tudi delovanje drugih organizacij v tistem obdobju.

Medtem ko je z nabiranjem domačih kmetijskih pridelkov še nekam šlo, so bile velike težave z dobavo soli. Sol je

bilo treba dobavljati iz istrskih solin ali iz drugih krajev Italije. Celotni tisti, ki so živeli v mestih, kjer so imeli oblast nacisti in fašisti, ki jim je skoro do konca uspelo preskrbovati prebivalstvo vsaj z najnujnejšim, so s težavo in v omejenih količinah (na karte) dobivali sol, a le za svoje družinske potrebe. Na podeželje sol ni prihajala. To je povzročalo motnje ne le pri prehrani prebivalstva, marveč tudi pri zakolu prašičev. Brez soli ni bilo moč pripraviti slanine, klobas, pršutov in salame. Za vsako žival je bilo potrebnih precej kilogramov soli. Zaradi tega je bila sol zelo iskana in kmetje so jo lahko dobili od meščanov le za blagovno protivrednost. Dati so morali precej kilogramov masla, krompirja, žita ali drugih prehrabnih proizvodov, da so lahko dobili v zameno en sam kilogram soli. To je veljalo tudi za cigarete in tobak ter za sladkor, ki so jih prebivalci mest pod nemškim nadzorstvom dobivali v omejenih količinah.

Zaradi tega je bil zelo dobrodošel vsak podvig, s katerim so pridobili sol za podeželsko prebivalstvo in za partizanske edinice. K sreči se je v arhivu Okrajne gospodarske komisije Miren ohranilo daljše poročilo Zvonkote (gre za ilegalno ime), ki je 1. decembra 1944 poročal o dobavi 7.500 kilogramov soli.

Po načrtih arhitekta Borisa Podrecca

Obnovili bodo prelepi Tartinijev trg v Piranu

Sloviti arhitekt, strokovnjak za stara mestna jedra, dober poznavalec našega Plečnika, avtor razstave o Plečniku v Parizu, tržaški Slovenec, ki dela in predava na Dunaju, predava pa tudi v Benetkah, prof. Boris Podrecca že od prvih avgustovskih dni skupaj s skupino študentov snuje projekt prenove, oziroma ureditve piranskega Tartinijevega trga. Za izdelavo načrta so ga zaprosili delavci turističnega gospodarstva in komunalne interesne skupnosti občine Piran. Kot je novinarjem v Kosmačevi hiši v Portorožu, kjer so postavili zasilni atelje, Boris Podrecca sam povedal, se je za to delo odločil predvsem zato, ker je na te kraje in na tukajšnje arhitekturno navezan. »Od projektov, na katerih delam, denimo Univerzitetni trg v Salzburgu, ureditveni načrt zgodovinskega mesteca Saticile pri Pordenonu, je Tartinijev trg najlepši. Zadnje čase postaja vse pomembnejše oživljanje prostora, kjer se ljudje srečujejo. Gre za oživljanje zanimanja za naša središča. Mislim, da je to odsev drugačnega odnosa do okolja nasploh, upam, da bo poseg v Tartinijev trg, kot sem si ga zastavil, pomenil tudi določen premik, da bo izzareval v preostali del spomeniško zaščitene mesta. S te strani so prizadevanja odgovornih za ureditev trga zelo blizu sodobnim spoznanjem in izkušnjam stroke, ki se ukvarja s posegi v tak prostor. Sicer pa je Tartinijev trg več kot potreben temeljne ureditve. Pred časom, ko smo se na tem trgu mudili in nas je zajelo močno deževje, ko je lilo kot iz škafa, se je trg spremenil v pravo mlako, manjkale so samo še žabe,« pravi Boris Podrecca.

Doslej je bil Boris Podrecca s svojimi študenti že večkrat v Piranu. Izdelali so najosnovnejše skice, izmerili

vse potrebno in pri tem odkrili veliko nenavadnih, morda naključnih pravil na videz povsem stilne ureditve trga. Zdaj svoje načrte verificirajo v praksi, ki je rekel veliki arhitekt, in dopolnjujejo z novimi zamislimi. Načrte, ki med drugim predvidevajo tri različne vodomete, tlakovanje eliptične sredi-

ne trga z belim in obrobnege dela s sivim istrskim kamnom, v tlaku grajen nekaj centimetrov širok pas iz bron, ki bo označeval mejo nekdanjega notranjega mandata, primerno razsvetljava itd., naj bi končali do konca jeseni in jih predstavili javnosti.

BORIS ŠULIGOJ

Novost na knjižni polici

Najstnica Tina

Večkrat slišimo pritožbe, da mladina nima kaj brati, kajti zanjo ni pri merne literature. Vse, kar odrasli napišejo, je preveč poučno, tragično, stereotipno in ponavljajoče. Pred leti smo se najstniki navduševali nad izvirnostjo Ingoličeve zgodbe o nesrečni gimnazijki, danes bi se ji nemara kar grenko nasmihali. In vendar je takih gimnazijk nešteto, v pravem in prenesenem pomenu.

To, pot je pred nami, ki že zdavnaj nismo več najstniki knjiga poljske pisateljice Małgorzate Musierowicz Najstnica Tina. Mladinska povest o rahločutni dijakinji Celestini Żakovi, ki se pri svojih šestnajstih letih srečuje z vsemogočimi težavami in tegobami. S svojo družino živi v čudni, stari rumeni hiši, mama je bohemsko umetniško navdahnjena, oče pa je znanstvenik, zaljubljen v kvantno elektrodinamiko, dedek je inženir s predvojno diplomom, na kar je hudo ponosen, tu je še sestra Julija, lepa temnolaska, ki ji Tina zaviđa sproščenost, lepoto in smisel za družabnost.

Pod isto streho živi še teta Vera, ločenka s petletnim Bobkom. Kar številna družina bi lahko rekli, da jo sestavljajo različne generacije, različni značaji, vendar so vsi skupaj nekako topli, naravni in človeški, vsak s svojimi slabostmi in vrlinami. Tina živi z njimi in s svojimi drobnimi problemi, ki se, glede na okoliščino večajo, včasih popolnoma izginejo in se potem spet pojavijo, večji kot kdaj prej. Vendar pa je Tina iznajdljiva in zrela deklica, ki zna svojo prisebnost izkazati ravno v trenutkih, ko vsi njeni najbližji odpovedo.

Celestina je prepričana, da je grda, da ima debela meča, da je nihče ne mara in da se ne bo nihče, nikoli vanjo zaljubil. Skrivaj pa se spogleduje s sošolcem, ki je na prvi pogled zoprn do tolikšne mere, da ga ozmerja z zelenecem in nadutežem, polagoma pa se njen odpor do njega razvije v nežno

najstniško ljubezen, ki je tako odločilnega pomena za vsako mlado dušo.

Pisanje poljske pisateljice je lahkotno, prepojeno z besednim in situacijskim humorjem, ki nekako združuje

vse nastopajoče osebe. Vprašanja in odgovori mladim, oziroma starejšim so vselej prežeta s prefinjenim humorjem. Mladi imajo radi humor, večkrat se ga poslužujejo za napad ali obrambo, kot pač nanese in Tinina mama pravi, da je smisel za humor človekov šesti čut, ki se ga vse premalo poslužujemo. Pa še res je! Če se s težavami, ki tarejo mlade in manj mlade spoprimemo s kančkom humorja je vse lažje. Tudi Tina na koncu prizna, da je kljub vsemu življenje lepo.

Knjiga o Celestini in njeni pisani družini je torej prijetno branje, ne le za čas poletnega lenarjenja, temveč tudi kot uvod v novo šolsko leto, saj se doberšen del njene zgodbe odvija prav v razredu.

Knjigo Najstnica Tina je izdala Mladinska knjiga, prevedla pa jo je Zdenka Škerlj Jerman, za ilustracije je poskrbela Melita Vovk.

(mi)

Nagrado »Maruk« prejel režiser Dušan Jovanović

Ob zaključku Splitskega poletja so drugi podelili nagrade »Maruk«, ki jih tednik »Danas« namenja najvidnejšim gledališkim in glasbenim stvaritvam festivala. Strokovna žirija v sestavi Petar Brečić, Dalibor Foretić in Marin Kuzmić je enoglasno prisodila »Marula« ansamblu predstave »Tit Andronik« W. Shakespeara v izvedbi Narodnog pozorišta iz Subotice. Režiser predstave je bil Dušan Jovanović v sodelovanju z Ljubišo Ristićem.

Žirija za podelitev »Marula« v kategoriji glasbenih dogodkov (Jagoda Martinčević, Petar Selem in Mirjana Škunca) se je enoglasno odločila za dirigenta Nikšo Barezo, ki je oblikoval umetniško podobo opere Kronanje Popeje Claudija Monteverdija.

Odbor Splitskega poletja in uredništvo revije »Danas« se je odločilo, da letos izjemoma podeli »Marula« posthumno režiserju Dinu Radojeviću za njegov celovit ustvarjalni delež pri festivalu ter v okviru hrvaškega in jugoslovanskega gledališča.

Povejmo še, da je ob zaključku 32. Splitskega poletja zasedal odbor festivala in podal prve ocene. Po mnenju vodstva prireditve je bil festival uspešen, še posebej njegov glasbeni del.

Posebne pohvale so namenjene uprizoritvi Monteverdijevega Kronanja

Popeje na Peristilu in mojstru Vjekoslavu Šutelju za uspešno vodstvo glasbenega programa. Pohvalili so disciplino vseh ansamblov Hrvatskog narodnog pozorišta iz Splita, uprizoritev Monteverdijeve opere pod vodstvom Nikše Bareze pa imenovali »težko ponovljiv dogodek na naših festivalih in v opernih gledališčih nasploh«. Odbor je precej pohvalnih besed namenil tudi dramskemu sporedu, visoko ocenjena je bila premiera »Periklesa« v režiji Georgija Para.

Dušan Jovanović

Iz umetnostnih galerij

Zanimiva galerija »Kocian«

Ko mi je pred leti hči boljunskega železničarja Kocijana, premeščenega v Italijo, v lepi slovenščini prosila, naj sodelujem pri ocenjevanju del prvega slikarskega ex tempore tekmovanja v Boljuncu, ki ga bo letos že enajstič priredil krožek »Il Carso«, se mi ni zdelo posebno podjetno in nadarjena. Danes pa dekle že več let uspešno vodi lastno galerijo »Kocian« tik ob lastnem baru na lepem vrtu. V galeriji so razstavljali že tudi Slovenci in Avstrijci, iz domovine kot tudi s Tržaškega. Letošnjo dejavnost je pričela z razstavami Piera Conestaba, nato Edija Žerjala in trenutno Giuliana Pecellija, katerega oče je bil rojen kot Pečenko.

Gre za tipičnega Tržačana, brata ima v Avstriji, on sam pa je osem let živel v New Yorku. Ker se je sprva usmeril v abstraktno slikarstvo, ki je prav tedaj doživljalo največji razmah v Združenih državah, se je zgledoval in iskal navdih v ameriških šolah ter se tam preživljal kot slikar. Ker pa se je medtem spreminjala umetnost in so v kratkem času postali aktualni drugačni umetniški stili, na primer hi-

perrealizem, se je Giuliano Pecelli vrnil domov in se od leta 1979 posvetil v glavnem obalnemu krajinarstvu, kar ga je že kot dečka navduševalo. V galeriji Kocian visi cela vrsta manjših akvarelov in nekaj večjih oljnatih slik. Akvareli so prepojeni z mehkim pesniškim lirizmom, ki ga izraža mirno morje lagune ob raznih dnevnih urah, v ospredju plovejo manjši čolniki, v daljavi pa se pogled izgublja proti otoku Sv. Barbane. Ponekod je opaziti tudi značilne zgradbe Gradeža, vedno v zelenem odsevu morja. To so slike, ki bi si jih umetniško razpoloženi izletnik rad ohranil v spominu.

DOMA
IN V SVETU
DOBRO POZNAN

Nasprotno pa v velikih oljih avtor ne išče mehke idile, pač pa v barvni lestvici in oblikah ribe na trpek način namesto slikovitosti išče sintezo lagunske bitnosti.

MILKO BAMBIČ

Konkretna umetnost v Murski Soboti

V četrtek bodo v Galeriji Kulturnega centra »Miško Kranjec« v Murski Soboti odprli razstavo »Die Konkrete Kunst«, ki jo je posredoval Ingolstadt iz Zahodne Nemčije. Razstava je po svoji izvirnosti izjemnega pomena in bo prvič predstavljena izven svojega matičnega mesta. S svojimi deli bodo sodelovali svetovno znani slikarji, brez katerih si danes ne moremo predstavljati te zvrsti umetnosti.

K vprašanjem o Trubarju in Južnih Slovanih

II.

Ne bo odveč omeniti, da je o tej okoliščini večkrat razmišljal tudi Miroslav Krleža in je v svojem pisanju ob desetletnih neuspešnih poskusih, da bi 1952 obnovil svoj predvojni list Danas kot skupno jugoslovansko glasilo, kot pozitivno in hkrati za take namene nezdružljivo dejstvo poudaril, da slovenski »jezik že od Primoža Trubarja ne sodi pod latinsko-grški imenovalec«, torej v sklop hrvaško-srbske povezave (Forum, 1962, 777).

Ilešič opozarja še na eno možnost razlage, ki so jo naši literarni zgodovinarji nasploh puščali ob strani, kar tudi ni brez pomena. Neposredno po razpadu biblijskega zavoda v Urachu in po Trubarjevem delovanju v njem, po znameniti slovenski Cerkovni ordningi, je Trubar izdal dvojezični slovensko-nemški katekizem. Ilešič poudarja, da je Trubar

...baš ko je stal na vrhuncu svojih uspehov (1567), izdal dvojezičen katekizem, po katerem naj bi se Slovenci učili nemški; ustroj knjige je z metodničnega stališča očitno sicer slabo odgovarjal tej nameri, a o nameri sami se ne da dvomiti.

Tri leta po razpadu južnoslovanskega biblijskega zavoda in takoj po Cerkovni ordningi naj bi se torej Trubar že trudil, da bi se Slovenci kar najlažje seznanjali z nemščino. Te misli in name-ne ne moremo zanemarjati. Vendar pa je treba hkrati upoštevati tudi Trubarjevo pisanje v posvetilu kralju Maksimilijanu leta 1562, kjer obširno poroča o Južnih Slovanih in o njihovih jezikih. Na koncu posebej obširno govori o Sloven-cih in o njihovem jeziku pravi takole: »Deželna

gosposka, grofi, baroni, vitezi in plemiči v slovenskih deželah znajo dobro nemški, a mnogi latinsko in laško.« To znanje Trubar posebej poudarja, kar implicira znanje siceršnjega deželnega jezika nasproti nemščini kot jeziku »nemške«, evangelistične vere. »Tudi mnogi meščani, duhovni in menihi govore nemški. Preprosti neuki človek pa govori vseskozi samo slovenski.« Trubarjevo sporočilo torej posebej poudarja znanje tudi nemščine pri višjih slojih in znanje zgolj in samo najpogostnejšega jezika pri »preprostih neukih« ljudeh.

Glede občevalnega jezika v tem času in glede resnične družbene sestave Slovencev nimamo za ta čas popolnih raziskav in tudi ne celovite podobe. Neposredno pred drugo vojno je postavljen socialnogodovinski model — za določene namene in cilje — a se ne odpira na podrobne in ne na lastne raziskave, ampak je le preinterpretacija dogajanja. Speransov model se je uveljavil v samem zgodovinskem mišljenju, kar ne more biti napak, a njegovi tedanji rezultati so kot kočne resnice in spoznanja osnova učbenikov in drugega pragmatičnega tiska. Nasproti temu pe je le malo znano, da je v slovenskih arhivih še veliko nerazčlenjenega gradiva o protestantskem in naslednjem obdobju. Značilno je, da leta 1940 nemški raziskovalec Günther Stökl razvija in dokazuje misel, da je bil slovenski protestantizem le veja nemškega reformacijskega gibanja v tem delu Notranje Avstrije (G. Stökl, Die deutsch-slawische Südstgrenze des Reiches im 16. Jahrhundert, Breslava 1940), pa doslej opravljene le delne raziskave razmerja med slovenščino in

nemščino pri protestantih v Ljubljani kažejo premoč slovenščine (Anton Svetina, Protestantizem v Ljubljani, Kulturnozgodovinske slike, Drugi Trubarjev zbornik, SM 1952 161-174). Iz cerkvenih evangelističnih zapisov izhaja, da sta bila v rabi slovenski in nemški jezik, »windisch« in »tetsch«, prvi zapisan tudi kot »slovensisch«.

Speransovo shemo o zgodovini Slovencev (Sperans, Razvoj slovenskega narodnega vprašanja, 1939) namreč zlasti uporabljajo naši sosede, tudi ti z obširne južne strani, ker so iz svojega zgodovinopisja naučeni, da je njihova zgodovina drugačna, da pripadajo »gosposkim« narodom, kakor se izraža angleški zgodovinar J. P. Taylor. Absolutno gospodari ta shema slovenske zgodovine v tako rekoč vsem srbohrvaškem pisanju o literarni in narodni zgodovini Slovencev in na ta način nepeljava na tisto znano mišljenje, ki se je uveljavljalo po »ujedinenju« o osvoboditvi Slovencev (in Hrvatov) iz večstoletne zasužnjenosti, je pa tudi izhodišče za današnje prenekatere pisanje z znanstvenimi ambicijami, npr.:

V Sloveniji se je protestantizem najbolj razširil med plemstvom, ki je bilo povsem tuje, največ nemško in manj italijansko. K novi veri se je nagibal meščanski element — tvorijo ga trgovci, manufakturisti, livarji, obrtniki — a je bil ne le maloštevilen, ampak tudi ta većinoma tuj ali potujčen, ponemčen ali poitalijančen (Zbornik radova, Pula 1985, 97).

K temu je treba v naši dnevnapolitni ideologiji dodati le še nesrečno uporabljanje in pogostokrat izpisovanje Cankarjeve besede o narodu hlapcev...

Da se ne bi utapljali v narodnoromantičnih občutjih in prepuščali nerealnim spekulacijam, je bolje, da ob tisti nameri Trubarjevega dvojezičnega katekizma iz leta 1567, ki jo izrazito poudarja Ilešič, upoštevamo Trubarjeve besede iz istega leta v nemškem posvetilu knjige Svetega Pavla listi, 1567; namenjene so »visokorodnim in blagorodnim, plemenitim, poštenim, častitim in pobožnim ženam, vdovam in mladencam, ki prebivajo v kneževinah Kranjski, Spodnještajerski, Koroški, v grofiji Goriški itd.« in se glase:

Iz posebnega nagiba in milosti sv. Duha kaže-te veliko vnemo, ljubezen in naklonjenost do božje besede; to sem občutil in izvedel najprej iz okoliščine, da imate po vseh gradovih, dvorih in hišah svetopisemske in druge pobožne knjige v nemškem in slovenskem jeziku, ki jih ne puščate kakor nekateri, da se neprebrane praše po klo-peh, marveč ste iz njih čitajoč in pojoč pripravile svoje ljube otroke, družino in mnoge podložnike k stari, zveličani veri in k pravemu razumevanju vsega katekizma; tudi to so se nekatere izmed Vas, doma z Avstrijskega, Zgornještajerskega in Tirolskega, iz njih naučile slovenščine in navdile drugega branja v tem jeziku.

Raziskovati in razmišljati bi torej kazalo tudi v območju, ki ga nakazujejo te besede. Deželna kulturna sojezičnost naj bi se morda po Trubarjevem hotenju širila k »preprostem neukemu človeku«, k ljudstvu, kar bi gotovo pripomoglo k utrjevanju čistega evangelističnega nauka, da ne rečem k utrjevanju »nemške« vere, kakor se je med slovenskim ljudstvom včasih imenovala.

(Se nadaljuje)

JANEZ ROTAR

SP v plavanju v Madridu: po en svetovni, evropski in italijanski rekord

Vaterpolo: Italija in Jugoslavija v finalu

MADRID — Italija in Jugoslavija sta sodili med favorite za eno od kolajn na turnirju v vaterpolu na svetovnem prvenstvu v Madridu in to vlogo sta opravičili na najboljši način: izborili sta si veliki finale za zlato in srebrno odličje.

Včerajšnje polfinalno srečanje se za »azzurri« sicer ni pričelo najbolje, saj so ZDA v prvi četrtini že vodile s 3:1, nakar so Fiorillo in tovariši le izenačili na 3:3. Tudi druga četrtina se je končala neodločeno 2:0. V tretji pa so Italijani le dali gol več od nasprotnika, a v zadnji so tudi z nekoliko sreče in zanesljivimi posegi vratarja Trapaneseja zdržali ves pritisk nasprotnika in zasluzeno zmagali.

Tudi srečanje med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo se je za »plave« slabo začelo, saj je nasprotnik že vodil z 2:0. Zatem je Jugoslavija izenačila na 5:5 in povedla s 7:5. Pri rezultatu 7:6 je Milovanović postavil rezultat na varno. Izida:

Italija - ZDA 10:9; Jugoslavija - Sovjetska zveza 8:6.

Finale za 3. mesto med SZ in ZDA bo danes ob 18.30, finale za 1. mesto med Italijo in Jugoslavijo (slednji sta se že srečali v torek, ko so »plavi« slavili z 8:5) pa bo ob 20.30. Bogat z rezultati, je bil tudi včerajšnji dan v plavanju, saj je znova padel svetovni rekord, in sicer po zaslugi Vzhodne Nemke Silvie Gerasch, ki je 100 m prsno preplavala v 1'08"11 (tudi prejšnja znamka 1'08"2 je pripadala Geraschovi). V tej tekmi se je izkazala tudi Italijanka Dalla Valle, ki je z 1'10"13 popravila državni rekord (prejšnji, minuta 12"25, je pripadal Seminatore-jevi).

V prvi tekmi dneva so se pomerili moški na 400 m prosto. Po pričakovanju je zmagal Zahodni Nemec Henkel. Sovjet Saljnikov je tako zaman skušal priti do svojega tretjega zaporednega svetovnega naslova na tej razdalji in se je moral celo zadovoljiti s četrtim mestom. Jugoslovani Darjan Petrič je v finalu B zasedel 6. mesto, s časom 3'56"73 pa je bil v skupni uvrstitvi štirinajsti.

Na 200 m prsno se je nepričakovano uveljavil Madžar Szabo, ki je ugnal favorita, Kanadčana Davida. To je bila za Szaba že druga zlata kolajna, saj je že zmagal na 400 m mešano, pri tem pa je s časom 2'14"27 popravil tudi evropski rekord (prejšnji, 2'15"11, je pripadal Angležu Wilkieu).

Vzhodne Nemke so dvojni uspeh zabeležile tudi na 100 m delfin, med-

tem ko so v štafeti 4x100 m prosto zmagale ZDA pred SZ.

Današnji spored: 200 m mešano ženske; 200 m delfin moški; 100 m hrbtno moški, finale 800 m prosto ženske; 50 m prosto moški; 4x100 m mešano ženske; 1500 m prosto moški (kvalifikacije).

REZULTATI

MOŠKI - 400 M PROSTO: 1. Henkel (ZRN) 3'50"05; 2. Dassler (NDR) 3'51"26; 3. Jorgensen (ZDA) 3'51"33; 4. Boyd (VB) 3'51"93; 5. Saljnikov (SZ) 3'52"07; 200 M PRSNO: 1. Szabo (Madž.) 2'14"27, nov evropski rekord; 2. Davis (Kan.) 2'14"93; 3. Bentley (ZDA) 2'16"51. 400x100 M PROSTO: 1. ZDA 3'19"89; 2. SZ 3'21"14; 3. NDR 3'21"47; 4. ZRN 3' 21"58; 5. Švedska 3'23"01.

ŽENSKKE — 100 M PRSNO: 1. Gerasch (NDR) 1'08"11, nov svetovni rekord; 2. Hoerner (NDR) 1'08"41; 3. Bogomilova (Bol.) 1'08"52; 4. Nigson (Kan.) 1'09"83; 5. Dalla Valle (It.) 1'10"13 (nov italijanski rekord); 100 M DELFIN: 1. Gressler (NDR) 59"51; 2. Otto (NDR) 59"66; 3. T. Neagher (ZDA) 59"98; 7. Tacchini (It.) 1'01"59.

KOLAJNE

	Z	S	B
NDR	10	8	1
ZDA	5	8	8
Kanada	4	1	2
Kitajska	2	3	1
ZRN	2	1	1
Madžarska	2	0	0
SZ	1	2	3
Francija	0	1	1
Bolgarija	0	1	1
Italija	0	1	0
Nizozemska	0	0	3
Velika Britanija	0	0	2
Japonska	0	0	2
Romunija	0	0	1

kratke vesti

Nogomet: tudi včeraj vrsta prijateljskih tekem

Italijanski nogometaši so tudi včeraj odigrali vrsto prijateljskih tekem. Nekaj izidov: Ancona - Ascoli 0:0; Vis Pesaro - Cesena 1:1; Brescia - Fluminense 0:1; Spal - Bologna 1:0; Lucchese - Fiorentina 0:2.

Barceloni prvo mesto

BARCELONA — Enajsterica Barcelone je z zmago proti nizozemskemu Eindhovnu osvojila prvo mesto na mednarodnem nogometnem turnirju v Barceloni. Zmagoviti zadetek je v zadnji minuti srečanja iz 11-metrovke dosegel Carrasco.

Čelade in nogomet

RIM — Polemika okrog čelad ponovno razsaja. Tokrat se kopja lomijo na račun predpisa, ki prepoveduje vstop v stadion vsem, ki bi se pred vhom pojavili s čelado. Dokončno bodo o tem odločili na jutrišnjem sestanku komisije proti nasilju na stadionih.

Pramotton v formi

PARVA (Čile) — Italijanski smučar Richard Pramotton je osvojil prvo mesto na slalomu v čilski La Parvi. Na drugo mesto se je uvrstil Pramottonov klubski tovariš Toetsch. Slalom je veljal za točke Fis.

Polemike na prizivnem procesu o črnih stavah

Carboneja ne bodo zaslišali

RIM — Že prvi dan na prizivnem procesu o črnih stavah je minil med polemikami. Prizivna komisija je namreč zavrnila soglasno zahtevo društev in ostalih posameznikov (skupno je vpletenih 15 društev in 54 članov nogometne zveze), da bi kot prič zasliali Armanda Carboneja, osrednjo osebnost črnih stav. Carbone je namreč izrazil pripravljenost, da pride na proces v Rim, medtem ko je na prvostopenjski obravnavi celo zahteval, da njegovih izjav, ki jih je dal pred kazenskim sodnikom, sploh ne jemljejo v poštev. Prav na to početje je opozoril načelnik preiskovalnega urada De Biase, ki je poudaril, da ne morejo resno jemati v

poštev človeka, ki danes pravi to, jutri drugo, kar mu pač pride najbolj prav. Tudi prizivna komisija je utemeljila svoje početje z ugotovitvijo, da ne morejo obnavljati vse razprave le zaradi nasprotujočih si izjav Carboneja.

Seveda so branilci ostro reagirali. Še zlasti oster je bil zastopnik Udineseja, ki se je vprašal, kdo se lahko zaneša na tako pravico: »Če se pred civilnim sodstvom neka priča ne predstavi na prvostopenjski obravnavi, a je zatem na prizivni pripravljen na pričati, jo mora sodnik poslušati. Tukaj ni tako, kar je huda stvar.« Branilec Udineseja je zatem še dejal, da računa, da bo zadoščenje i-

skal pred deželnim upravnim sodiščem ali pred civilnim sodiščem. Nekoliko bolj umirjeno stališče so zavzeli branilci Lazia. Prav s strani Lazia so se bali, da pride do kakšnih neredov, saj so razboriti navijači napovedali ostre proteste, do katerih pa pred hotelom, kjer poteka proces, ni prišlo.

Vsekakor so varnostni ukrepi izredni. Hotel straži okrog 200 karabinerjev in policistov, poleg tega je še 20 agentov Digosa in 30 zasebnih straž, ki jih je neposredno angažirala italijanska nogometna zveza, katero bo ta proces stal okrog 150 milijonov lir.

KOŠARKA: drevi ponovno pod obroč

Alpe-Adria in Lignano

Mednarodni košarkarski turnir Alpe Adria poteka v znamenju ljubljanske Smelt Olimpije, ki je po predsinočni nepričakovano izdatni zmagi proti beneškemu prvotigašu Giomu prevzela vodstvo na začasni lestvici. Nasploh pa so se doslej jugoslovanska moštva boljše obnesla kakor italijanska, ki se bržčas spopadajo z nevšečnostmi tekisne narave, ki jih prinaša naporno predprvenstveno pripravljajno obdobje ter nepopolnost odnosno neugranost igralskih zasedb. Olimpija bo drevi gostila Pepper iz Mester, medtem ko se bo reški Kvarner na domačih tleh spoprijel z ekipo Benetona iz Trevisa.

Tudi v Lignano se nadejajo nadvse privlačne košarkarske predstave: s

srečanjem Stefanel - Giomo se bo drevi ob 20.30 pričel tradicionalni turnir, ki se vsako leto odvija v omenjenem letoviščarskem središču. Uvodni tekmi bo sledilo srečanje med videmskim Fantonijem ter Segafredom iz Gorice.

Včerajšnji izid: Kvarner Rijeka - Pepper Mestre 90:85 (53:59).

VN San Marino

MISANO ADRIATICO — Na uradnih poskusnih vožnjah za VN San Marina je v razredu do 80 ccm najboljši čas dosegel Španec Martinez.

Dirka bo jutri, medtem ko se bodo piloti v razredih 125, 250 ter 500 ccm podali na dirkalno stezo dan kasneje.

danes igra za vas

Marjan Gustinčič

totocalcio

Arezzo — Empoli	1	X
Atalanta — Virescit	1	
Cagliari — Torino	X	2
Casertana — Fiorentina	2	
Cavese — Inter	2	
Cesena — Lazio	1	X 2
Cremonese — Sampdoria	1	X 2
Genoa — Palermo	1	X
Lecce — Juventus	2	
Piacenza — Bari	2	
Spal — Napoli	2	
Triestina — Ascoli	1	X
Udinese — Bologna	1	

Marjan Gustinčič, rojen v Trstu 31. 7. 1969, spada med najboljše sprinterje Atletskega društva Bor Infodata. Z atletiko se ukvarja že celih šest let pod vodstvom trenerja Iveka Pertota. V lasti ima nekaj Borovih mladinskih rekordov, s štafeto 4x100metrov pa tudi članskega. Kot kadet je bil izbran tudi v deželno reprezentanco. Njegova najboljša rezultata v tehkih na 100 in 200 metrov sta 11"5 ter 23"8.

Pomemben sporazum med Benecom-Kronos in Cibono

Slovensko podjetje Beneco Kronos bo sponsor zagrebškega košarkarskega društva Cibone, evropskega klubskega prvaka, ki med drugim uvršča Dražena Petroviča, najboljšega košarkarja na pravkar končanem svetovnem prvenstvu v Španju.

Kronosu, ki je že v italijanskih košarkarskih krogih zelo dobro zastopan, saj je med drugim sponsor Primigija iz Vicenze (evropski ženski prvak), videmskega Fantonija, tržaškega ženskega prvotigaša in drugih, je torej uspel nov »podvig« — obul je in oblekel evropske prvake.

Poverjeni upravitelj beneškega podjetja Andreina Tomšič je glede tega novega uspeha svojega kolektiva med drugim dejala: »Delali smo na kvaliteti in pomislili smo, da je prišel trenutek, da lahko sponzoriziramo tudi evropske prvake Cibone in prvakinje Primigija. Upamo, da bomo s Cibono prodrli tudi na tržišča širom po Evropi in seveda Jugoslavije.«

Zagrebski košarkarji, ki so v popolni postavi dopotovali na »poskus« novih čevljev in opreme, so se pohvalno izrazili glede nove opreme, v št. Lenartu pa so opravili tudi krajši trening.

Direktor zagrebškega kluba Mirko Novosel se je predstavnikom Kronosa zahvalil za prisrčen in gostoljuben sprejem in med drugim dejal, da je zadovoljen ne le samo zaradi kakovostne opreme, temveč tudi, da je do sporazuma prišlo s slovenskim podjetjem na tem področju. (bl)

Hinault še vodi

ESTES (ZDA) — Italijan Moreno Argentin je osvojil 12. etapo kolesarske dirke »Coors Classic« po ZDA. Na porna pot ter močan dež sta botrovala mnogim padcem, katerih žrtev je bil tudi Italijan Valerio Piva, ki so ga sprejeli v bolnico.

Skupni vrstni red je sedaj naslednji: 1. Hinault (Fr.) 30.18'01"; 2. Anderson (ZDA) po 2'35"3; 3. Lemond (ZDA) po 2'47"; 6. Argentin (It.) 4'00"; 43. Saronni (It.) 49'28".

Pri ženskah je včerajšnja etapo osvojila Inga Thompson-Benedict (ZDA) pred Longovo (Fr.) in je ohranila vodstvo na skupni lestvici. Italijanka Caninsova je peta z zaostankom 5'16".

ŠAH: v 9. partiji (remi) povratnega dvoboja za svetovni naslov v Londonu

Izzivalec Karpov ni izbral nove teoretske poti

Stalni dopisnik Dela
BRUNO PARMA tudi za PD

LONDON — Anatolij Karpov in Garri Kasparov sta remizirala 9. partijo finalnega dvoboja za naslov svetovnega prvaka v 20. potezi. Izid je zdaj 5:4, oziroma po zmagah 2:1 za svetovnega prvaka Kasparova, deseta partija je na sporedu danes.

Beli: Karpov; črni: Kasparov.

9. partija, Grünfeldova indijska obramba.

Drugi time-out, ki ga je v ponedeljek zahteval Karpov, je predvsem zelo uspešno izkoristil prvak. Analiziral je vzroke poraza v 5. partiji, pripravil je boljše nadaljevanje in je tokrat hitro izenačil pozicijo. Zanimivo je, da izzivalec ni izbral nove teoretske poti, s ponavljanjem potez pa se je že v 20. potezi odločil za remi. Vse kaže, da teoretski dvoboj v Grünfeldovi indijski

obrambi še ni končan.

Potek partije: 1. d4 Sf6, 2. c4 g6, 3. Sc3 d5, 4. Lf4 Lg7, 5. e3 c5, 6. dc5 Da5, 7. Tc1 dc4!?

V 5. partiji je Kasparov igral 7. ... Sc4?! in je po 8. cd5 sc3, 9. Dd2 Da2, 10. bc3 Dd2, 11. Kd2 imel slabo pozicijo. Partija se je končala z zmago

Karpova že v 32. potezi. 8. Lc4 0-0 9. Sf3, druga možnost je 9. Se2 Dc5, 10. Dd3, Da5, 11. 0-0 Sc6. Beli je imel v partiji Kraidman-Schmidt, Nica 1974 prednost, 9. ... Dc5, 10. Ld3. Igra se tudi 10. Sb5!; Dd4, 11. Sd2 (11. Dd2, Dd2, 12. Sd2 Sa6 z enako igro v partiji De Castro-Gligorić, Manila 1973). In sedaj je bilo v partiji Penkő-Parcza pravilno 11. ... Sd5! z nejasno igro. 10. ... sc6, 11. 0-0 Da5, 12. h3 Lf5, 13. Sd4!

V partiji Farago-Smejkal, Baden-Baden, 1985 je beli igral: 13. De2 (s pretnjo e4) in je imel po 13. ... Se4, 14. Sd5! c5, 15. Lh2, Kh8, 16. Tfd1 boljšo pozicijo. 13. ... Ld7, 14. De2, Sd4! To je pa novost. Češkovski je v partiji z Guljekom v Sočiju 1975 igral: 14. ... e5 in prav tako ni imel večjih problemov. 15. ed4 e6, 16. Ld2 Db6, 17. Tfd1 Lc6. Po 17. ... Dd4?, 18. Lg5 pade figura. 18. Le3 Da5, 19. Ld2 Db6, 20. Le3 Da5 remi.

Beti Nacinovi, nova okrepitev Mebla za letošnje sezono »Podpora navijačev me zelo spodbuja«

Beti Nacinovi, nova okrepitev združene ekipe Meblo, je naši širši športni javnosti morda dokaj nepoznana, a je za odbojkarske strokovnjake vse prej kot novo ime. Odšla je iz Trsta pred tremi leti, kot že cenjena, čeprav se ne uveljavljala igralka, po treh sezonah (ena v B ligi, dve v A-2 ligi) pa se vrača iz Padove s slovesom ta čas najboljša tržaška odbojkarica. Sami je si o cer zelo pri srcu, in to je v njenem pogovoru tudi večkrat energično poudarila, da bi se o njej govorilo brez zvanečih pridevnikov, saj se ima za igralko z določenimi sposobnostmi, vendar nikakor za rešiteljico Mebluve barke, še manj pa za zanesljivo ustrezno zamenjavo dosedanje Mebluve tujke Markovičeve. »Bojim se, da ne bi od mene pričakovali preveč,« je bil leit-motiv intervjuja. Toda pojdemo po vrsti:

Kakšna je pravzaprav tvoja dosejanja odbojkarska pot?

»Natančnega poteka se ne spominjam. Začela sem menda pri petnajstih letih (sedaj jih ima 24, op. ur.) pri Bregu. Naslednje leto sem igrala pri Boru, kjer sem se prebila do prve ekipe, vendar se med starejšimi soigralkami nisem znašla. Prestopila sem v vrste tržaškega CUS, kjer sem iz 1. divizije napredovala vse do C-2 lige. Leta 1983 sem se (po diplomiranju na znanstvenem liceju Prešeren, op. ur.) preselila v Padovo na študij telesne kulture, hkrati pa sem začela igrati pri tamkajšnjem drugoligašu CUS, s katerim sem napredovala v A-2 ligo. Sedaj sem se pač vrnila domov, kajti obveznih prisotnosti na lekcijah nimam več, do diplome pa mi manjka še nekaj izpitov.«

Kakšen je bil tvoj prvi občutek pri Meblu?

Nogometaši se ogrevajo

Bližajo se nogometna ligaška tekmovalna, na katero se tudi primorski klubi skrbno pripravljajo. Na nogometnih igriščih Primorja so v nedeljo odigrali drugo kolo za pokal nogometne zveze Slovenije. V prvi skupini sta se tekmi Primorje - Postojna in Tabor - Vozila končali z 2 : 2. V vodstvu sta Vozila in Tabor Jadran s 3 točkami. V drugi skupini je Koper zmagal v Dekaniji, Solinar Piran pa v Izoli. Obakrat je bil rezultat 1 : 2. V vodstvu sta Koper in Solinar Piran s 3 točkami, zadnje kolo pa bo v nedeljo.

Še vedno pa so v ospredju poletni športi. Koprski jadralski - brata Stravs - sta na svetovnem prvenstvu v Viareggiu za jadralske stare več kot 35 let (razred 470) osvojila 3. mesto. Vaterpolisti Koprski so v 2. zvezni ligi v gosteh premagali robinski Delfin, nato pa izgubili v Zagrebu in Kranju. V Koprski je bilo pionirsko prvenstvo Slovenije v vaterpolu, na katerem je zmagal kranjski Triglav pred Kopro. Balianci Jadrana so v Izoli zmagali na turnirju, ki so se ga udeležile tudi zamejske ekipe. Ponovno so se izkazali novogoriški kajakaši: na mednarodnem tekmovanju pri Pordenonu sta zmagala Černe in Jug. Mladi rokometarji Ajdovščine pa so dosegli lepo zmago na mednarodnem turnirju v CSSR.

Konec prejšnjega tedna je bilo najbolj živahno v Portorožu, kjer je bilo med drugim mednarodno padalsko tekmovanje. Zmagala je ekipa Lesc. (DK)

obvestila

KOŠARKARSKA SEKCIJA SZ BOR obvešča, da bodo priprave za letnično 1971, '72 in '73 od 23. do 31. t. m. v Idriji. Odhod bo jutri, 23. t. m., ob 9. uri s stadiona »1. maj«.

Jutri odhod v Dolomite

Udeleženci enotednega izleta v Dolomite, ki ga prireja SPDT, bodo krenili na pot jutri zjutraj; zbrali se bodo ob 6. uri pred sodno palačo ter pol ure kasneje odpotovali; ustavili se bodo še pred motelom Agip na avtocesti v Devinu, od koder se bodo vsi skupaj pod vodstvom Vojka Slavca podali v Colfosco. Jutrišnji dan bo namenjen ureditvi kampa in porazdelitvi udeležencev po sobah, že v nedeljo pa se bo začelo peščenje po bližnjih planinah in vrhovih. Predvideno je, da se bo enotedenski izlet SPDT, ki ga vodi Ervin Gombač, končal v soboto, 30. t. m.

Bližnje delovanje SPDT

V soboto, 6., in nedeljo, 7. septembra, bo SPDT priredilo dvodnevni izlet na Krn. Izlet bo z osebnimi avtomobili; začel se bo v soboto v prvih popoldanskih urah, ko se bodo udeleženci podali v Dolino Lepene in nato po približno eni uri in pol hoje dosegli Kočo pri Krnskih jezerih. Naslednjega dne je predviden vzpon na Krn, ki sodi med obvezne vrhove Poti prijateljstva. Vzpona na Boganin. Sledil

»Soigralk v glavnem ne poznam, saj nisem prej nikoli igrala z njimi. Le videla sem jih lani v Padovi (na prvenstveni tekmi s Tregarofanijem, op. ur.), a ogled ene same tekme ni merodajen.«

Kako pa podoživljaš povratek v Trst?

»Sem nekoliko v skrbeh. Igrati v Trstu, povrh še pri Meblu, je zame težka preizkušnja. Vem, da mnogi pričakujejo, da bom igrala uspešno, a dosti je tudi odvisno od splošnega počutja, od tega, kako se bom uveljavila.«

Bralce potemtakem morda zanima, kakšen tip igralk si...

»Imam svoja obdobja. Včasih mi gre prav vse od rok, včasih manj. Nočem ustvarjati nestvarnih pričakovanj. V Padovi sem imela za sabo vso ekipo, odličan sprejem, dobre podaje, hiter sistem igranja, pač igrala sem v funkciji ekipe, bila sem zelo uigrana. Letos bo na začetku gotovo drugače. Treba mi bo nekaj časa, da se znajdem.«

V čem je razlika med B in A-2 ligo?

Doljak (Adria) ni imel sreče v Venetu

Zamuda pri menjavi zračnice je preprečila lonjerskemu predstavniku Doljaku, da bi zaključil dirko po Venetu, ki se je v treh etapah odvijala prejšnji teden s startom v Veroni. Potem ko je v prvi etapi Doljak osvojil peto mesto, je v drugem delu dirke poskušal vse in se podal na beg z bivšim profesionalcem Parecchinijem. Ubežnika sta imela nekajminutno prednost, ko je Doljaku počila zadnja zračnica in je moral celih pet minut čakati, preden jo je servisni avtomobil zamenjal. Demoralizirani lonjerski predstavniki ni več nadoknadil zamude in je prisel na cilj izven maksimalnega časa, zaradi česar je odstopil in ni startal v tretji in zaključni etapi.

Doljak je tako izabil priložnost in nastopil na italijanskem prvenstvu cikloamaterjev v kategoriji seniorjev in osvojil odlično tretje mesto v izredno ostri in kvalificirani konkurenci, ki se je predstavila v Coneglianu: dovolj je pogledati končno poprečno hitrost, ki je na 71 km dolgi progi znašala 44 km na uro.

Vrstni red seniorjev: 1. Bitante (Vicenza); 2. Damian (Pordenone); 3. Doljak (Adria Trst); 4. Pavan (Pordenone); 5. Vanzo (Fraccaro Vicenza).

Prihodnji teden se bodo člani lonjerske Adrie udeležili svetovnega prvenstva cikloamaterjev, ki bo v kraju St. Johan na Tirolskem v Avstriji. (R. Pečar)

konjske dirke - konjske dirke

Napoved za prvo dirko v Montegiorgiu je precej težavna. Poskusili bi s skupino X z Dorvalom. V skupini 2 je v odlični formi Bugrino, najsolidnejši v skupini 1 pa je Cisnesia.

Tudi druga dirka v Montegiorgiu je težavna. V skupini 1 je glavni favorit Candial. Njegov najhušji tekmelec bi moral biti Cabofrio (sk. 2), v skupini X pa je regularni Dusing MO.

V dirki v Ceseni bi najprej omenili skupino X s Citroburom MO, iz skupine 1 bi med protagonisti moral biti Delivery, v skupini 2 pa je najsolidnejši Brunetto.

V Rimu Tordivale bi se morala uveljaviti skupina 2 z De Gaullejem, v skupini X je zadnje čase največ napredka pokazal Montepin, v skupini 1 ne gre prezreti Bele di Piella.

V dirki v Trstu je najbolj v formi Afyon OM (sk. 1). V dobri poziciji je tudi Bulawayo (sk. X), v skupini 2 pa ima največ možnosti Sentiero.

V dirki v Montecatiniju bi poskusili s skupino 2 z Dibattitom. V sku-

»V načinu igre. Ekipa so v A-2 ligi telesno močnejše, igrajo hitro in močno hkrati. Na A-2 ligo se moraš dobro pripraviti v vseh pogledih, predvsem pa organizacijsko. Društvo mora namreč razpolagati s precejšnjimi finančnimi sredstvi, saj brez nakupa dobrih posameznikov ne gre. Skratka, razlika je precejšnja.«

V B ligi je lahko torej zate motivacija le ena...

»Z Meblom želim doseči napredovanje in mislim, da je to tudi povsem uresničljivo. Po naravi sem optimist, res boljših ekip od Mebla po mojem letos ne bo.«

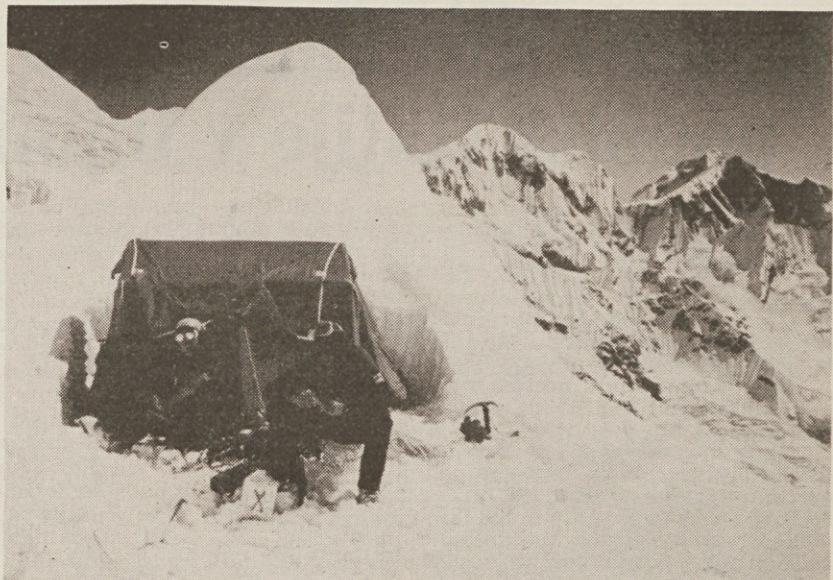
Za konec bi te še vprašali za mnenje o tvoji triletni izkušnji v Padovi, saj vemo, da je tudi med tvojimi mlajšimi soigralkami nekaj takih, ki bi želele študirati na ISEF. Jim ta študij svetuješ?

»Življenje v Padovi je bilo zame edinstvena življenjska izkušnja. Zelo je vplivala na moj značaj, mislim, da ga je utrdila. Študij v Padovi svetujem vsem, a pod pogojem, da jim je ISEF res pri srcu, da so v to izbiro stodstotno prepričani. Ni namreč lahko. Dosti je treba tudi trenirati, na odprtem ob vsakem vremenu, skratka, brez pravega veselja ne gre.«

Beti nam je še povedala, da že v Padovi ni le igrala, temveč tudi trenirala najmlajše odbojkarice, trenerstvo pa jo zelo veseli in se mu namerava tudi vnaprej posvetiti. Skratka, dobili nismo le simpatično in dobro igralko, temveč tudi usposobljenega strokovnjaka. Mebluim navijačem pa še to: kdor Beti pozna, ve, da da na igrišču vse od sebe, sama pa priznava, da ji je podpora gledalcev v veliko pomoč in spodbuda za še bolj zagrizeno igro. Zato je prav, da jo lepo sprejememo, z naklonjenostjo in brez strogih ocen. (a. k.)

44. iskanje trenutkov

piše: Igor Škamperle

Tabor 3 na višini 6000 metrov

Zaradi bližnjega grebena Fanta in Južne Anapurne sonce že zgodaj zide in v trenutku je tu rezek mraz, izredno velika razlika v temperaturi. Vse, kar imamo vlačemo na sebe, Andrej skuha še fižol, da se bomo pošteno najedli, pravi. Borut se medtem spravi v šotor, zakopje se med puhovke in spalne vreče, nebo nad Mačapurijem žari v nežnih odtenkih večernih barv. Snežna pobočja pod goro z dvoglavim vrhom odsevajo skoraj rezasto izpred medlo vijoličastega ozadja neba. Pokukam v šotor in v smeju vprašam Boruta, če mu je kaj dolgočas, po domu in družini, saj vem, da vsak večer, predno zaspi, v kotu šotora in obrnjen proti platnu nekaj minut zre v sliko svojih dveh malih deklic, stari pet ali šest let. V smeju ali nič hudega slutec sem se porogal, toda dregnil sem tja, v tisto občutljivo mesto, kjer je človek rad sam kjer hoče in mora biti sam in mu je kakršno koli tuje vmešavanje odveč. Borut mi v jeznem izbruhu zabrusi nekaj besed, naj grem ven in naj ga pustim pri miru. Potem mi Andrej pove, da ju je že večeraj zvečer zvil in sta nekaj časa skoraj jamrala in jokala.

Večeri se in pojemo še zadnji obrok, nekaj se stisnemo v mali šotorček in zavijemo v spalne vreče. Mogoče so to najprijetnejši trenutki v Himalaji. Dnevni pogledi preko obzorja, polni sonca in svetlobe, ko se oči sprehajajo po belih cvetovih, ki prebadajo nebo, so polni občutij in krepi se zavest, skupaj s presušeno ožgano kožo, da si približuješ nečemu svetemu in nedosegljivemu. Iščeš se tam, kjer zasneženi grebeni zarisujejo črte v modrini neba, da bi pobegnil bremenu stene, ogromne gore, ki visi nad teboj. Pogled uhaja, kot bi hotel zbežati, čeprav je pobegniti pravzaprav nemogoče.

Kljub vsemu temu pa ima človek v sebi tudi nekaj živalskega, kar se kot neko naturno primitivno jedro upira vsemu ostalemu, kulturnemu, mišljenemu. Tako se vsak večer, utrujen od prestanega dne, ki je že samo zato, da sem preživel, od mene zahteval napor, z užitek, kot ga imajo mački, zadelam v topla oblačila in zlezem v spalno vrečo. Spanje! Noč je mrzla in mesečina zliva svetlobo po snežnih pobočjih in ledenih vesinah.

ČLOVEK PRED ZRCALOM

Še v temi, zgodaj zjutraj, pričnemo po šotoru, trije smo v tem malem gnezdu in prava zmešnjava nastane. Andrej je najhitreje nared, skuha

mlačno limonado, pred šotorčkom si v hudem mrazu, kakih minus dvajset stopinj mora biti, navezujemo dereze. Malo se skušam razmigati in ogreti, toda zaradi višine sem v trenutku zadihan. Namenjeni smo navzgor, po steni, namen imamo, če bo mogoče, splezati preko zahtevne skalne stopnje in napeti vrvi. Borut in Andrej že zagazita v mračno ledeno pobočje, počasi sopem za njima, mraz me reže in ščipa v lica. Ko moram vdihavati ta mrzel zrak, imam občutek, kot bi požiral železne igle in žebličke. Za Mačapurijem in daljno Anapurno 2 pa se že rahlo dani. Komaj zaznavna svetloba se vse bolj širi in bohota, do živahnih barvnih odtenkov. Visoko smo že, preko šest tisoč metrov in daleč na jugu megle prekrivajo ravnino in grčevja nepalske dežele.

Teren medtem postane bolj strm in predni zobje derez grabijo v ledeno vesino. Pokrajina končno zaživi v dnevni svetlobi, a mraz ne pojenja in močno me zebe v roke in noge. Dohitim Boruta in Andreja, poštena ledena strmina je že tu in pričnemo varovati ter napejati vrvi. Nad glavami nam visijo seraki, ogromni ledeni skladi, pa strmo in krhko skalovje. Stena postaja vse bolj strma, led pa je slab, gnij in plezarija zahtevna ter neprijetna. Borut počasi napreduje po nevarnem terenu, že drugi stometerski kolut vrvi napejamo, medtem končno posije sonce. Vendar me še kar zebe, prste na nogah imam povsem trde, sploh jih ne čutim več. Splezam še do varovališča, kjer sta zapičene cepine pripeta Andrej in Borut, iz nahrbtnika potegnem svoj kolut vrvi, fanta bosta poskušala splezati še sto metrov, sam pa kar sestopam, bojim se, da mi kak prst ne zamrzne.

Borut ima v krhki skali še velike težave, sploh ne more zabiti klina, saj nič ne drži. Ko sem spodaj, na položnejših snežiščih, pa opazim, da tudi onadva že sestopata. Pri šotorčku si masiram prste, Andrej mi pravi, da je kmalu po tistem, ko se je uprlo sonce, v ledenih skladih začelo pokati in iz črnega skalovja je kot na fronti začelo frčati kamenje. Na hitro sta jo morala tudi onadva pobrisati navzdol. Komaj sta še pravočasno pobegnili.

Poklapani kluhamo čaj in vsakršna beseda je odveč, Borut sploh molči, iz dvojke pa prireje gor Bogdan, Matvez in Beni. Pijemo čaj, za fante nimamo dobrih novic, tudi tu je slabo, težavno in nevarno. Pobiti smo in psihično zdelani, prijatelji vprašajo me kam?, pa ne vem, ali naj se norčujem, ali naj me bo sram ali naj jih pošljem vse skupaj k vragu.

iz planinskega sveta - iz planinskega sveta

Delovanje AO SPDT

Po daljšem obdobju plezanja v Dolomitih so se člani AO zopet »spomnili« na domače Julijce. Andrej Pertot Brvinc in Igor Gombač sta se prejšnji konec tedna podala pod veličastno severno steno Triglava. V nedeljo, 17. t. m., sta si za vzpon izbrala klasični Čopov steber. Igor Gombač je smer, ki je ocenjena s VI- in A1, preplezal prosto, kot bi z intenzivnejšim kondicijskim treningom zmogel tudi Brvinc. Čeprav lahko rečemo, da je dandanes sedem ur za plezanje takih smeri kar precej, moramo upoštevati tudi slabo vreme in meglo, ki je nastopila sredi dne in precej otežkočila orientacijo v tako razsežnem svetu, kot je Stena sama.

Dan planincev 1986 pri Mozirski koči na Golteh

Letošnji Dan slovenskih planincev bo v nedeljo, 14. septembra, pri Mozirski koči na Golteh (1344 m). Organizator prireditve je Planinsko društvo

Mozirje, pokrovitelj pa delovna organizacija ELKROJ Mozirje. Osrednja prireditev bo ob 11. uri na planinski jasi Morava v neposredni bližini Mozirske koče; po pozdravnem nagovoru predsednika domačega PD in slavnostnem govoru bo kulturni program, ki ga bodo izvajali pihalna godba, pevski zbor in recitatorji; po proslavi bo planinska zabava, možno pa bo organizirati tudi planinske izlete na bližnje vrhove (Medvedjak, Smrekovec) ali v dolino. Proslave se bodo udeležili tudi tržaški planinci, ki jih bo vodil podpredsednik SPDT Ugo Margon.

Esej o Ivanu Bergincu - prvem čez triglavsko steno

Ob 90-letnici Posoške podružnice Slovenskega planinskega društva je PD Nova Gorica založilo knjigo, ki jo je napisal podpredsednik PZS Tone Strojnik in nosi naslov »Prvi čez steno«. Gre za esej o Ivanu Bergincu, trentarskem gorskem vodniku in divjem lovcu, ki je prvi znani pristopnik

čez Triglavsko severno steno, dotle ne-pristopno za človeka. Smer, ki se danes imenuje Slovenska smer, so posamezni Trentarji poznali kot koridor za prigon gamsov pod puško pod Triglavsko severno rebro. Avtor v svojem zelo zanimivem in s številni-

mi podatki obogatenu esaju izraža tudi željo, da bi se stoletnice prvega vzpona čez Steno spomnili vsaj približno tako, kot smo se dvestoletnice prvega registriranega vzpona na vrh Triglava.

Aleksander Sirk

Naročnina: mesečna 12.000 lir - celoletna 140.000 lir; v SFRJ številka 70 - din, naročnina za zasebne mesečno 350 - din, letno 3.500 - za organizacije in podjetja mesečno 500 - letno nedeljski 1.200 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 50.000 lir. Finančni in legalni oglaš 3.350 lir za mm višine v širini enega stolpca. Mali oglaš 650 lir beseda. Ob praznikih povšek 20%. IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIEST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 775275, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

22. avgusta 1986

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 764832 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD - Stretto De Rubels 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja
in tiska

ZTT
Trst

FIEG

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Iz priročnika zavoda Banca d'Italia o uvedbi težke lire Z novo liro nam bodo računi lažji podoba Italije v tujini pa boljša

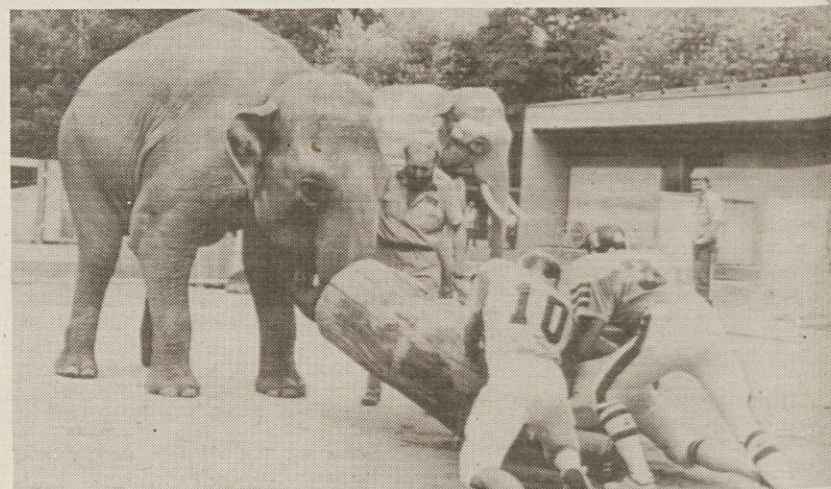
RIM — Težka lira bo prinesla vsestranske koristi: omogočila bo lažje in hitreje računanje, obenem pa v oči tujcev izboljšala podobo Italije. To piše v priročniku z naslovom »Zakaj nova lira« (Perché la lira nuova), ki ga je izdala Banca d'Italia s sodelovanjem zakladnega ministrstva. V njem so podrobno navedeni vzroki in posledice spremembe računskih enot, ki jo je ministrski svet odobril junija in ki bi morala stopiti v veljavo leta 1987.

Zakaj je bil ta korak umesten in potreben? Zato, naglašajo strokovnjaki emisijskega zavoda, da italijansko računsko enoto, liro, spet poženemo v vsakdanji obtoč, da s tem poenostavimo vplačila in izplačila ter računsko in statistične operacije, in da naslonemo na smotnejšo podlago menjalni tečaj lire nasproti drugim valutam. Z močno izgubo svoje kupne moči spričo silovite inflacije je lira zgubila tudi eno svojih bistvenih značilnosti: to, da bi z računsko enoto in podenotami označevali zaznavnejše zneske. Z da-

našnjo liro pa je tako, piše v priročniku, kot da bi velike zempljepisne razdalje merili z milimetri.

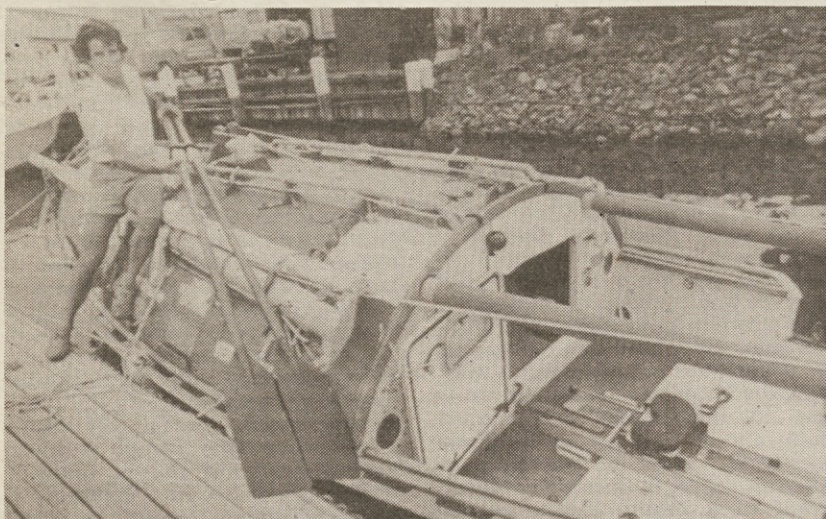
Z uvedbo nove lire, ki bo ustrezala sedanjim 1.000 li-ram, naj bi torej italijanski računski enoti vrnilo prožnost in praktičnost v plačilih. Tudi sicer je sedanja lira po trditvah denarnih izvedencev povsem v nasprotju s potrebami in interesi države, kakršna je Italija, v kateri igrata pomembno vlogo zunanjetrgovinska izmenjava in tujski turizem. Pa tudi na področju javnih izdatkov bo nova lira še kako dobrodošla, pripominjajo sestavljavci priročnika: ko vidimo nenavadno število ničel, ki so potrebne za izračun teh izdatkov, se nam tolikšna števila zazdijo nekam nerealna in kar težko nam jih postane prešteti. Gre za psihološki pojav, ki pa ni značilen le za makroekonomsko stvarnost, ampak tudi in morda še posebno za poprečno italijansko družino.

Da vidimo, kdo je močnejši

V hannovrskem zoološkem vrtu so se trije igralci ameriškega rugbyja pomerili v moči z indijskim slonom. Tekma se je končala z zmago slona (AP)

Veslaje do Antarktike

Ned Gillette se odpravlja iz Čila na Antarktiko. Vest bi ne bila kaj prida zanimiva, če ne bi nameraval prepluti razdaljo z 28 čevljev dolgim čolnom na vesla (Telefoto AP)

Fast-food sili v svetišča francoske gastronomije

PARIZ — Neustavljivi pohod fast-foodov in »paninotek« ne ogroža samo Italije, ampak tudi Francijo, državo, ki je skupno z Italijo domovina dobre kuhinje. Bodo torej veliki »cheffi« na drugi strani Alp prisiljeni sprejeti značilne lokale z druge strani oceana, ki bi jim v prevodu mi rekli »pojej in beži«? Če bi vprašali kralje francoske kuhinje, bi rekli, da ne. Toda francoski kulinarični vrh že izgublja položaje. Ni še mogoče govoriti o porazu, boljši izraz je taktični umik.

Svetišča francoske kuhinje bodo tudi v bodoče znana po vsem svetu, žrtve fast-fooda pa bodo postali majhni bistroji, značilni družinski vodeni lokali, tisti namreč, da se razumemo, ki so dvignili ugled nekaterih pariških četrti, denimo Montmartra.

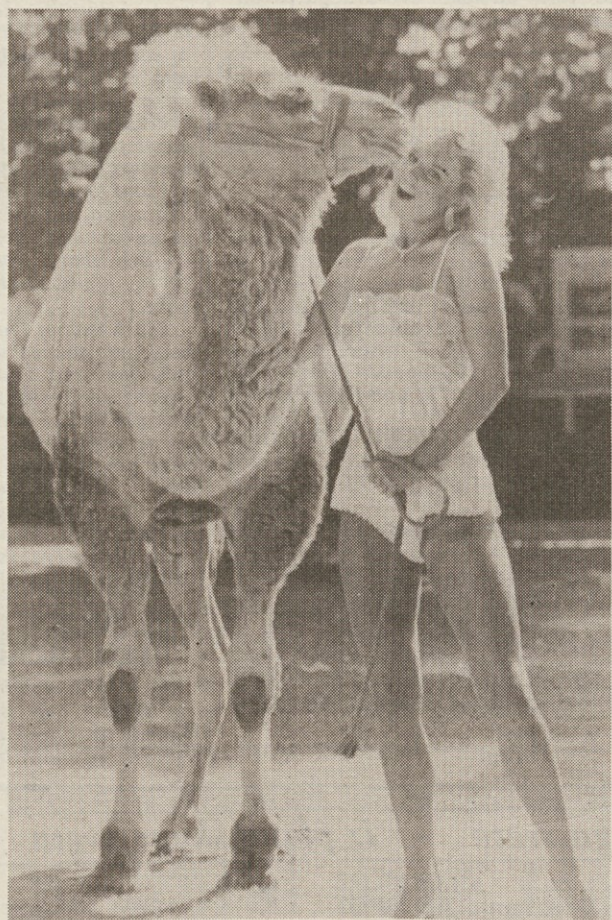
Znaki skorajšnjega »umika« so že na dlani: vsak mesec v Franciji zaprejo kakšnih 300 restavracij, od tega eno šestino v Parizu. Podatek postaja bolj zaskrbljujoč, če ga primerjamo s pohodom fast-foodov. Pred sedmimi leti jih je v vsej Franciji bilo kakšnih 50, letos pa jih je že nekaj manj kot 900. To pa še ni vse. Do leta 1990 naj bi jih odprli 1.500. Tipične bistroje, ki sta jih obiskovala André Breton in Pablo Picasso, bodo torej nadomestili fast-foodi; le-ti bodo postali nesporno kraljestvo francoskih »paninarjev«.

Nevarnosti za francoske mojstre kulinarične umetnosti še niso mimo. Da bi ustregli potrebam odjemalcev, ki živijo v znamenju vedno hitrejšega ritma, so najbolj drzne pariške restavracije začele prodajati pripravljene in zmrznjene jedi, izdelek velikih industrijskih podjetij, ki jih ni sram, če pripravljajo jedila z »brezosebnim okusom«.

V takšnem stanju Parižanom ostaja samo skromno zadovoljenje, da v modne sobane njihovega Faubourga Saint Honoré ne bodo še vdrl tisti »hamburgerji«, ki so tako razkačili italijanskega modnega oblikovalca Valentina.

□ LJUBLJANA — Na razne fakultete ljubljanske in mariborske univerze se je za akademsko leto 1986/87 doslej vpisalo 17.240 kandidatov, kar je doslej najvišje število. 11.400 študentov se je vpisalo za redni študij, kar 23 odstotkov več kot je prostorov na razpolago, 4.500 študentov pa bo fakulteto obiskovalo poleg rednih delovnih obveznosti.

Kamela Jenny in Janine

Kdo ve, kaj je kamela Jenny prišepnila v uho lepi Janine, ki v londonskem zou razkazuje novo spodnje perilo (Telefoto AP)

Boj proti marihuani spravi Jamajko na beraško palico

NINE MILE (Jamajka) — Vojna proti marihuani, ki so jo uvedle ZDA, potiska v revščino kmete Jamajke. Uničevanje tisočev hektarov »sanje«, kot običajno v tej državi imenujejo marihuano, se je pričelo leta 1984.

Samo leta 1985 so nasade te rastline, iz katere pridobivajo mamilo, izruli ali zažgali na 4000 hektarih, v prvih mesecih leta 1986 pa še na 1.400 ha. Tako širokopotezna akcija, ki so jo izvedli vojaki in civilisti, je tisočim kmetov odvzela edini možni zaslužek.

»Na takšen način nam jemljejo kruh«, je izjavil Robin Downs, mali pridelovalec marihuane. Poln strahu, da ga bodo aretirali, je gledal vojake, ki so požigali njegov nasad.

Jamajka je za Kolumbijo in Mehiko tretja država, ki dobavlja marihuano ZDA. Do leta 1984 so s tihih privoljenjem dovoljevali pridelovanje marihuane okoli dvema milijonoma prebivalcev tega malega otoka v Karibskem morju.

Uničevanje »trave« so zahtevale ZDA, hkrati pa to koristi tudi vladi v Kingstonu. Ta akcija, kakor tudi akcija marinsov v Boliviji, sodi v okvir prave vojne ZDA proti mamilom, za Jamajko pa je to lepa priložnost, da od ZDA zahteva gospodarsko pomoč.

Reaganova uprava namreč širokogrudno pomaga državam, ki si prizadevajo in pomagajo k uspehu križarske vojne proti mamilom. V tem finančnem letu, ki se bo sklenilo septembra, bo Jamajka prejela od ZDA 141 milijonov dolarjev.

V ZDA se razporoka ne izplača

WASHINGTON — Iz ZDA prihajajo slabe vesti za tiste, ki se nameravajo ločiti. Po davčnih uredbah, ki jih je sprejela kongresna komisija, bodo bolj kot doslej segli po premoženju.

Po novem se zakoncu, ki manj zasluži, ne splača več zahtevati hiše, kajti če jo proda, bo moral plačati davek na podlagi prihodkov bogatejšega zakonca. Ti davki so se z novim zakonom zvišali od 20 na 28 odstotkov. Šibkejšemu zakoncu se torej izplača doseči alimente, čeprav jih je

mogoče odbiti samo na davčni prijavi zakonca, ki jih plačuje.

Isto velja za celokupni prihodek zakoncev z različno višino prejemkov. Tem zakonom strokovnjaki svetujejo ločitev imovine, da ne bi seštevili prihodkov in s tem doživeli hujši pritisk davčnega vijaka. Če par, ki se je poročil, izbere režim ločenega nepreravninskega lastništva, bo plačal nižji davek, če bo prodal nepremičnino, in bo plačal davek na podlagi davčnega zavezanca z nižjim zaslužkom.

Kmečka vojna

Riše:
Ž. LORDANIČ

40.

